

ຍດທະສາດ ການພັດທະນາອາງ ແບບປະສົມປະສານ

ສໍາລັບອາງ

ແມ່ນໍ້າຂອງ

ຕອນລ່ຽມ

ກຳປູເຈຍ • ລາວ • ໄທ • ຫວຽດນາມ
ເພື່ອການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ

ສະພາມິນຕີຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນໄດ້ຮັບຮອງເອົາຍຸດທະສາດການພັດທະນາອ່າງແບບປະສົມປະສານ ໃນກອງປະຊຸມຄັ້ງທີ 17 ທີ່ຈັດຂຶ້ນໃນວັນທີ 26 ມັງກອນ 2011. ສະມາຊິກສະພາມິນຕີຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນຄາດຫວັງວ່າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດຈະສົ່ງເສີມການຮ່ວມມືລະດັບຂົງເຂດເພື່ອການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງແບບຍືນຍົງ ແລະ ຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນຫາຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແລະ ວິກິດການສາລະບົບນິເວດວິທະຍາ ແລະ ການທຳມາຫາກິນຂອງປະຊາຊົນ. ພວກເຂົາໄດ້ຮຽກຮ້ອງມາຍັງປະຊາຊົນທີ່ອາໄສໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຈຶ່ງເປັນເຈົ້າການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ເນັ້ນເຖິງຄວາມຈຳເປັນໃນການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການຮຽນຮູ້ຮ່ວມກັນ.

ຄຳນຳ

ໃນນາມຂອງສະພາມິນຕິຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ (ຄມສ), ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມຍິນດີນຳສະເໜີຍຸດທະສາດການພັດທະນາອ່າງແບບປະສົມປະສານສຳລັບອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ, ຊຶ່ງຮ່ວມກັນກະກຽມ ໂດຍບັນດາປະເທດສະມາຊິກພາກຕິຂອງຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ (ລາຊອານາຈັກກຳປູເຈຍ, ສປປ ລາວ, ລາຊອານາຈັກໄທ ແລະ ສສ ຫວຽດນາມ).

ການກະກຽມແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການຮັບຮອງ ເອົາຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ໂດຍສະພາມິນຕິຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນແມ່ນຜົນສຳເລັດທີ່ຍິ່ງໃຫຍ່ອັນໜຶ່ງທີ່ຈະກ້າວໄປສູ່ການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງແບບຍືນຍົງ.

ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວແມ່ນສອດຄ່ອງກັບຄຳຖະແຫລງການຂອງກອງປະຊຸມສຸດຍອດຂອງຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນຄັ້ງທຳອິດ ທີ່ຈັດຂຶ້ນໃນວັນທີ 1 ເມສາ 2010 ທີ່ຫົວຫີນ ປະເທດໄທ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າການເລັ່ງລັດໃນການພັດທະນານ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳຈະເປັນການປະກອບສ່ວນອັນສຳຄັນໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມໃນຂົງເຂດ, ແຕ່ໃນຂະນະດຽວກັນກໍຮັບຊາບວ່າມັນອາດຈະມີ ຜົນກະທົບໃນທາງລົບຕໍ່ສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມຂອງອ່າງ ຊຶ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ແກ້ໄຂຢ່າງເຕັມສ່ວນ.

ເປັນຄັ້ງທຳອິດນັບຕັ້ງແຕ່ການລົງນາມໃນສັນຍາຮ່ວມມືແມ່ນ້ຳຂອງປີ 1995, ບັນດາປະເທດສະມາຊິກຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນໄດ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຮ່ວມກັນຕໍ່ກັບກາລະໂອກາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆ ຂອງບັນດາແຜນພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳແຫ່ງຊາດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ແລະ ໄດ້ເຫັນດີເຫັນພ້ອມຕໍ່ບັນດາບູລິມະສິດຍຸດທະສາດ ເພື່ອທີ່ຈະນຳໃຊ້ກາລະໂອກາດໃນການພັດທະນາໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວພັນນັ້ນໃຫ້ຫນ້ອຍລົງ. ສິ່ງເລົ່ານີ້ໄດ້ສ້າງແຮງຈູງໃຈໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາລະບຽບການທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ ພາຍໃຕ້ສັນຍາປີ 1995 ໃຫ້ທັນເວລາ.

ບັນດາປະເທດສະມາຊິກຕ່າງກໍຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະພັດທະນາບັນດາກາລະໂອກາດຕ່າງໆ ທີ່ພົວພັນກັບນ້ຳ (ເຊັ່ນ: ການປະມົງ, ການເດີນເຮືອ ແລະ ການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຂອງອຸທົກກະໄພ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ), ເຊັ່ນດຽວກັບບັນດາໂອກາດອື່ນໆ ນອກຈາກຂະແໜງການນ້ຳ ຊຶ່ງຮ່ວມກັນແລ້ວຈະຊ່ວຍໃຫ້ກາຍເປັນຊ່ອງທາງໃນການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ກ້າວໄປສູ່ການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ.

ບັນດາປະເທດສະມາຊິກຕ່າງກຳຮັບຊາບເຖິງບູລິມະສິດອັນຮີບດ່ວນທີ່ຈະພັດທະນາ ແລະ ເຫັນດີເຫັນພ້ອມຕໍ່ບັນດາວັດຖຸປະສົງທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ດ້ານສັງຄົມໃນທົ່ວອ່າງ ແລະ ທັງບັນດາຕົວຊີ້ວັດພື້ນຖານ, ຊຶ່ງຈະໄດ້ໃຊ້ເປັນບ່ອນອີງໃນການພັດທະນາໃນອະນາຄົດ ແລະ ເປັນແນວທາງໃຫ້ແກ່ການປັບປຸງຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ໃນຄັ້ງຕໍ່ໄປ.

ພວກເຮົາເຂົ້າໃຈເຖິງຄວາມສຳຄັນຢ່າງຍິ່ງຂອງການທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງອ່າງໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ໂດຍສະເພາະແມ່ນແຜນງານການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານສະຖາບັນ, ດ້ານເຕັກນິກ, ດ້ານການຈັດຕັ້ງ ແລະ ດ້ານຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ສຳຫລັບການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ.

ການທີ່ຈະປະຕິບັດຍຸດທະສາດໃຫ້ປະສິບຜົນສຳເລັດນັ້ນ ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຄຳພັນສັນຍາຂອງບັນດາປະເທດ ພາຄີແມ່ນ້ຳຂອງທັງໝົດ, ບັນດານັກພັດທະນາໂຄງການ, ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມຈົນສຸດຄວາມສາມາດໃນການທີ່ຈະຄຸ້ມຄອງບັນດາກິດຈະກຳຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການພັດທະນານ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳພາຍໃຕ້ກອບທີ່ໄດ້ກຳໜົດໄວ້ໃນຍຸດທະສາດສະບັບນີ້.

ໃນນາມຂອງສະພາມິນຕິຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ (ຄມສ), ຂ້າພະເຈົ້າຮຽກຮ້ອງການສະນັບສະຫນູນຈາກບັນດາທ່ານເພື່ອເຮັດວຽກຮ່ວມກັບພວກເຮົາໃນການທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ສະບັບນີ້ໃຫ້ປະກົດຜົນເປັນຈິງ.

ຟາມ ຄອຍ ຫວຽນ
ປະທານສະພາມິນຕິຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ
ປະຈຳປີ 2010-2011

ບົດສະຫລຸບລວມ

ການຮັບຮອງເອົາຍຸດທະສາດ: ຂົດໝາຍອັນສຳຄັນ

ການກະກຽມ ແລະ ການຮັບຮອງເອົາຍຸດທະສາດການພັດທະນາອ່າງແບບປະສົມປະສານໂດຍ ບັນດາປະເທດພາຄີແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງອັນສຳຄັນທາງປະຫວັດສາດພາຍໃຕ້ກອບການຮ່ວມມືຂອງຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ ຊຶ່ງມັນໄດ້ເກີດຂຶ້ນໃນເວລາ ທີ່ແມ່ນ້ຳຂອງ, ຊຶ່ງເປັນແມ່ນ້ຳສາຍໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດໃນໂລກ, ກຳລັງມີການປ່ຽນແປງຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງ. ການປ່ຽນແປງເລົ່ານີ້ປະກອບດ້ວຍການປ່ຽນແປງທາງດ້ານພົນລະເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ສະພາບອາກາດ ແລະ ອຸທິກກະສາດ ທີ່ມີຜົນມາຈາກບັນດາຕົວກະຕຸ້ນໃຫ້ເກີດການປ່ຽນແປງໃນລະດັບຊາດ, ຂົງເຂດ ແລະ ລະດັບໂລກ.

ເພື່ອໃຫ້ມີການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຈົນ ແລະ ໃຫ້ເກີດການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດໄປພ້ອມໆກັນນັ້ນຈຳຕ້ອງໄດ້ມີການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫ່ງນ້ຳທີ່ຫລາກຫລາຍຊຶ່ງຮວມທັງການຜະລິດພະລັງງານ, ຜົນຜະລິດທາງດ້ານກະສິກຳ ແລະ ການຜະລິດປາ ແລະ ການຄ້າຂາຍທາງນ້ຳ. ສິ່ງທີ່ກ່າວມານີ້ຍັງຕ້ອງການໃຫ້ມີການຄຸ້ມຄອງແມ່ນ້ຳ ແລະ ລະບົບນິເວດວິທະຍາທີ່ຕິດພັນກັບການທຳມາຫາກິນເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມ ຍືນຍົງໃນໄລຍະຍາວ ຊຶ່ງ ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດທີ່ກຳລັງເກີດຂຶ້ນຈະເຮັດໃຫ້ສິ່ງເລົ່ານີ້ເປັນສິ່ງທ້າທາຍ ຂຶ້ນຕື່ມອີກ.

ການພັດທະນາໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເທິງໃນປະເທດຈີນ ແລະ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມກຳລັງປ່ຽນແປງລະບົບການໄຫລຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ. ພາກເອກກະຊົນກຳລັງຊອກຫາໂອກາດໃນການລົງທຶນຢ່າງແຂ່ງຂັນເພື່ອຕອບສະໜອງກັບຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການບໍລິການທີ່ແມ່ນ້ຳສາມາດຕອບສະໜອງໃຫ້ໄດ້ສິ່ງນີ້ຈະເກີດໄດ້ ຖ້າວ່າມີລະບົບກົດລະບຽບກົດໝາຍຮອງຮັບ.

ຍຸດທະສາດນີ້ເປັນພື້ນຖານ ແລະ ເປັນການຕອບສະໜອງຂອງປະເທດພາຄີແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມຕໍ່ການປ່ຽນແປງຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນຊຶ່ງເປັນການເອົາສິ່ງກົດຂວາງທີ່ມີມາແຕ່ດົນນານນັ້ນອອກໄປເພື່ອໃຫ້ສາມາດນຳໃຊ້ໂອກາດ ຂອງການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ. ແກ່ນຫລັກຂອງຍຸດທະສາດແມ່ນການກ້າວຜ່ານການຮ່ວມມື ທີ່ມີພຽງແຕ່ການຊອກຫາຄວາມຮູ້ໄປສູ່ການຮ່ວມມືໃນການພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ການກ້າວຜ່ານຈາກການວາງແຜນໃນລະດັບຊາດ, ຂະແໜງການໄປສູ່ການວາງແຜນທີ່ຄົບຊຸດ.

ຍຸດທະສາດ: ຕັ້ງຢູ່ບົນພື້ນຖານທີ່ໝັ້ນຄົງ

ພື້ນຖານຂອງຍຸດທະສາດແມ່ນໄດ້ມາຈາກສັນຍາຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງປີ 1995. ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວຕອບສະໜອງຕໍ່ມາດຕາທີ 2 ຂອງສັນຍາ ທີ່ລະບຸວ່າ “ການສ້າງແຜນພັດທະນາ...ເພື່ອກຳໜົດ, ຈັດແຍກ, ຈັດແບ່ງບູລິມະສິດບັນດາໂຄງການ, ແຜນງານເພື່ອຊອກຫາແຫລ່ງທຶນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນລະດັບອ່າງ...” ຍຸດທະສາດຊ່ວຍກຳໜົດທິດທາງເບື້ອງຕົ້ນສຳຫລັບການຮ່ວມມື ແລະ ພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ໂດຍຮັບຮູ້ບັນດາຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານຂໍ້ມູນ ແລະ ຄວາມຮູ້ ແລະ ທັງສອງຢ່າງເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນທັງທາງດ້ານການພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງປົກປັກຮັກສາ.

ເພາະສະນັ້ນ ຍຸດທະສາດກຳໜົດກະບວນການວາງແຜນພັດທະນາອ່າງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ທົບທວນ ແລະ ປັບປຸງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບສະຖານະການໃນທຸກໆ 5 ປີເພື່ອໃຫ້ໝັ້ນໃຈວ່າການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳໄດ້ອີງໃສ່ຄວາມຮູ້ ແລະ ຄຳຄິດເຫັນລ່າສຸດ; ການປັບປຸງຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວຄາດວ່າຈະເກີດຂຶ້ນໃນປີ 2015.

ຍຸດທະສາດບົນພື້ນຖານກາລະໂອກາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ

ຜ່ານການຮ່ວມມືຈະສ້າງກາລະໂອກາດດ້ານການພັດທະນາແຫລ່ງນ້ຳຢ່າງຫລວງຫລາຍໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມອັນຈະນຳເອົາຜົນປະໂຫຍດຕ່າງໆໃນລະດັບຊາດ ແລະ ໃນລະດັບພາກພື້ນ. ບັນດາໂອກາດ ເຫລົ່ານີ້ຈະມີທັງຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມສູນເສີຍ, ຊຶ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ແກ້ໄຂ, ທັງໃນລະດັບຊາດ ແລະ ໂດຍຜ່ານການຮ່ວມມືຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນຕາມຄວາມຈຳເປັນ. ຍຸດທະສາດນີ້ໄດ້ລະບຸເຖິງໂອກາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆໄວ້ດັ່ງນີ້

- ຈະພັດທະນາທ່າແຮງສຳຫລັບການພັດທະນາໄຟຟ້ານ້ຳຕົກໃນບັນດາ ແມ່ນ້ຳສາຂາໂດຍສະເພາະໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ລາດຊະອານາຈັກ ກຳປູເຈຍ ໄດ້ນັ້ນ ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີບັນດາມາດຕະຖານຕ່າງໆ ທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ເພື່ອໃຫ້ໝັ້ນໃຈວ່າການພັດທະນາມີຄວາມຍືນຍົງ;
- ທ່າແຮງຫລັກທີ່ຈະຂະຫຍາຍ ແລະ ການເພີ່ມຜົນຜະລິດທາງດ້ານກະສິກຳເພື່ອຮັບປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານຮວມທັງການນຳໃຊ້ນ້ຳຕາມລຳນ້ຳຂອງ ແລະ ເພື່ອທີ່ຈະຕໍ່ສູ້ກັບການລຸກລ້ຳເຂົ້າມາຂອງນ້ຳເຄັມໃນເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນ້ຳຂອງ, ຂຶ້ນຢູ່ກັບການປະສານສົມທົບ ແລະ ຮ່ວມມືກັບບັນດາປະເທດພາຄີແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມໃນການບໍລິຫານເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳ

ຕົກໃນແມ່ນ້ຳຂອງທີ່ມີຢູ່ ແລະ ທີ່ໄດ້ວາງແຜນໄປແລ້ວນັ້ນ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່ານ້ຳທີ່ຈະເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນລະດູແລ້ງນັ້ນເປັນການໂຫລທີ່ສະຫມ່ຳສະເໝີ ແລະ ເປັນທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້.

- ຈະມີທ່າແຮງສຳຫລັບການພັດທະນາໄຟຟ້ານ້ຳຕົກຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງກໍຕໍ່ເມື່ອມີການພິຈາລະນາຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆ ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີການປະເມີນຜົນກະທົບຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ຂະບວນການອະນຸມັດໂຄງການທີ່ເໝາະສົມ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຜົນປະໂຫຍດສູງກໍຕາມ, ແຕ່ວ່າ ຄວາມສູນເສັຍລວມທັງຜົນກະທົບຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນຕ່າງໆ ກໍມີສູງເຊັ່ນກັນ ແລະ
- ຍັງມີບັນດາໂອກາດທີ່ເປັນບຸລິມະສິດອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ (ເຊັ່ນ: ການປະມົງ, ການເດີນເຮືອ, ການຄຸ້ມຄອງນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພແລ້ງ, ການທ່ອງທ່ຽວ, ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ລະບົບນິເວດ), ລວມທັງບັນດາສິ່ງຕ່າງໆທີ່ບໍ່ກ່ຽວພັນກັບຂະແໜງນ້ຳ (ເຊັ່ນ ທາງເລືອກອື່ນໃນການຜະລິດພະລັງງານເປັນຕົ້ນ)

ຍຸດທະສາດພັດທະນາອ່າງ

ຍຸດທະສາດນີ້ກຳໜົດຂະບວນການທີ່ຈະຜັນຂະຫຍາຍຈາກບັນດາໂອກາດຂອງການພັດທະນາໄປສູ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງລວມທັງການກຳໜົດ ບັນດາບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດສຳຫລັບການພັດທະນາອ່າງ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ພິຈາລະນາໂອກາດ ແລະ ແກ້ໄຂບັນດາຄວາມສ່ຽງຂອງການພັດທະນາທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ (ຮອດປີ 2015) ຮວມທັງການປະສານງານກັບບັນດາປະເທດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ແລະ ຮວມມືກັບ ສ ປ ຈີນ ເພື່ອຮັບປະກັນປະລິມານການໂຫລຂອງນ້ຳທີ່ຈະເພີ່ມຂຶ້ນໃນລະດູແລ້ງ ; ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຂໍ້ຕົກລົງ ກ່ຽວກັບຮັກສາລະດັບການໂຫລຂອງນ້ຳຕາມລຳນ້ຳຂອງ ແລະ ຈັດການກັບຄວາມສ່ຽງ ຕ່າງໆ ຂອງບັນດາໂຄງການທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸມັດໄປແລ້ວ.
- ຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ຊົນລະປະທານ ແລະ ເພີ່ມຜົນຜະລິດ ເພື່ອຮັບປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການລືບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ
- ເພີ່ມຄວາມຍືນຍົງທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຂອງ ການພັດທະນາໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ
- ຊອກຫາຮູ້ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຂອງໂອກາດຂອງການພັດທະນາທີ່ໄດ້ກຳໜົດໄປແລ້ວ ຊຶ່ງລວມທັງຄວາມຮູ້ທາງດ້ານການເຄື່ອນຍ້າຍ

ແລະ ປັບຕົວຂອງປາ, ການຖືກັກເກັບຂອງຕະກອນ ແລະ ສານອາຫານ , ການປ່ຽນແປງຂອງຊີວະນາໆພັນ ແລະ ຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ແລະ ການທຳມາຫາກິນ

- ຄົ້ນຫາບັນດາທາງເລືອກໃນການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຂອງການພັດທະນາ
- ກະກຽມຍຸດທະສາດການປັບຕົວຕໍ່ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ ແລະ ລິເລີ້ມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ; ແລະ
- ພິຈາລະນາເອົາບັນຫາສຳຄັນຂອງການວາງແຜນອ່າງແມ່ນ້ຳເຂົ້າໃນລະບົບການວາງແຜນ ແລະ ລະບຽບການລະດັບຊາດ

ຍຸດທະສາດຄຸ້ມຄອງອ່າງ

ຍຸດທະສາດນີ້ ກຳນົດບັນດາບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດສຳຫລັບການຄຸ້ມຄອງອ່າງ ເຊິ່ງເປັນສິ່ງຈຳເປັນອັນພື້ນຖານ ຕໍ່ການພັດທະນາອ່າງ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ, ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ກຳນົດບັນດາຈຸດປະສົງແລະ ຍຸດທະສາດການຄຸ້ມຄອງສຳລັບຂະແໜງການນ້ຳລວມທັງການປະມົງ, ການຄຸ້ມຄອງອຸທິກກະໄພ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ການຄຸ້ມຄອງດິນບໍລິເວນນ້ຳແລະ ການເດີນເຮືອ.
- ເຮັດໃຫ້ຂະບວນການໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳໃນລະດັບຊາດມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ, ລວມທັງ ການຕິດຕາມ, ການອະນຸຍາດການໃຊ້ນ້ຳ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ.
- ເຮັດໃຫ້ຂະບວນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳໃນລະດັບອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ , ລວມທັງການປະຕິບັດລະບຽບການຕ່າງໆຂອງຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການລາຍງານສະພາບຂອງອ່າງ, ການຄຸ້ມຄອງວົງຈອນໂຄງການ, ແລະ ສິ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ.
- ກຳນົດວັດຖຸປະສົງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມທີ່ວ່າອ່າງ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດຖານ.
- ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳໂດຍເຊື່ອມຕໍ່ກັບບັນດາກິດຈະກຳລວມຂອງຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນແລະເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ ບັນດາກິດຈະກຳການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນລະດັບຊາດ.

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ

ຍຸດທະສາດນີ້ກຳໜົດແຜນດຳເນີນການທີ່ຊັດເຈນ ໂດຍວາງບັນດາການປະຕິບັດງານບູລິມະສິດ, ກອບເວລາ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ການປະຕິບັດງານເບື້ອງຕົ້ນໃນແຜນດຳເນີນການໃນປີ 2011 ແມ່ນການກະກຽມແຜນປະຕິບັດງານໃນລະດັບອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ຊຶ່ງລວມມີແຜນປະຕິບັດງານໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານລະດັບຊາດ ທີ່ສອດຄ່ອງ ແລະ ສະໜັບສະໜູນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນຂອງສີ່ປະເທດສະມາຊິກ. ແຜນປະຕິບັດງານລະດັບຊາດຈະປະກອບດ້ວຍການປະຕິບັດງານເພີ່ມເຕີມທີ່ຈຳເປັນເພື່ອເສີມໃຫ້ແຜນພັດທະນາລະດັບຊາດໃຫ້ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດໄດ້; ການປະຕິບັດງານເຫຼົ່ານີ້ຈະມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນອີງຕາມຈຸດພິເສດ ແລະ ບູລິມະສິດຂອງແຕ່ລະປະເທດ.

ການປະຕິບັດຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ ແລະ ການກະກຽມແຜນປະຕິບັດງານຈະເປັນບູລິມະສິດຫຼັກ ຂອງແຜນງານພັດທະນາອ່າງໃນປີ 2011-2015 ພາຍໃຕ້ກອບຂອງແຜນຍຸດທະສາດຂອງຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ (ຄມສ) 2011-2015. ການກະກຽມແຜນປະຕິບັດງານລະດັບຊາດແມ່ນໜ້າທີ່ຂອງຄະນະກຳມະການແມ່ນ້ຳຂອງແຫ່ງຊາດ ໂດຍປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນລະດັບຊາດ ແລະ ໃຫ້ກົມກຽວກັບແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ແຜນຂອງຂະແໜງການໃຫ້ຫຼາຍເທົ່າທີ່ຈະຫຼາຍໄດ້.

ການກະກຽມ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນດຳເນີນງານໃນລະດັບພາກພື້ນແມ່ນໜ້າທີ່ຂອງກອງເລຂາ ຄມສ. ແຜນງານຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດທີ່ຄົບຊຸດ ຊຶ່ງລວມທັງຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ບັນດາກິດຈະກຳ ຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນໃນປີ 2011 ນີ້.

ສະຖານະພາບຂອງຍຸດທະສາດ

ຍຸດທະສາດນີ້ແມ່ນໜ້າທີ່ໄດ້ຮັບຈາກການຮ່ວມມືຂອງບັນດາປະເທດສະມາຊິກ ຄມສ ເຊິ່ງປະກອບ ມີລາຊອານາຈັກ ກຳປູເຈຍ, ສປປ ລາວ, ລາຊອານາຈັກ ໄທ ແລະ ສສ ຫວຽດນາມ ແລະ ຈະໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍບັນດາປະເທດເຫຼົ່ານີ້ ດ້ວຍການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກຈາກ ຄມສ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການເງິນ ຂອງບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ.

ການເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ແລະ ດ້ວຍຄວາມໂປ່ງໃສຂອງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອບັນລຸບັນດາເປົ້າໝາຍສຳຫລັບການຮ່ວມມື ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນ້ຳໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນຂອງບັນດາປະຊາກອນທີ່ດຳລົງຊີວິດ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນຜູ້ທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດ.

ສາລະບານ

ຄຳຫຍໍ້	<u>xi</u>
ບົດສະຫລຸບລວມ	<u>iii</u>
1. ບົດນຳ	<u>1</u>
1.1 ຈຸດປະສົງ ແລະ ຂອບເຂດຂອງຍຸດທະສາດ	1
1.2 ຈຸດປະສົງ ແລະ ວິໄສທັດຂອງຍຸດທະສາດ	3
1.3 ວິທີການໃນການສ້າງຍຸດທະສາດ	4
2. ແນວໂນ້ມການພັດທະນາ ແລະ ແຜນການ	<u>13</u>
2.1 ອ່າງແມ່ນຳຂອງ	13
2.2 ການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫ່ງລັດ ໃນປະຈຸບັນ	14
2.3 ແນວໂນ້ມຂອງການພັດທະນາ ແລະ ປະເດັດຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນ	16
3. ໂອກາດການພັດທະນາ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ	<u>21</u>
3.1 ການປະເມີນພື້ນຖານທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີ	21
3.2 ໂອກາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຂອງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນ ແຫ່ງລັດ	22
4. ຍຸດທະສາດການພັດທະນາອ່າງ	<u>31</u>
4.1 ກຳໜົດຂອບເຂດຂອງໂອກາດການພັດທະນາ	31
4.2 ບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດ ສຳຫລັບການພັດທະນາອ່າງ	33
4.3 ບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດ ສຳຫລັບການຄຸ້ມຄອງອ່າງ	39
4.4 ການສຶກສາ ແລະ ບົດຊື້ແນະ	45
5. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ	<u>48</u>
5.1 ແຜນດຳເນີນການ	48
5.2 ບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ	49
5.3 ການຕິດຕາມ, ການປະເມີນຜົນ ແລະ ການລາຍງານ	50
ແຜນດຳເນີນການ	<u>53</u>

ຄໍາຫຍໍ້

ກຳປູເຈຍ • ລາວ • ໄທ • ຫວຽດນາມ

ASEAN	ປະຊາຄົມປະຊາຊາດອາຊີຕາວັນອອກສຽງໃຕ້
BDP	ແຜນພັດທະນາອ່າງ
CNMC	ຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງແຫ່ງຊາດກຳປູເຈຍ
Danida	ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາສາກົນເດັນມາກ
DOS	ຂອບເຂດກາລະໂອກາດຂອງການພັດທະນາ
EIA	ການປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມ
GMS	ອານຸພາກພື້ນແມ່ນໍ້າຂອງ
IPCC	ຄະນະກຳມະການລະຫວ່າງລັດຖະບານວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງສະພາບພູມິອາກາດ
IWRM	ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນໍ້າແບບປະສົມປະສານ
LMB	ອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມ
LNMC	ຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງແຫ່ງຊາດລາວ
MDG	ເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດເພື່ອການພັດທະນາ
MNRE	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (ປະເທດໄທ)
MONRE	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ((ປະເທດຫວຽດນາມ)
MOWRAM	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ແລະ ອຸທິກກະສາດ (ກຳປູເຈຍ)
MRC	ຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງສາກົນ
MRCs	ກອງເລຂາຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງສາກົນ
MPCC	ຄະນະກຳມະການວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບພູມິອາກາດໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງ
NGO	ອົງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ
NMC	ຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງແຫ່ງຊາດ
NMCS	ກອງເລຂາຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງແຫ່ງຊາດ
NPV	ມູນຄ່າປະຈຸບັນສູດທິ
PDIES	ລະບຽບການວ່າດ້ວຍການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ
PNPCA	ລະບຽບການວ່າດ້ວຍການແຈ້ງໃຫ້ຊາບ, ປຶກສາຫາລືລ່ວງໜ້າ ແລະ ການເຫັນດີເຫັນພ້ອມ
PMFM	ລະບຽບການວ່າດ້ວຍການຮັກສາການໄຫລຂອງນໍ້າຕາມລຳນໍ້າຂອງ
PWQ	ລະບຽບການວ່າດ້ວຍການຮັກສາຄຸນນະພາບນໍ້າ
PWUM	ລະບຽບການວ່າດ້ວຍການຕິດຕາມການນໍາໃຊ້ນໍ້າ
RBC	ຄະນະກຳມະການອ່າງແມ່ນໍ້າ
RBO	ອົງການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນໍ້າ
SEA	ການປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມທາງຍຸດທະສາດ
SIA	ການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມ
TbEIA	ການປະເມີນຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ
TNMC	ຄະນະກຳມະການແມ່ນໍ້າຂອງແຫ່ງຊາດໄທ
US\$	ດອນລ່າສະຫະລັດ
VNMC	ຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດວຽດນາມ
WREA	ອົງການຊັບພະຍາກອນນໍ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (ລາວ)

ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ຂະບວນການວາງ
ແຜນທີ່ກວ້າງຂວາງ ຊຶ່ງເຊື່ອມຕໍ່ການວາງແຜນໃນລະດັບຂົງເຂດ
ແລະ ແຫ່ງຊາດໃນການພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນ້ຳ
ຂອງຕອນລຸ່ມທີ່ຍືນຍົງ

1. ບົດນຳ

1.1 ຈຸດປະສົງ ແລະ ຂອບເຂດຂອງຍຸດທະສາດ

ຈຸດປະສົງ. ຍຸດທະສາດການພັດທະນາອ່າງແບບປະສົມປະສານ (ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ແມ່ນຄຳຖະແຫລງການຂອງບັນດາປະເທດສະມາຊິກພາຄີແມ່ນ້ຳຂອງ (ລາຊອານາຈັກກຳປູເຈຍ, ສປປ ລາວ, ລາຊອານາຈັກໄທ ແລະ ສສ ຫວຽດນາມ) ຊຶ່ງໄດ້ລະບຸໄວ້ວ່າພວກເຂົາຈະຮ່ວມມືກັນໃນການແບ່ງປັນ, ນຳໃຊ້ ແລະ ປົກປັກຮັກສານ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອບັນລຸບັນດາເປົ້າໝາຍຂອງສັນຍາວ່າດ້ວຍການຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງທີ່ໄດ້ເຊັນກັນໃນວັນທີ 5 ເດືອນ ເມສາ ປີ 1995 (ສັນຍາປີ 1995).

ຍຸດທະສາດນີ້ເປັນສ່ວນນຶ່ງຂອງຄຳໝັ້ນສັນຍາຂອງຄອມສ໌ ທີ່ມີຕໍ່ການຮ່ວມມືອານຸພາກພື້ນພາຍໃຕ້ສັນຍາປີ 1995 ໂດຍສະເພາະແມ່ນການຕອບສະໜອງຕໍ່ມາດຕາ 2 ຂອງສັນຍາປີ 1995 ຊຶ່ງໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການສ້າງແຜນພັດທະນາອ່າງ. ແຜນດັ່ງກ່າວນີ້ຈະໃຫ້ທິດທາງໃນເບື້ອງຕົ້ນ ສຳຫລັບການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງແບບຍືນຍົງ ຊຶ່ງຈະໄດ້ມີການທວນຄືນ ແລະ ປັບປຸງທຸກໆ 5 ປີ.

ຂອບເຂດຂອງຍຸດທະສາດ. ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ຂະບວນການວາງແຜນທີ່ກວ້າງຂວາງຊຶ່ງເຊື່ອມຕໍ່ການວາງແຜນໃນລະດັບຂົງເຂດ ແລະ ແຫ່ງຊາດໃນການພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມເຂົ້າກັນ. ຍຸດທະສາດນີ້ໄດ້ພິຈາລະນາບັນດາທາງເລືອກໃນການພັດທະນາໃນໄລຍະຫ້າສິບປີຕໍ່ໜ້າ ເພື່ອສ້າງໃຫ້ເຫັນພາບຂອງການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງໃນໄລຍະ 20 ປີ. ມັນໄດ້ໃຫ້ເຫັນມູມມອງແບບປະສົມປະສານຕໍ່ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ທີ່ສາມາດປະເມີນແຜນການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳແຫ່ງຊາດໃນປະຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດເພື່ອໃຫ້

ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳແບບປະສົມປະສານ (IWRM) ແມ່ນຂະບວນອັນນຶ່ງທີ່ສົ່ງເສີມການພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງທີ່ມີການປະສານງານກັນຂອງນ້ຳ, ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ເພື່ອທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສົມດູນທາງເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມທີ່ດີໂດຍປະສະຈາກຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມຍືນຍົງຂອງລະບົບນິເວດວິທະຍາ.

ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳແບບປະສົມປະສານບໍ່ແມ່ນຄຳຕອບສຸດທ້າຍດ້ວຍຕົວຂອງມັນເອງ ແຕ່ແມ່ນເຄື່ອງມືໃນການບັນລຸສາມຈຸດປະສົງທີ່ເປັນຍຸດທະສາດຫລັກຂອງການມີປະສິດທິພາບ (ຄວາມພະຍາຍາມທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ມີເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມທີ່ດີຊຶ່ງບໍ່ພຽງແຕ່ໄດ້ມາຈາກຖານ ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງມາຈາກການລົງທຶນໃນການຈັດຫາການບໍລິການດ້ານນ້ຳ); ຄວາມສະເໝີພາບ (ໃນການຈັດແບ່ງຊັບພະຍາກອນນ້ຳທີ່ຂາດເຂີນໃນທົ່ວທຸກກຸ່ມເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມທີ່ແຕກຕ່າງກັນ) ແລະ ຄວາມຍືນຍົງ (ໂດຍທີ່ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ບັນດາລະບົບນິເວດທີ່ກ່ຽວພັນນັ້ນແມ່ນຂອບເຂດ ຈຳກັດ).

Global Water Partnership, 2000

ຮັບປະກັນຄວາມສົມດຸນລະຫວ່າງຜົນໄດ້ທາງເສດຖະກິດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ, ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນຂອງບັນດາປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງຊຶ່ງເປັນສິ່ງຈຳເປັນຕາມສັນຍາປີ 1995. ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ:

- ກຳນົດຂອບເຂດຂອງບັນດາໂອກາດສຳຫລັບການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ(ພະລັງງານໄຟຟ້າ, ຊົນລະປະທານ, ການສະໜອງນ້ຳ, ການຄຸ້ມຄອງນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງ ແລ້ງ) ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວພັນ ແລະ ການດຳເນີນການທີ່ຈຳເປັນເພື່ອເພີ່ມປະສິດທິພາບໃຫ້ແກ່ໂອກາດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນບັນດາຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆເຫລົ່ານັ້ນ.
- ກຳນົດບັນດາໂອກາດພັດທະນາອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບນ້ຳ (ການປະມົງ, ການເດີນເຮືອ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ລະບົບນິເວດ, ການຄຸ້ມຄອງອາງໂຕ່ງ) ແລະ
- ຈັດໃຫ້ມີຂະບວນການທີ່ມີການປະສານງານ, ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ມີຄວາມໂປ່ງໃສຊຶ່ງສົ່ງເສີມການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ.

ຄວາມຈຳເປັນຂອງຍຸດທະສາດ. ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນໃນຊ່ວງເວລາທີ່ມີການປ່ຽນແປງຢ່າງໃຫຍ່ ຫລວງ ຊຶ່ງການພັດທະນາຂະໜາດໃຫຍ່ກຳລັງເກີດຂຶ້ນຢ່າງໄວວາແລະ ບັນດາເຂື່ອນໄຟຟ້າຕ່າງໆຕາມລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງທີ່ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນໃນປະເທດຈີນ (ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເທິງ) ແລະ ຢູ່ໃນບັນດາແມ່ນ້ຳສາຂາ ແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມໄດ້ເຮັດໃຫ້ລະບົບການໄຫລຂອງນ້ຳມີການປ່ຽນແປງ. ໄດ້ມີຄວາມຮຽກຮ້ອງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກບັນດາປະເທດສະມາຊິກພາຄີ, ບັນດານັກພັດທະນາ, ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຕໍ່ກັບການຈັດໃຫ້ມີມູມມອງແບບຄົບຊຸດຂອງແຜນພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫ່ງນ້ຳແຫ່ງຊາດ ແລະ ບັນດາຜົນກະທົບແບບສະສົມຂອງມັນ. ນີ້ເປັນສະພາບຄວາມເປັນຈິງໃນສະພາບແວດລ້ອມ ຊຶ່ງການບໍລິຫານຂອງພາກເອກກະຊົນເປັນຕົວກະຕຸ້ນຫລັກຂອງ ການປ່ຽນແປງ.

ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ໄດ້ກະກຽມຂຶ້ນມາໃນໂດຍຄຳນຶງເຖິງຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານຂໍ້ມູນແລະຄວາມຮູ້. ແນວໃດກໍຕາມ, ການພັດທະນາທີ່ກຳລັງເກີດຂຶ້ນຢ່າງໄວວານີ້ຕ້ອງການໃຫ້ມີການປະຕິບັດທີ່ເໝາະສົມ. ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ແມ່ນກອບວຽກງານຊຶ່ງຈະໄດ້ມີການປັບປຸງ ແລະ ທົບທວນຄືນໃນທຸກໆ 5 ປີ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າການຕັດສິນບັນຫາຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວກັບນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງແມ່ນອີງຕາມຄວາມຮູ້ໃໝ່ໆ. ການປັບປຸງຍຸດທະສາດ ສິ່ງຕໍ່ໄປແມ່ນຄາດວ່າຈະດຳເນີນໃນປີ 2015.

ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ແມ່ນກອບວຽກງານຊຶ່ງຈະໄດ້ມີການປັບປຸງແລະ ທົບທວນຄືນໃນທຸກໆ 5 ປີ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າການຕັດສິນໃຈຕ່າງໆທີ່ ກ່ຽວກັບນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງແມ່ນອີງຕາມຄວາມຮູ້ທີ່ທັນສະໄໝ

ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້
ກາຍເປັນຂີດໝາຍ
ອັນສຳຄັນໃນປະຫວັດ
ສາດການຮ່ວມມື
ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ຂີດໝາຍ. ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ກາຍເປັນຂີດໝາຍອັນສຳຄັນໃນປະຫວັດສາດການຮ່ວມມືໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ. ບັນດາປະເທດສະມາຊິກອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມເປັນເຈົ້າຂອງຍຸດທະສາດ ແລະ ມັນໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນມາໂດຍ ຜ່ານຂະບວນການສຶກສາບັນດາແຜນພັດທະນາແຫ່ງຊາດ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ແລະ ໂດຍຜ່ານການປຶກສາຫາລືກັບຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນທົ່ວອ່າງ.

ນັບວ່າເປັນເທື່ອທຳອິດ ໂດຍຜ່ານການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ແລະ ປຶກສາຫາລື ບັນດາປະເທດສະມາຊິກມີຄວາມເຂົ້າໃຈບັນດາ ແຜນພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫ່ງລຸ່ມນ້ຳ ຂອງແຕ່ລະປະເທດ, ສະຫຼຸບສັງລວມເບື້ອງຕົ້ນ ຜົນກະທົບຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນຕ່າງໆນຳກັນ, ຮ່ວມກັນແກ້ໄຂບັນຫາຂອງກັນ ແລະ ກັນ, ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈຮ່ວມກັນຕໍ່ກັບບັນດາໂອກາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຂອງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫ່ງລຸ່ມນ້ຳ ແລະ ການເຫັນພ້ອມຕໍ່ບັນດາບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດ ແລະ ການດຳເນີນງານຕ່າງໆ ເພື່ອຊີ້ແນະການຕັດສິນໃຈໃນອະນາຄົດ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງຕໍ່ໄປ.

1.2 ຈຸດປະສົງ ແລະ ວິໄສທັດຂອງຍຸດທະສາດ

“ບັນດາທິດທາງຍຸດທະສາດຂອງການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນແຫ່ງລຸ່ມນ້ຳແບບປະສົມປະສານ” (2005) ແປດຂົງເຂດບຸລິມະສິດຫລັກ:

- ການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ການລົບລ້າງ ຄວາມທຸກຍາກ
- ການປ້ອງກັນຜົນກະທົບທາງສິ່ງແວດລ້ອມ
- ການພັດທະນາສັງຄົມ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບ
- ແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາກາດ
- ການວາງແຜນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງໂດຍອີງໃສ່ຖານຂໍ້ມູນຂາວສານ
- ການຮ່ວມມືໃນພາກພື້ນ
- ການປົກຄອງ
- ການປະສົມປະສານຜ່ານການວາງແຜນອ່າງ

ຈຸດປະສົງຂອງ ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ (ຄມສ).

ຈຸດປະສົງທີ່ ປັນພື້ນຖານໃນສັນຍາ ປີ 1995 ແມ່ນການຮ່ວມມືທີ່ຈະນຳເອົາ “ຜົນປະໂຫຍດທີ່ຍືນຍົງອັນສູງສຸດມາສູ່ບັນດາປະເທດສະມາຊິກແລະທັງປ້ອງກັນການນຳໃຊ້ນ້ຳທີ່ເປັນຜົນເສຍຫາຍຕໍ່ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ”. ເປົ້າໝາຍນີ້ແມ່ນຖືກເສີມດ້ວຍວິໄສທັດຮ່ວມສຳຫລັບ “ຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງທາງເສດຖະກິດ, ສັງຄົມສິວິໄລ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ດີຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ”. ການວາງແຜນພັດທະນາອ່າງແມ່ນເປັນໃຈກາງຂອງສັນຍາປີ 1995 ໃນການບັນລຸຈຸດປະສົງນີ້ ແລະ ຖືກຊີ້ນຳໂດຍບັນດາຈຸດປະສົງ ແລະ ຫລັກການພື້ນຖານອື່ນໆໃນສັນຍາ, ຊຶ່ງລວມມີ:

- ການປ້ອງກັນຄວາມສົມດຸນຂອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ນິເວດວິທະຍາ
- ຄວາມເທົ່າທຽມທາງອຳນາດອະທິປະໄຕ ແລະ ຜົນແຜ່ນດິນອັນຄົບຖ້ວນ
- ນຳໃຊ້ຢ່າງສົມເໝາະສົມຜົນ ແລະ ຍຸດຕິທຳ
- ຮັກສາປະລິມານການໄຫລຂອງນ້ຳຕາມລຳນ້ຳຂອງ
- ການປ້ອງກັນ ແລະ ການຢັບຢັ້ງຜົນຮ້າຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ
- ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສັຽຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ
- ອິດສະລະພາບໃນການເດີນເຮືອ ແລະ
- ຕອບສະຫນອງຕໍ່ກຳລະນິສຸກເສີນ

ບັນດາທິດທາງຍຸດທະສາດ. ດ້ວຍບັນດາຈຸດປະສົງ ແລະ ຫຼັກການຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ ພາຍໃຕ້ກອບການຮ່ວມມື, ຄມສ ໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມຈຳເປັນຂອງການນຳໃຊ້ວິທີການ ແບບປະສົມປະສານ. ໃນປີ 2005 ສະພາມົນຕີແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນໄດ້ຮັບຮອງເອົາ“ບັນ ດາທິດທາງຍຸດທະສາດສຳຫລັບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນ້ຳແບບປະສົມປະ ສານໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ” ຊຶ່ງໄດ້ກຳນົດແປດຂົງເຂດບູລິມະສິດສຳ ຫລັບການ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນ້ຳແບບປະສົມປະສານທີ່ເປັນກຸນແຈທີ່ນຳໄປສູ່ເປົ້າ ຫມາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ສະເໝີພາບໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

ການຖະແຫຼງການຂອງກອງປະຊຸມສຸດຍອດ. ໃນກອງປະຊຸມສຸດຍອດຄັ້ງທຳ ອິດຂອງ ຄມສ, ນາຍົກລັດ ຖະມົນຕີຂອງບັນດາປະເທດສະມາຊິກອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນ ລຸ່ມໄດ້ຍືນຍັນຄຳສັ່ນສັນຍາ ຂອງຕົນ ທີ່ຈະສືບຕໍ່ຮ່ວມມືກັນໃນການສົ່ງເສີມການ ພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ, ການນຳໃຊ້, ການປົກປັກຮັກສາ, ການຄຸ້ມຄອງນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາ ກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ (“ຕອບສະໜອງຕາມຄວາມຕ້ອງການ, ຮັກສາຄວາມສົມດູນ: ກ້າວໄປສູ່ການພັດທະນາ ທີ່ຍືນຍົງຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ”)

ກອງປະຊຸມສຸດຍອດໄດ້ເນັ້ນໜັກເຖິງຄວາມຈຳເປັນສຳຫລັບການຮ່ວມມືໃນຕໍ່ໜ້າ ເພື່ອທີ່ຈະຮັບມືກັບວິກິດການ ສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ ທີ່ປະກົດຂຶ້ນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຊຶ່ງລວມ ມີ: ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ການພິຈາລະນານ້ຳເອົາ ບັນຫາຄວາມຍືນຍົງເຂົ້າໃນການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກຂອງອ່າງ, ຫລຸດຜ່ອນ ການເສື່ອມໂຊມຂອງຄຸນນະພາບນ້ຳ, ການສູນເສັງດິນທາມ ແລະ ການທຳລາຍປ່າຊຶ່ງ ກໍ່ໃຫ້ເກີດມີຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆຕໍ່ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການທຳມາຫາກິນຂອງປະຊາຊົນ, ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງແບບທຳມະຊາດ; ແລະ ການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາ ທີ່ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ ຕໍ່ການທຳມາຫາກິນຂອງ ປະຊາຊົນ ອັນເປັນຜົນເນື່ອງຈາກການປ່ຽນແປງ ສະພາບອາກາດ.

ກອງປະຊຸມສຸດຍອດຄັ້ງ ທຳອິດໄດ້ເນັ້ນໃຫ້ເຫັນ ຄວາມຈຳເປັນສຳຫລັບ ການຮ່ວມມືຕໍ່ໄປເພື່ອ ທີ່ຈະຮັບມືກັບວິກິດ ການສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ ທີ່ປະກົດຂຶ້ນມາໃນ ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

1.3 ວິທີການໃນການສ້າງຍຸດທະສາດ

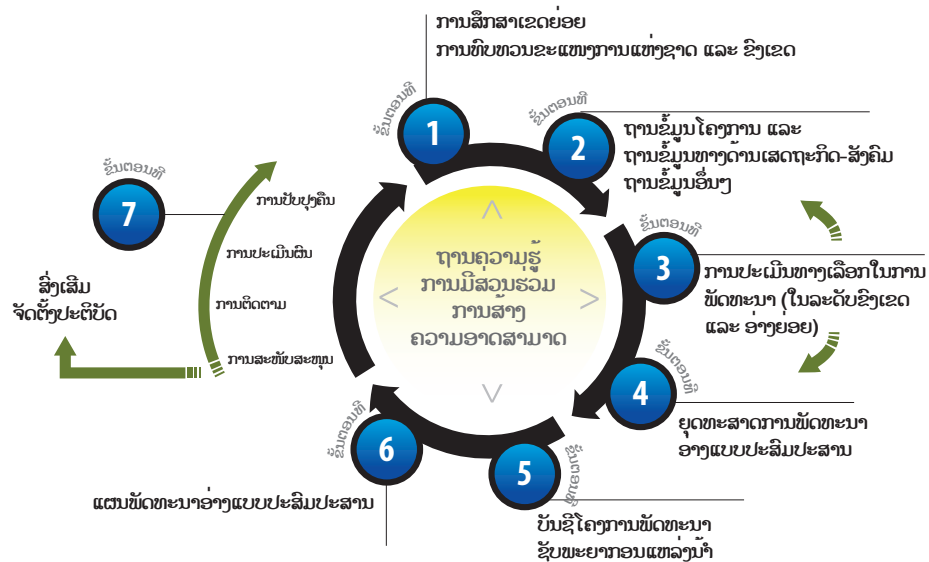
ພາບລວມ. ການສ້າງແຜນພັດທະນາອ່າງທີ່ຈຳເປັນພາຍໃຕ້ສັນຍາແມ່ນ້ຳຂອງປີ 1995, ຈະສາມາດບັນລຸໄດ້ຜ່ານ 7 ຂັ້ນຕອນຂອງຂະບວນການການວາງແຜນພັດທະນາ ອ່າງ ດັ່ງທີ່ສະເໜີໃນຮູບທີ 1. ລັກສະນະສະເພາະຂອງຂະບວນການກໍ່ແມ່ນການປະສານ ງານ ລະຫວ່າງບັນດາແຜນງານແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນເຂດຍ່ອຍ ດ້ວຍ ໂອກາດການພັດທະ ນາໃນລະດັບອ່າງທີ່ເກີດຂຶ້ນມາໂດຍຜ່ານການຮ່ວມມືຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນຢ່າງມີປະສິດທິ

ຍຸດທະສາດນຳເອົາການ
ພັດທະນານ້ຳ ແລະ
ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງ
ນ້ຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ກຳລັງ
ດຳເນີນການຢູ່ ແລະ
ໄດ້ວາງແຜນໄປແລ້ວ
ໃນລະດັບອ່າງຍ່ອຍ ແລະ
ໃນລະດັບຊາດຮວມເຂົ້າ
ໃນການປະເມີນແບບ
ປະສົມປະສານຜົນກະທົບ
ສະສົມຂອງທາງເລືອກ
ຂອງການພັດທະນາ
ທີ່ວ່າອ່າງ

ພາບ. ຍຸດທະສາດນີ້ ນຳເອົາການເຊື່ອມຕໍ່ລະຫວ່າງການວາງແຜນພັດທະນາອ່າງ ແລະ ການວາງແຜນ
ແຫ່ງຊາດລວມເຂົ້າດ້ວຍກັນ ໂດຍຜ່ານການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມຂອງທາງເລືອກຂອງການພັດ
ທະນາທີ່ວ່າອ່າງ. ການປັບປຸງຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວຢ່າງເປັນປະຈຳ ຈະເປັນຂໍ້ກຽມແຈ້ງທີ່ນຳໄປສູ່ຂະບວນ
ການວາງແຜນແບບຫມູນວຽນ.

ການປະເມີນທາງເລືອກໃນການພັດທະນາ. ການປະເມີນທາງເລືອກໃນການພັດທະນາປະ
ເມີນບັນດານະໂຍບາຍ, ແຜນການ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆໃນອະນາຄົດໂດຍທຽບໃສ່ບັນດາຈຸດປະ
ສົງ ແລະ ມາດຕະຖານທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ຜົນຂອງການປະເມີນດັ່ງກ່າວລວມທັງ
ການປະເມີນທີ່ວ່າອ່າງອື່ນໆ (ເຊັ່ນ: ການປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມທາງຍຸດທະສາດ (SEA) ໄດ້ກາຍເປັນ
ພື້ນຖານສຳລັບການປຶກສາຫາລື ແລະ ການເຈລະຈາແບບຕ່າງຝ່າຍຕ່າງມີຜົນປະໂຫຍດຂອງການ
ພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ບັນດາຜົນກະທົບຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນທາງສັງຄົມແລະ
ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ສິ່ງເຫລົ່ານີ້ຈະນຳໄປສູ່ຄວາມເຂົ້າໃຈ ຮ່ວມກັນວ່າອັນໃດຄວນທີ່ຈະຖືກພິຈາ
ລະນາໃຫ້ເປັນໂອກາດຂອງການພັດທະນາ (ຂອບເຂດຂອງໂອກາດໃນການພັດທະນາ).

ຮູບທີ1: ວົງຈອນການວາງແຜນພັດທະນາອ່າງ

ຂອບເຂດຂອງກາລະໂອກາດໃນການພັດທະນາ. ຍຸດທະສາດນຳໃຊ້ “ຂອບເຂດຂອງກາລະໂອກາດໃນການພັດທະນາ” (DOS) ເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນທັງ ໂອກາດໃນການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນຫລັງນ້ຳ(ຕົວຢ່າງ:ຈະສາມາດນຳໃຊ້ນ້ຳໃນຂົງເຂດນ້ຳປະປາ,ຊົນລະປະທານ ແລະ ພະລັງງານໄຟຟ້າໄດ້ເທົ່າໃດ) ແລະ ໂອກາດອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບນ້ຳທີ່ໄດ້ປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ (ການລ້ຽງປາ, ການເຕືອນໄພນ້ຳຖ້ວມ, ການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ງ, ການປົກປັກຮັກສາຊີວະນາໆພັນ, ການຄ້າຂາຍຕາມລຳແມ່ນ້ຳ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ) ຫລື ການປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ບັນດາລະບົບການຕິດຕາມອ່າງ, ລະບົບການເດີນເຮືອ, ການພັດທະນາທາງດ້ານນະໂຍບາຍ, ສະຖາບັນ ແລະ ຂີດຄວາມສາມາດ).

ພ້ອມກັນນັ້ນ, ທັງສອງຂົງເຂດນີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນກາລະໂອກາດການປະສານງານໃນການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງ. ຂອບເຂດຂອງໂອກາດໃນການພັດທະນາແມ່ນໄດ້ຖືກກຳນົດຂຶ້ນໂດຍບັນດາຈຸດປະສົງ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດທາງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ໄດ້ເຫັນພ້ອມແລ້ວນັ້ນເຊັ່ນດຽວກັນກັບບັນດາເກນມາດຖານ ທີ່ໄດ້ ສ້າງຂຶ້ນມາພາຍໃຕ້ລະບຽບການຕ່າງໆຂອງ ຄມສ ເຊັ່ນ ກອບການກຳນົດການໄຫລຂອງນ້ຳທີ່ຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການວ່າດ້ວຍການຮັກສາລະດັບການໄຫລຂອງນ້ຳຕາມລຳນ້ຳຂອງ (PMFM) ແລະ ມາດຕະຖານຄຸນນະພາບນ້ຳຕໍ່ສຸກຂະພາບຂອງມະນຸດ ແລະ ສັດນ້ຳພາຍໃຕ້ລະບຽບການວ່າດ້ວຍຄຸນ ນະພາບນ້ຳ (PWQ).

ກາລະໂອກາດ, ບໍ່ແມ່ນການຮັບຮອງໂຄງການ. ຍຸດທະສາດນຳໃຊ້ຂອບເຂດຂອງກາລະໂອກາດໃນການພັດທະນາ (DOS) ເປັນຂັ້ນຕອນລະຫວ່າງກາງ ໃນຂະບວນການກັ່ນກອງທີ່ຈະກ້າວຈາກການພິຈາລະນາຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການພັດທະນາຢ່າງເຕັມສ່ວນ ເພື່ອກ້າວໄປສູ່ການສ້າງບັນຊີໂຄງການບູລິມະສິດທີ່ຈະຊ່ວຍບັນລຸວິໄສທັດຮ່ວມພາຍໃຕ້ກອບຂອງກົດໝາຍໃນລະດັບຊາດແລະ

ການປະເມີນທາງເລືອກໃນການພັດທະນາ ປະເມີນບັນດານະໂຍບາຍ, ແຜນ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆໃນອະນາຄົດໂດຍທຽບໃສ່ບັນດາຈຸດປະສົງ ແລະ ມາດຕະຖານທາງສິ່ງດ້ານແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ

ຍຸດທະສາດບໍ່ໄດ້ຊີ້
ບອກວ່າເປັນການ
ຮັບຮອງເອົາແຜນ
ແຫ່ງຊາດ ແລະ
ໂຄງການໃດໆທີ່ໄດ້
ນຳເຂົ້າມາໃນການ
ປະເມີນທາງເລືອກ
ຂອງການພັດທະນາ.
ຍຸດທະສາດສະແດງ
ໃຫ້ເຫັນເຖິງພາບ
ລວມທັງໝົດຂອງ
ລະດັບການພັດທະນາ
ໃນອ່າງທີ່ຈະຖືກພິ
ຈາລະນາ ອີງຕາມ
ຜົນກະທົບຂ້າມ
ຜ່ານຊາຍແດນທາງ
ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ
ແລະ ສັງຄົມ

ລະດັບພາກພື້ນ. ມັນບໍ່ໄດ້ຊີ້ບອກວ່າເປັນການຮັບຮອງເອົາແຜນການລະດັບຊາດ ແລະ ໂຄງການ
ທີ່ໄດ້ນຳເຂົ້າມາໃນການປະເມີນທາງເລືອກຂອງການພັດທະນາ. ຍຸດທະສາດສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງພາບ
ລວມທັງໝົດຂອງລະດັບການພັດທະນາໃນອ່າງທີ່ຈະຖືກພິຈາລະນາອີງຕາມຜົນກະທົບທາງສິ່ງແວດ
ລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມທີ່ມີລັກສະນະຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ. ສຳຫລັບໂອກາດທີ່ຈະກາຍເປັນໂຄງການນັ້ນ
ມັນຈະຕ້ອງໄດ້ຜ່ານຂະບວນການວາງແຜນ ແລະ ການຮັບຮອງໃນລະດັບຊາດລວມທັງການກຳໜົດ
ໂຄງການ, ການປະເມີນ ແລະ ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້, ແລະ/ຫລື ການແຈ້ງໃຫ້ກັນຊາບລ່ວງໜ້າ
ແລະ ການເຫັນພ້ອມຈາກບັນດາປະເທດສະມາຊິກຜ່ານບັນດາລະບຽບການຂອງ ຄມສ (ຕາມຄວາມ
ເໝາະສົມ) ດັ່ງທີ່ສະແດງໄວ້ໃນ ຕາຕະລາງທີ 1.

ຂະບວນການນີ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຄຳພັນສັນຍາເພື່ອຮັບປະກັນວ່າບັນດາບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດສຳຫລັບ
ການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງ ແລະ ຂະບວນການອື່ນໆທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໃນຍຸດທະສາດຈະໄດ້
ຖືກປະຕິບັດເລີ້ມຈາກຂັ້ນຕອນທີ່ໂຄງການຖືກກຳໜົດ (ແລະ ຖືກລວມເຂົ້າໃນຖານຂໍ້ມູນໂຄງການ
ເພື່ອທີ່ຈະສາມາດປະເມີນຜົນກະທົບຕ່າງໆ ແລະ ນຳໃຊ້ລະບຽບການຂອງ ຄມສ) ຈົນເຖິງເວລາທີ່ມັນ
ຈະໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາໂດຍຂະບວນການທາງດ້ານກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ລະບຽບການຂອງ ຄມສ.
ບັນດາໂຄງການທີ່ບໍ່ຂັດຕໍ່ລະບຽບນັ້ນ ຈະຖືກບັນຈຸໃຫ້ເປັນສ່ວນນຶ່ງຂອງບັນຊີໂຄງການບຸລິມະສິດ.

ເສີມສ້າງໂອກາດການພັດທະນາ. ຍຸດທະສາດນີ້ໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າ ໂອກາດການພັດທະນາສາມາດນຳ
ໃຊ້ເປັນ “ພື້ນທີ່ສຳລັບການຮ່ວມມື” ຫລື “ພື້ນທີ່ສຳລັບການເຈລະຈາ” ເພື່ອທີ່ຈະຊອກຫາທາງເລືອກທີ່
ຕ່າງຝ່າຍຕ່າງກໍໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ ລວມທັງຂໍ້ຕົກລົງໃນການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ
ຜົນກະທົບ ຊຶ່ງຢູ່ນອກເໜືອໄປຈາກລະດັບໂຄງການໃດໂຄງການໜຶ່ງ ແລະ ພິຈາລະນາໂອກາດອື່ນໆ
(ອາດຈະບໍ່ກ່ຽວກັບນຳເຊັ່ນ: ການຄ້າ ຫລື ການຂົນສົ່ງ) ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ມີຜົນຕອບ
ແທນທີ່ສະເໝີພາບກັນ.

ສະນັ້ນ ໂອກາດການພັດທະນາຈະເສີມສ້າງໃຫ້ກ້າວໄປສູ່ການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງໂດຍຜ່ານຂະບວນ
ການ ທີ່ໂປ່ງໃສດັ່ງນີ້: (1) ສຳຫລວດໂອກາດການພັດທະນາທີ່ມີຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນທີ່ຢູ່ເໜືອຈາກ
ແຜນລະດັບປະເທດ ທັງ ພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກຂະແໜງການນີ້ ແລະ (2) ບົດຊ່ອງຫວ່າງແຫ່ງ
ຄວາມຮູ້ແລະພັດທະນາມາດຕະການບັນເທົາຜົນເສັ້ງຫາຍເພື່ອຊ່ວຍອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການ
ທົບທວນ ແລະ ການຕັດສິນໃຈສຳຫລັບໂອກາດການພັດທະນາໃນອະນາຄົດ.

ຕາຕະລາງທີ 1- ຈາກໂອກາດໄປສູ່ໂຄງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນນ້ຳທີ່ຍືນຍົງ

ຂັ້ນຕອນ	ຂັ້ນຕອນ	ຂະບວນການ	ບັນດາເຄື່ອງມືສະນັບສະຫນູນຫລັກ
1	ຄວາມຈຳເປັນໃນການປະເມີນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ແບບປະສົມປະສານ, ຮວມທັງບັນດາແຜນພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ, ແຜນຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວກັບນ້ຳ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການພັດທະນາຕ່າງໆ	ແລກປ່ຽນ ແລະ/ຫລື ການແຈ້ງ ບັນດາໂຄງການທີ່ຖືກກຳໜົດໃນລະດັບຊາດສຳລັບບັນຈຸເຂົ້າໃນຖານຂໍ້ມູນໂຄງການ; ບົກສາຫາລືໃນລະດັບຊາດ ແລະ ຂົງເຂດເພື່ອກຳໜົດທາງເລືອກການພັດທະນາທີ່ວ່າອ່າງ ແລະ ບັນດາຈຸດປະສົງ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດທາງດ້ານສັງຄົມ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເສດຖະກິດ ແລະ ມາດຖານ; ຊ່ຽວຊານ ແລະ ຂະບວນການປະເມີນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການຍັງຢືນຢັນໄດ້ຮັບ.	ຖານຂໍ້ມູນໂຄງການການປະເມີນທາງເລືອກໃນການພັດທະນາໃນທີ່ວ່າອ່າງເຄື່ອງມືປະເມີນຜົນກະທົບອື່ນໆ ໃນທີ່ວ່າອ່າງ
2	DOS: ການກຳໜົດການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ໂອກາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ	ການສົນທະນາ ແລະ ການເຈລະຈາຕໍ່ລອງ ທັງ ໃນລະດັບຂົງເຂດ ແລະ ລະດັບຊາດ ກ່ຽວກັບ ລະດັບການພັດທະນາອ່າງ ທີ່ສາມາດຮັບໄດ້ການພິຈາລະນາທີ່ເປັນໄປໄດ້ຕໍ່ກັບທາງເລືອກ ຕ່າງໆສຳຫລັບການແບ່ງຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຜົນກະທົບຊຶ່ງຈະເສີມໃຫ້ແກ່ຂອບເຂດໃນການພັດທະນາ	ການປະເມີນທາງເລືອກໃນການພັດທະນາໃນທີ່ວ່າອ່າງບັນດາຈຸດປະສົງ ແລະ ຕົວຊີ້ວັດຖານທາງ ດ້ານສັງຄົມ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເສດຖະກິດທີ່ໄດ້ເຫັນພ້ອມລະບຽບການຂອງ ຄມສ ບັນດາບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດການສຶກສາອື່ນໆ

3	ການກຳໜົດ ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນ ແຫ່ງນ້ຳ ແລະ ບັນດາໂຄງການຊັບພະຍາກອນ ແຫ່ງນ້ຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໂດຍນຳໃຊ້ຂອບເຂດການພັດທະນາ	ການກຳໜົດໂຄງການ, ຮວມທັງ ການວິເຄາະທາງເລືອກທັງພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກຂະແໜງການນ້ຳການປັບປຸງຖານຂໍ້ມູນໂຄງການເປັນແຕ່ລະໄລຍະ	ການພິຈາລະນາຄວາມຍືນຍົງຕ່າງໆ ຢ່າງກວ້າງຂວາງ(ທັງໃນລະດັບຂົງເຂດແລະລະດັບຊາດ)ບັນດາບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດການວິເຄາະທາງເລືອກຖານຂໍ້ມູນໂຄງການ
4	ການກະກຽມໂຄງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫ່ງນ້ຳ ຮວມທັງການວິເຄາະທາງເລືອກທັງພາຍໃນ ແລະພາຍນອກຂະແໜງການນ້ຳ	ການກະກຽມໂຄງການຮວມທັງ ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້, ການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ (EIAs)...ການປັບປຸງຖານຂໍ້ມູນໂຄງການເປັນແຕ່ລະໄລຍະ	ການພິຈາລະນາຄວາມຍືນຍົງແບບກ້ວາງ (ທັງໃນລະດັບຂົງເຂດ ແລະ ລະດັບຊາດ) ບັນດາບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ບົດແນະນຳຕ່າງໆ ໃຫ້ຂະແໜງການຖານຂໍ້ມູນໂຄງການ
5	ການປະເມີນຜົນກະທົບຂ້າມຜ່ານຊາຍ ແດນຂອງໂຄງການຕ່າງໆທີ່ໄດ້ກຳນົດ	ການປະຕິບັດຕາມລະບຽບການຂອງ ຄມສ	ລະບຽບການຂອງ ກມສ ບັນດາບຸລິມະສິດຂອງຍຸດທະສາດການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ບົດແນະນຳຕ່າງໆໃຫ້ຂະແໜງການບັນຊີໂຄງການ
6	ການອະນຸມັດໃນລະດັບຊາດ	ສອດຄ່ອງກັບກອບນິຕິກຳແຫ່ງຊາດ	ບັນດາລະບຽບການ ແລະ ກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ
7	ການປະຕິບັດ ແລະ ດຳເນີນໂຄງການ	ສອດຄ່ອງກັບບັນດາມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ ແລະ ຄຸນຄ່າ ແລະ ການປ້ອງກັນ	ບັນດາລະບຽບການ ແລະ ກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ

ບັນດາບູລິມະສິດຍຸດທະສາດ. ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ກຳນົດບັນດາບູລິມະສິດ ຍຸດທະສາດຊຶ່ງສະໜອງແນວທາງ ແລະ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນເພື່ອໃຫ້ເກີດໂອ ກາດການພັດທະນາອັນສູງສຸດ ແລະ ມີຄວາມສູງໜ້ອຍທີ່ສຸດ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈ ວ່າການພັດທະນາດຳເນີນໄປພາຍໃຕ້ກອບຂໍ້ບັງຄັບໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ປະ ເທດ. ເມື່ອກາລະໂອກາດການພັດທະນາໄດ້ກາຍເປັນໂຄງການແລ້ວ, ບັນດາບູລິມະ ສິດຍຸດທະສາດຈະຊີ້ແນະ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການກະກຽມໂຄງການ, ການປະ ເມີນການອະນຸມັດ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການປະຕິບັດລະບຽບການຂອງ ຄຸນສ ທີ່ໄດ້ເຫັນພ້ອມໄປແລ້ວ, ຈຳກັດຄວາມສູງໃຫ້ມີໜ້ອຍທີ່ສຸດແລະ ໃຫ້ແນວ ທາງທີ່ດີໃນທາງປະຕິບັດ.

ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ກຳນົດບັນດາ ບູລິມະສິດຍຸດທະສາດຊຶ່ງໃຫ້ແນວ ທາງ ແລະ ສະໜັບສະໜູນເພື່ອໃຫ້ ເກີດໂອກາດການພັດທະນາສູງສຸດ ແລະ ມີຄວາມສູງໜ້ອຍສຸດ

ບັນດາບູລິມະສິດຍຸດທະສາດຍັງໃຫ້ແນວທາງແກ່ກິດຈະກຳທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບຊັບພະຍາກອນນໍ້າເຊັ່ນ ການປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ, ການປະສົມປະສານກັນລະຫວ່າງ ການຄົມມະນາຄົມທາງບົກ ແລະ ທາງນໍ້າ ແລະ ການບັນລຸເປົ້າຫມາຍສະຫະສະວັດເພື່ອການພັດທະ ນາ (MDG) ຂໍ້ທີ່ 7 ທີ່ກ່ຽວພັນກັບການເຂົ້າເຖິງນໍ້າສະອາດ, ການຮັກສາຊີວະນາໆພັນ, ດິນທາມ ແລະ ການປົກປ້ອງພື້ນທີ່ທີ່ມີຄວາມສູງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ.

ບັນຊີໂຄງການບູລິມະສິດ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດມີການໃຊ້ຂໍ້ມູນສະໜັບສະໜູນຈາກ ໂຄງການໃນລະດັບປະເທດ ແລະ ໂຄງການຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນຊຶ່ງສະແດງໄວ້ໃນບັນຊີໂຄງການ ບູ ລິມະສິດໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອດຶງດູດແຫລ່ງທຶນ ແລະ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນງົບປະມານໃຫ້ແກ່ ໂຄງການ. ບັນດາໂຄງການເຫລົ່ານີ້ເປັນທັງໂອກາດໃນການພັດທະນາໃນຕົວຊຶ່ງລວມມີການພັດທະ ນາໂຄງສ້າງພື້ນຖານ ແລະ ການສຶກສາເພື່ອສະໜັບສະໜູນໃນປະເດັນທີ່ຕ້ອງການຄວາມຮູ້ເພີ່ມເຕີມ ແລະ ກິດຈະກຳທີ່ຖືກລະບຸໄວ້ໃນບູລິມະສິດຍຸດທະສາດ

ບັນຊີໂຄງການບູລິມະສິດປະກອບດ້ວຍ 1) ໂຄງການທີ່ກ່ຽວກັບໂຄງສ້າງພື້ນຖານ (ການລົງທຶນໃນ ໂຄງສ້າງພື້ນຖານເພື່ອການໃຊ້ນໍ້າ ຫລື ຄວບຄຸມນໍ້າ ຂຶ້ນກັບຂະບວນການພາຍໃນລະດັບປະເທດ ແລະ ລະບຽບການຂອງ ກຸມສ 2) ໂຄງການທີ່ບໍ່ເປັນໂຄງສ້າງ (ການລົງທຶນເພື່ອປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງ ນໍ້າ ຫລື ຊັບພະຍາກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຊັ່ນການຄຸ້ມຄອງອຸທິກກະໄພ, ການເດີນເຮືອ, ການປະມົງ ແລະ ຮັກສາຄຸນນະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ) ແລະ 3) ໂຄງການທີ່ຊ່ວຍສົ່ງເສີມໂຄງການອື່ນໆ ເຊັ່ນການສຶກສາ ແລະ ມາດຕະການເພື່ອສົ່ງເສີມການພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດີ.

ໂຄງການທີ່ກ່ຽວກັບໂຄງສ້າງພື້ນຖານຈະເປັນໂຄງການພາຍໃນປະເທດຊຶ່ງຈະມີຜົນກະທົບຂ້າມຜ່ານ ຊາຍແດນ ແລະ ໂຄງການທີ່ບໍ່ແມ່ນສິ່ງກໍ່ສ້າງ ແລະ ໂຄງການທີ່ຊ່ວຍສົ່ງເສີມໂຄງການອື່ນຊຶ່ງມີລັກສະ ນະຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ຫລື ທົ່ວອ່າງ. ໂຄງການທີ່ບໍ່ແມ່ນສິ່ງກໍ່ສ້າງ ແລະ ໂຄງການທີ່ຊ່ວຍສົ່ງເສີມໂຄງ

ການອື່ນຈະຖືກກຳໜົດໃນປີ 2011 ໃນຊ່ວງທີ່ມີການສ້າງແຜນປະຕິບັດງານລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ລະດັບ ຊາດເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ (ບົດທີ 5).

ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ແມ່ນ ຫມາກຜົນຂອງຂະບວນການ ປຶກສາຫາລືເປັນເວລາ 2 ປີ ກັບບັນດາພາກສ່ວນ ຫນ່ວຍງານ ການຈັດຕັ້ງລະດັບຊາດ, ແຂວງ, ອົງກອນຄຸ້ມຄອງອ່າງນ້ຳ, ບັນດາ ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກຊຸມຊົນຕ່າງໆ, ອົງກອນພັດທະນາເອກກະຊົນ, ສະຖາບັນການສຶກສາ, ຄູ່ຮ່ວມ ພັດທະນາຕ່າງໆ, ຄູ່ເຈລະຈາຕ່າງໆ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ

ຂະບວນການການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ. ຍຸດທະສາດນີ້ ແມ່ນຫມາກຜົນຂອງຂະບວນການ ການປຶກສາຫາລືເປັນເວລາ 2 ປີ ກັບບັນດາພາກ ສ່ວນຫນ່ວຍງານການຈັດຕັ້ງລະດັບຊາດ, ແຂວງ, ອົງກອນຄຸ້ມຄອງອ່າງນ້ຳ, ບັນດາ ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກຊຸມຊົນຕ່າງໆ, ອົງກອນພັດທະນາ ະນາເອກກະຊົນ, ສະຖາບັນການສຶກ ສາ, ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາຕ່າງໆ, ຄູ່ເຈລະຈາຕ່າງໆ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆອີກ. ເພື່ອຮັບປະກັນ ຄວາມໂປ່ງໃສ, ບັນດາເອກກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດໄດ້ຖືກນຳຂຶ້ນເທິງເວບໄຊ້ ຂອງ ຄມສ. ການກະກຽມຍຸດທະສາດ, ລວມທັງການປະເມີນທາງເລືອກການພັດທະນາ, ແມ່ນໄດ້ຜ່ານການກວດກາ ແລະ ໃຫ້ຄຳເຫັນຈາກບັນດາຊ່ວຍງານຈາກຫນ່ວຍງານຂອງ ກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ທີ່ປຶກສາແຫ່ງຊາດ ແລະ ຄມສ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ໄດ້ມີການເຊື່ອເຊີນຄະນະຊ່ວຍງານອິດສະລະ ມາທົບທວນໃຫ້ຄຳເຫັນ ຕໍ່ກັບການປະເມີນຜົນ ຕ່າງໆ ແລະ ຮ່າງ ຍຸດທະສາດສະບັບທຳອິດນີ້. ວິທີການທີ່ໄດ້ ນຳ ມາໃຊ້ໃນການກະກຽມຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ສາມາດຫາໄດ້ຈາກບັນດາເອກກະສານສະ ຫນັບສະຫນູນ “ການດຳເນີນການເພື່ອກ້າວໄປເຖິງການສ້າງ ຍຸດທະສາດພັດທະນາອ່າງ ໂດຍອີງຕາມຫລັກການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳແບບປະສົມປະສານ”¹.

1. ບັນດາເອກກະສານແລະເຄື່ອງມືສະນັບສະຫນູນອື່ນໆສາມາດເບິ່ງໄດ້ທີ່ເວບໄຊ້ www.mrcmekong.org

ຈີນ

ມຽນມາ

ສປປ ລາວ

ໄທ

ກຳປູເຈຍ

ຫວຽດນາມ

2. ແນວໂນ້ມການ ພັດທະນາ ແລະ ແຜນການ

2.1 ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ແມ່ນ້ຳຂອງ. ແມ່ນ້ຳຂອງມີຄວາມຍາວ 4,800 ກມ ໄຫລຈາກກອນນ້ຳຢູ່ທິເບດ ຜ່ານ ສປ ຈີນ, ມຽນມາ, ສປປ ລາວ, ລາຊອານາຈັກ ໄທ, ລາຊອານາຈັກ ກຳປູເຈຍ ແລະ ສສ ຫວຽດນາມ ແລ້ວໄຫລົງສູ່ທະເລຈີນໃຕ້ ຜ່ານ ເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນ້ຳຂອງ, ກວມເນື້ອທີ່ 795,000 ກິໂລຕາແມັດ ໂດຍມີຄ່າສະເລ່ຍການໄຫລຂອງນ້ຳຕໍ່ປີແມ່ນ 475 ກິໂລແມັດກ້ອນ. ຊັບພະຍາກອນນ້ຳດັ່ງກ່າວທຽບໃສ່ທົວຄົນ ແມ່ນຖືວ່າສູງ ເມື່ອທຽບ ໃສ່ອ່າງນ້ຳສາກົນອື່ນໆ. ປະລິມານນ້ຳທີ່ໄຫລມາຈາກແມ່ນ້ຳລ້ານຊ້າງໃນອ່າງຕອນເທິງໃນ ສປ ຈີນ ຄິດເປັນ 16% ຂອງຈຳນວນປະລິມານນ້ຳໄຫລປະຈຳປີໃນແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ² ແຕ່ວ່າການປະລິມານການ ໄຫລ ໃນລະດູແລ້ງເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 30%.

ປະລິມານນ້ຳໄຫລ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຫລາຍທີ່ສຸດລະຫວ່າງ ໃນລະດູແລ້ງ ແລະ ໃນລະດູຝົນຊຶ່ງມີສາເຫດມາຈາກ ລົມມໍລະສຸມຕາເວັນຕົກສູງໆໃຕ້ທີ່ພາໃຫ້ລະດູຝົນ ແລະ ລະດູແລ້ງມີຄວາມຍາວເກືອບເທົ່າ ກັນ. ໃນແຕ່ລະປີ ມີຄວາມປ່ຽນແປງທາງດ້ານປະລິມານນ້ຳ, ພື້ນທີ່ນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ການເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ສິ້ນສຸດຂອງລະດູຝົນ ແລະ ລະດູແລ້ງ. ວົງຈອນຕາມລະດູການຂອງລະດັບນ້ຳຢູ່ເຂດພະນົມເປັນ (ກຳປູເຈຍ) ເປັນເຫດໃຫ້ມີປະລິມານນ້ຳໄຫລ ເຂົ້າອອກທະເລສາບປະເທດກຳປູເຈຍຢ່າງມະຫາສານ ຊຶ່ງມັນກໍ່ມີສ່ວນພົວພັນກັບນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ນ້ຳແລ້ງ ກໍ່ໃຫ້ເກີດມີລະບົບນິເວດວິທະຍາທີ່ອຸດົມສົມບູນ.

ແມ່ນ້ຳຂອງເປັນແມ່ນ້ຳທີ່ມີຄວາມຫລາກຫລາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ອັນດັບ 2 ຂອງໂລກທັດຈາກແມ່ນ້ຳ ອາເມຊອນ ແລະ ເປັນແມ່ນ້ຳທີ່ມີຜົນຜະລິດຈາກການຈັບປາຫລາຍທີ່ສຸດໃນໂລກ ປະມານ 2.3 ລ້ານໂຕນຕໍ່ປີ.

2. ຕົວເລກນີ້ແມ່ນ 13% ຕາມຕົວເລກຂອງຈີນ

ດ້ານສັງຄົມເສດຖະກິດ. ປະຊາກອນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມໃນປີ 2007ມີປະມານ 60ລ້ານຄົນ ໂດຍມີປະຊາກອນຂອງກຳປູເຈຍທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ເຂດອ່າງກວມ 90% (13ລ້ານຄົນ), ປະຊາກອນລາວທີ່ ອາໄສ ຢູ່ໃນເຂດອ່າງກວມ 97% (5.2 ລ້ານຄົນ), ປະຊາກອນໄທ ຢູ່ໃນອ່າງກວມ 39% (23 ລ້ານຄົນ) ແລະ ປະຊາກອນຫວຽດນາມຢູ່ໃນອ່າງກວມ 20% (17ລ້ານຄົນໃນເຂດສາມລຽມປາແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ 3 ລ້ານຄົນ ໃນເຂດພູສູງພາກກາງ). ອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງປະຊາກອນໃນອາມີ 1-2% ໃນປະເທດໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ, 2-3% ໃນປະເທດ ລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍ. ເຖິງແມ່ນວ່າມີການເຕີບໂຕຂອງຕົວເມືອງ ໃນເຂດອ່າງກໍຕາມແຕ່ວ່າປະຊາກອນສ່ວນໃຫຍ່ປະມານ 85% ກໍຍັງອາໄສຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ.

ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ການຮັບປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງປະຊາກອນທີ່ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ນຕິດພັນຢ່າງໃກ້ຊິດກັບລະບົບແມ່ນ້ຳ, ຫລາຍກວ່າ 60% ຂອງປະຊາກອນມີອາຊີບທີ່ກ່ຽວກັບນ້ຳມີຄວາມອ່ອນໄຫວຕໍ່ການເຊື່ອມໂຊມຂອງຄຸນນະພາບນ້ຳ. ປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຈົນນັບຫລາຍລ້ານຄົນຕ້ອງເພິ່ງພາການຈັບປາ ແບບທຳມະຊາດມາເປັນອາຫານ ແລະ ເປັນແຫລ່ງລາຍໄດ້. ໃນຂະນະທີ່ບັນດາປະເທດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ຕອນລຸ່ມມີຄວາມຄືບໜ້າໃນການທີ່ຈະບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຫະສະວັດເພື່ອການພັດທະນາ, ແຕ່ວ່າປະຊາກອນ ຂອງລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍ ປະມານ 25% ຍັງມີລາຍຮັບ ຕໍ່າກວ່າເສັ້ນມາດຖານຄວາມທຸກຍາກຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດຊຶ່ງຕົວເລກດັ່ງກ່າວແມ່ນສູງກວ່າອີກໃນຫລາຍເຂດຊົນນະບົດ.

ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ການຮັບປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານຂອງປະຊາກອນສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ນຕິດພັນຢ່າງໃກ້ຊິດກັບລະບົບແມ່ນ້ຳ

ການຄ້າປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການຂາດແຄນສານອາຫານເປັນສິ່ງທ້າທາຍຕໍ່ການພັດທະນາໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ. ປະມານເຄິ່ງນຶ່ງຂອງຄົວເຮືອນແມ່ນບໍ່ມີນ້ຳສະອາດໃຊ້ໃນການອຸປະໂພກບໍລິໂພກ, ປະມານເຄິ່ງນຶ່ງຂອງຫມູ່ບ້ານແມ່ນບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ເສັ້ນທາງໄດ້ຕະຫລອດປີ. ຄວາມ ແຕກຕ່າງລະຫວ່າງ ຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດແມ່ນຍັງສູງໃນທົ່ວອ່າງແມ່ນ້ຳ

2.2 ການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳໃນປະຈຸບັນ

ການນຳເອົາຊັບພະຍາກອນນ້ຳຂຶ້ນມາໃຊ້. ການເອົານ້ຳມານຳໃຊ້ສະເລັ່ງ ຕໍ່ປີສຳຫລັບການກະສິກຳ, ອຸດສະຫະກຳ ແລະ ການຊົມໃຊ້ອື່ນໆ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມມີປະມານ 60 ຕື້ແມັດກ້ອນ ຫລື ປະມານ 12% ຂອງປະລິມານນ້ຳຂອງສະເລັ່ງຕໍ່ປີ. ມີການຜັນນ້ຳສ່ວນນຶ່ງຈາກລຳແມ່ນ້ຳຂອງໃນຕອນເທິງຂອງເຂດສາມລຽມ ປາກແມ່ນ້ຳໃນຫວຽດນາມ ແລະ ຍັງກຳລັງມີການພິຈາລະນາການຜັນນ້ຳຂະຫນາດໃຫຍ່ນຳອີກ. ປະລິມານນ້ຳໃນອ່າງເກັບກັກນ້ຳທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນມີປະມານນ້ອຍກວ່າ 5% ຂອງຄ່າສະເລັ່ງປະລິມານການໄຫລຕໍ່ປີຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ເຮັດໃຫ້ບໍ່ພຽງພໍທີ່ຈະກະຈາຍນ້ຳລະຫວ່າງລະດູການ.

ການນຳໃຊ້ນ້ຳໃຕ້ດິນຢູ່ໃນອ່າງແມ່ນຍັງໜ້ອຍຢູ່ຍົກເວັ້ນພາກຕາເວັນອອກສ່ຽງເໜືອຂອງປະເທດໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ ບ່ອນທີ່ຂາດແຄນນ້ຳໜ້າດິນໃນລະດູແລ້ງ. ການພັດທະນານ້ຳໃຊ້ນ້ຳໃຕ້ດິນແບບ ຍືນຍົງ ຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ມີການປະເມີນຢ່າງລະອຽດ.

ບັນດາຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບນ້ຳ. ການກະສິກຳແມ່ນຂະແໜງການຫຼັກທີ່ໃຊ້ນ້ຳໂດຍ ສະເພາະແມ່ນ ໃນປະເທດໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ ຂະນະທີ່ການກະສິກຳຢູ່ ລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍແມ່ນ ຍັງໄດ້ຮັບການພັດທະນາໜ້ອຍຢູ່. ໂດຍລວມແລ້ວ, ເນື້ອທີ່ປູກຝັງໃນລະດູແລ້ງແມ່ນມີປະມານ 1.2 ລ້ານເຮັກຕາ ຊຶ່ງໜ້ອຍ ກວ່າ 10% ຂອງ ເນື້ອທີ່ປູກຝັງທັງໝົດຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ (15 ລ້ານ ເຮັກຕາ). ການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ກະສິກຳໃນປະຈຸບັນແມ່ນຖືກຈຳກັດໂດຍປະລິມານນ້ຳໄຫລໃນລະດູ ແລ້ງ.

ປະລິມານນ້ຳໄຫລໃນລະດູແລ້ງທີ່ໄຫລມາຮອດສາມລຸ່ມປາກແມ່ນ້ຳຂອງຫວຽດນາມແມ່ນໄດ້ຖືກນຳ ໃຊ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ລວມທັງການປ້ອງກັນການບຸກ ລຸກຂອງນ້ຳເຄັມ. ທ່າແຮງໃນການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກຄາດຄະເນວ່າມີຮອດ 30,000 ເມກາວັດ ຊຶ່ງມີພຽງ 10% ເທົ່ານັ້ນທີ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາຮອດປະຈຸບັນ. ການເດີນເຮືອກໍ່ມີຄວາມ ສຳຄັນເຊັ່ນກັນແຕ່ວ່າບໍ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາໃຫ້ເປັນຂະແໜງການການຄົມມະນາຄົມທາງນ້ຳຢ່າງ ຄົບຊຸດເທື່ອ.

ຄວາມພະຍາຍາມທີ່ຈະຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບໄພນ້ຳຖ້ວມຂະໜາດໃຫຍ່ແມ່ນຍັງນຳໃຊ້ມາດ ຕະການຂັ້ນຕົ້ນທີ່ບໍ່ເປັນໂຄງສ້າງ. ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳໄດ້ຮັບການພັດທະນາໃນລະດັບຂະໜາດ ນ້ອຍສຳລັບການປັບປຸງ ດິນທາມ ແລະ ການລ້ຽງປາ. ການທ່ອງທ່ຽວທີ່ກ່ຽວພັນກັບນ້ຳແມ່ນມີຄວາມ ສຳຄັນ ຊຶ່ງສ້າງລາຍຮັບແຫ່ງຊາດ ແລະ ເປັນການສ້າງລາຍໄດ້ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນນຳອີກ.

ການຕິດຕາມສະພາບ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງແຮງ ຕ້ານທານຂອງແມ່ນ້ຳ ຕໍ່ຄວາມກົດດັນຕ່າງໆ ທີ່ເກີດຈາກການກະທຳ ຂອງມະນຸດ

ສະຖານະການຂອງອ່າງ. ການຕິດຕາມສະພາບສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງແຮງຕ້ານທານຂອງແມ່ນ້ຳຕໍ່ ຄວາມກົດດັນຕ່າງໆທີ່ເກີດຈາກການກະທຳຂອງມະນຸດ. ລະບົບການໄຫລຂອງລຳນ້ຳຂອງໂດຍສ່ວນ ໃຫຍ່ຍັງເປັນໄປຕາມສະພາບທຳມະຊາດຂອງມັນ ເຖິງແມ່ນວ່າບັນດາເຂື່ອນໃນແມ່ນ້ຳສາຂາຈະສົ່ງ ຜົນກະທົບໃນບາງທ້ອງຖິ່ນກໍຕາມ. ຄຸນນະພາບຂອງນ້ຳໂດຍລວມຖືວ່າຢູ່ໃນລະດັບດີ ຍົກເວັ້ນໃນເຂດ ສາມລຸ່ມປາກແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ບ່ອນອື່ນໆທີ່ມີການພັດທະນາຂ້ອນຂ້າງສູງ, ຊຶ່ງບ່ອນດັ່ງກ່າວມີສານ ອາຫານໃນລະດັບສູງຈຶ່ງເປັນສາເຫດຂອງຄວາມເປັນຫວັງ. ການໄຫລຖ້ວມຂອງແມ່ນ້ຳຕາມລະດູການ ສະໜັບສະໜູນຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງປາ ເຖິງແມ່ນວ່າມີລາຍງານວ່າຈຳນວນປາທີ່ຈັບໄດ້ນັ້ນຫລຸດ ລົງ.

ເຖິງແນວໃດກໍຕາມສະຖານະການທາງປ່າໄມ້ຂອງອ່າງແມ່ນ້ຳຄ່ອຍດີ ເນື່ອງຈາກຄວາມຕ້ອງການໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊິ່ງນຳໄປສູ່ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ ດິນເຊື່ອມໂຊມ. ບັນດາສັດໃນນ້ຳໃນ ອ່າງ 14 ຊະນິດກຳລັງຢູ່ໃນສະພາບໃກ້ຈະສູນພັນຂັ້ນວິກິດ, 21 ຊະນິດກຳລັງຈະສູນພັນ ແລະ ມີ 29 ຊະນິດທີ່ມີແນວໂນ້ມໃກ້ຈະສູນພັນໂດຍມີສາເຫດຈາກການພັດທະນາທີ່ໄວວາ ຊຶ່ງສິ່ງຜົນຕໍ່ການປ່ຽນ ແປງທີ່ຢູ່ອ່າງໄສຂອງສັດ ແລະ ກິນໄກທີ່ຈຳເປັນທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມຍືນຍົງຕໍ່ລະບົບນິເວດທີ່ມີຜົນຜະລິດ ຕະພາບສູງ.

ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ. ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ຕອນລຸ່ມແມ່ນການປະສົມປະສານລະຫວ່າງ “ ຮູບແບບການຮ່ວມມື ແລະ ການປະສານ ງານ” ໃນລະດັບອ່າງ, ຊຶ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກໂດຍຜ່ານແບບຈຳລອງຂອງ ຄມສ ແລະ ຮູບແບບ ຂອງ ສີ່ປະເທດພາຄີ, ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນອຳນາດອະທິປະໄຕ, ປະເພນີ ແລະ ລະບົບການປົກຄອງຂອງ ໃຜມັນ. ຄມສ ເຮັດໜ້າທີ່ເປັນຈຸດກາງໃນການປະສານງານຮ່ວມມື, ຊ່ວຍເຫລືອໃນການທີ່ຈະເຮັດ ໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍໃນລະດັບອ່າງ ຜ່ານການຈັດທາງການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ຂໍ້ແນະນຳທາງ ດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ການໄກ່ເກີ້ຍ.

ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ແຫລ່ງນ້ຳໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ຕອນລຸ່ມແມ່ນການປະສົມ ປະສານລະຫວ່າງ “ຮູບແບບ ການຮ່ວມມື ແລະ ການປະ ສານງານ” ໃນລະດັບອ່າງ, ຊຶ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໂດຍຜ່ານແບບຈຳລອງຂອງ ຄມສ ແລະ ຮູບແບບຂອງ ສີ່ປະເທດພາຄີ, ສະທ້ອນ ໃຫ້ເຫັນອຳນາດອະທິປະ ໄຕ, ປະເພນີ ແລະ ລະບົບ ການປົກຄອງຂອງໃຜມັນ

ແຕ່ລະປະເທດໄດ້ນຳເອົາຫຼັກການການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳແບບປະສົມປະສານ ມາໃຊ້ຕາມຄວາມເໝາະສົມ ຊຶ່ງໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຢ່າງຊັດເຈນໃນນະໂຍບາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດນ້ຳ ແຫ່ງຊາດທີ່ໄດ້ຮັບການສະນັບສະໜູນທາງສະຖາບັນ ແລະ ກອບກິດໝາຍທີ່ເຂັ້ມແຂງມີໜ່ວຍງານ ພາຍໃນປະເທດ ທີ່ຮັບຜິດຊອບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ, ກິດໝາຍຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ທັນສະໄໝ. ໃນປະເທດສະມາຊິກແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ, ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງ ຄະນະກຳມະການອ່າງແມ່ນ້ຳແມ່ນກຳລັງໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອການຄຸ້ມຄອງນ້ຳແບບມີສ່ວນ ຮ່ວມໃນລະດັບອ່າງໂຕ່ງ ແລະ ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ.

2.3 ແນວໂນ້ມຂອງການພັດທະນາ ແລະ ປະເດັນຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນ

ການພັດທະນາຂອງໂລກ. ເສດຖະກິດໃນຂົງເຂດກຳລັງມີການເຕີບໂຕຢ່າງໄວວາ ແລະ ເຊື່ອມ ໂຍງກັບເສດຖະ ກິດຂອງໂລກ. ຄວາມຜັນຜວນຂອງລາຄານ້ຳມັນ ແລະ ອາຍແກັສ, ການສົ່ງເສີມການ ໃຊ້ພະລັງງານທີ່ນຳກັບມາໃຊ້ໃໝ່ ແລະ ການໃຊ້ເຊື້ອເພີງທີ່ບໍ່ແມ່ນຟອສຊີລ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນ ທາງດ້ານການເງິນຂອງພາກເອກກະຊົນ ເຮັດໃຫ້ພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກກຳລັງໄດ້ຮັບຄວາມສົນໃຈ ຂຶ້ນຕື່ມ ແລະ ການພັດທະນາໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມຈຶ່ງເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ແນວໂນ້ມການຂາດ ແຄນອາຫານ ແລະ ລາຄາຜະລິດຕະພັນດ້ານການກະເສດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຈະເຮັດໃຫ້ການພັດທະນາຊົນ ລະປະທານຄຸ້ມຄຳຕໍ່ການລົງທຶນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ, ໃນຂະນະທີ່ການພັດທະນາຊົນລະປະ ທານອາດຈະດຶງດູດການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດເພື່ອຜະລິດອາຫານທີ່ມີຄວາມຫລາກຫລາຍ.

ຜົນຂອງການປະເມີນຕົວແບບຈຳລອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຄາດຄະເນວ່າ ປະລິມານການ ໄຫລຂອງນ້ຳຕາມລຳນ້ຳຂອງ ຈະຫລາຍຂຶ້ນໃນຊ່ວງລະດູຝົນແຕ່ບໍ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ປະລິມານການໄຫລ ຂອງນ້ຳໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ. ເຂດ ສາມລຸ່ມປາກແມ່ນ້ຳແມ່ນມີຄວາມສູງຕໍ່ກັບລະດັບນ້ຳທະເລທີ່ເພີ່ມ ຂຶ້ນ. ການວາງແຜນທີ່ກ່ຽວກັບຊັບ ພະຍາກອນນ້ຳຈະຕ້ອງໄດ້ປັບໃຫ້ເຂົ້າກັບແນວໂນ້ມເສດຖະກິດຂອງ ໂລກ ແລະ ການປ່ຽນແປງສະ ພາບດິນຟ້າອາກາດເພື່ອທີ່ຈະແນ່ໃຈວ່າມີຄວາມຍືນຍົງ.

ການປະສົມປະສານເຂົ້າກັບເສດຖະກິດຂົງເຂດ. ການປະສົມປະສານແມ່ນແນວໂນ້ມທີ່ສຳ ຄັນໃນພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ. ບັນດາປະເທດສະມາຊິກແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມທັງຫມົດ ເປັນສະມາຊິກ ຂອງ ອາຊຽນ ແລະ ໄດ້ລົງນາມໃນຂໍ້ຕົກລົງອາຊຽນວ່າດ້ວຍການປະສົມປະສານດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງເສີມວິທີການຂອງ ການພັດທະນາຂະແໜງການ. ໃນກອບການຮ່ວມມືພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ ນັ້ນ ບັນດາປະເທດສະມາຊິກກຳລັງ ເຮັດວຽກນຳກັນກ່ຽວກັບວິທີການຕ່າງໆຂອງຂະແໜງການ ແລະ ແຜນງານບູລິມະສິດ, ດ້ວຍບັນດາກິດຈະກຳຂະແໜງການພະລັງງານທີ່ສິ່ງເສີມການຄ້າພະລັງງານ ໃນຂົງເຂດເພື່ອພັດທະນາທ່າແຮງດ້ານພະລັງງານໃນຂົງເຂດ, ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການພັດ ທະນາໃຫ້ແກ່ການເຊື່ອມໂຍງສາຍສົ່ງໄຟຟ້າ ແລະ ການລົງທຶນ ຂອງພາກເອກກະຊົນ.

ແຜນງານສິ່ງແວດລ້ອມຫລັກຂອງພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງກຳລັງປັບປຸງຄວາມສາມາດໃນການວາງແຜນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມສຳລັບການປະເມີນຍຸດທະສາດສິ່ງແວດລ້ອມຂອງຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນ ການຂອງຂະແໜງການ, ສິ່ງເສີມປົກປັກຮັກສາຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ.

ເຂື່ອນຊຽວວານ ແລະ ນູຊາດູອາດຈະເປັນສາເຫດ ໃຫ້ມີການກະຈາຍປະລິນ້ຳ ຈາກລະດູຝົນຫາລະດູແລ້ງ ຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງ

ແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເທິງ. ສປ ຈີນ ກຳລັງສຳເລັດການກໍ່ສ້າງບັນດາເຂື່ອນໄຟຟ້າແບບຂັ້ນໃດໃນແມ່ ນ້ຳລ້ານຊ້າງ ເຂື່ອນມັນວານ, ເຂື່ອນດາຈາວຊານ, ເຂື່ອນຈິງທິງ ແລະ ເຂື່ອນຊຽວວານ ກຳລັງມີການ ທຳການຜະລິດ ແລະ ສ່ວນເຂື່ອນນູຊາດູ ແມ່ນຈະສຳເລັດໃນປີ 2014. ເຂື່ອນຊຽວວານ ແລະ ນູຊາດູ ແມ່ນມີບໍລິມາດບັນຈຸເຖິງ 9,800 ແລະ 12,400 ລ້ານແມັດກ້ອນຕາມລຳດັບ, ຊຶ່ງມັນອາດຈະເປັນສາ ເຫດເຮັດໃຫ້ມີການກະຈາຍປະລິມານນ້ຳ ຈາກລະດູຝົນຫາລະດູແລ້ງຢ່າງໃຫຍ່ຫລວງ ແລະ ຫລຸດ ຜ່ອນການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງຕະກອນ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ເກີດ ທັງໂອກາດ ແລະ ຄວາມສູງຕໍ່ບັນ ດາປະເທດໃນຕອນລຸ່ມໄປພ້ອມໆກັນ.

ຄວາມຕ້ອງການໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ. ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດໃນທີ່ວ່າອ່າງ ແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ຄາດວ່າຈະມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ເນື່ອງຈາກຄວາມຫລາກຫລາຍທາງ ດ້ານເສດຖະກິດ , ການປະສົມປະສານຂອງເສດຖະກິດໃນພາກພື້ນ , ການລົງທຶນໃນພາກໂຄງລ່າງ ແລະ ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນ ມະນຸດ. ສ.ປ.ປ ລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍ ກຳລັງຊອກຫາຊ່ອງທາງ ເພື່ອຫລຸດພື້ນອອກຈາກການເປັນປະເທດ ດ້ອຍພັດທະນາ ໃນຂະນະທີ່ ຫວຽດນາມ ກຳລັງຫາຊ່ອງທາງ

ໃນການຈະກາຍເປັນປະເທດທີ່ມີລາຍໄດ້ປານກາງພາຍໃນປີ 2030. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະຊາກອນ ແລະ ມາດຕະຖານການດຳລົງຊີວິດ ລວມທັງຄວາມຈະເລີນທາງເສດຖະກິດຈະເພີ່ມຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານພະລັງງານແລະອາຫານຫລາຍຂຶ້ນການແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມທຸກຍາກຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນເຂດຊົນນະບົດຈະຕ້ອງໄດ້ແກ້ໄຂໄພແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ໄພນ້ຳຖ້ວມຊຶ່ງເປັນສາເຫດຂອງຄວາມສູນເສຍທາງດ້ານຊັບສິນ ແລະ ຊີວິດ ແລະ ເປັນເຫດໃຫ້ມີການສູນເສຍທາງດ້ານເສດຖະກິດ.

ບັນດາປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ ມີຍຸດທະສາດຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຊຶ່ງລວມມີການສະໜອງນ້ຳ ເພື່ອການ ອຸປະໂພກ-ບໍລິໂພກ ແລະ ຊົນລະປະທານ, ການຄຸ້ມຄອງນ້ຳຖ້ວມ,ການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ, ການປະມົງ ແລະ ການນຳໃຊ້ນ້ຳຂອງ ເພື່ອຈຸດປະສົງອື່ນໆ. ພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກໄດ້ເປັນ ໂຄງການທີ່ສ້າງແຫລ່ງລາຍຮັບທີ່ສຳຄັນດ້ານເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ແລະ ເປັນລາຍຮັບ ແລະ ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ.

ການພັດທະນາໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ. ໂຄງການໄຟຟ້ານ້ຳຕົກຈຳນວນ 26 ໂຄງການ (> 10 ເມກາວັດ) ແມ່ນພວມຖືກກໍ່ສ້າງໃນແມ່ນ້ຳ ສາຂາ ຊຶ່ງເມື່ອລວມບັນດາເຂື່ອນທີ່ຢູ່ໃນຈີນແລ້ວຈະເຮັດໃຫ້ມີແຫລ່ງກັກເກັບນ້ຳ ເພີ່ມເປັນ 36 ລ້ານແມັດກ້ອນໃນອ່າງທັງໝົດ. ໃນອີກຊາວປີຕໍ່ໜ້າໄດ້ມີການວາງແຜນສ້າງເຂື່ອນເພີ່ມເຕີມໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ໃນນີ້ລວມມີ 12 ເຂື່ອນຢູ່ຕາມລຳນ້ຳຂອງ³ ແລະ 30 ເຂື່ອນໃນແມ່ນ້ຳສາຂາ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນນອນຢູ່ໃນ ສ.ປ.ປ ລາວ. ເຂື່ອນຕາມລຳນ້ຳຂອງແມ່ນໄດ້ຈັດແຍກເປັນປະເພດເຂື່ອນນ້ຳລື້ນທີ່ມີຂີດຄວາມສາມາດເກັບກັກນ້ຳໄດ້ຈຳກັດ ແລະ ຄວາມອາດ ສາມາດໃນການຄວບຄຸມການໄຫລຂອງນ້ຳຈຳກັດເຊັ່ນກັນ. ເຂື່ອນຈຳນວນຫລາຍແມ່ນນ້ຳສາຂາມີອ່າງເກັບກັກນ້ຳປະລິມານຫລາຍພໍສົມຄວນ ຊຶ່ງຈະເພີ່ມບໍລິມານນ້ຳຂຶ້ນຕື່ມ 21 ລ້ານແມັດກ້ອນ.

ໄດ້ມີແຜນການທີ່ຈະເພີ່ມຊົນລະປະທານໃນລະດູແລ້ງຂຶ້ນອີກ 50% (ຈາກ 1.2 - 1.8 ລ້ານເຮັກຕາ)ໃນ 20 ປີຕໍ່ໜ້າ. ສປປ ລາວ ມີແຜນທີ່ຈະເພີ່ມເນື້ອທີ່ນາຈາກ 100,000 ເປັນ 300,000 ເຮັກຕາ ກຳປູເຈຍກຳລັງສຶກສາການຂະຫຍາຍຊົນລະປະທານໂດຍເຊື່ອມໂຍງກັບການລົງທຶນດ້ານການປ້ອງກັນ ໄພນ້ຳຖ້ວມໃນເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນ້ຳຂອງທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ພັດທະນາຂອງກຳປູເຈຍແລະບ່ອນອື່ນໆ ໂດຍເຊື່ອມໂຍງໄປເຖິງ ການພັດທະນາໄຟຟ້ານ້ຳຕົກນ້ຳ. ການຜັນນ້ຳຈາກລຳແມ່ນ້ຳຂອງແມ່ນໄດ້ມີການພິຈາລະນາມາແຕ່ດົນນານແລ້ວສຳຫລັບປະເທດໄທ ເພື່ອຊ່ວຍບັນເທົາໄພແລ້ງໃນພາກຕາເວັນອອກສ່ຽງ ເໜືອຂອງປະເທດ.

ບັນດາປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງມີຍຸດທະສາດຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຊຶ່ງລວມມີການສະໜອງນ້ຳອຸປະໂພກ-ບໍລິໂພກ ແລະ ຊົນລະປະທານ,ການຄຸ້ມຄອງນ້ຳຖ້ວມ, ການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ, ການປະມົງ ແລະ ການນຳໃຊ້ນ້ຳຂອງເພື່ອຈຸດປະສົງອື່ນໆ

3. ໃນຈຳນວນ 10 ເຂື່ອນ ໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ຊຶ່ງໃນນັ້ນ 8 ເຂື່ອນໃນ ສປປລາວ, 2 ເຂື່ອນ ລະຫວ່າງ ລາວ-ໄທ, 2 ເຂື່ອນໃນ ກຳປູເຈຍ 1 ເຂື່ອນຕັ້ງໃນສ່ວນໜຶ່ງໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ (Don Sahong) ແລະ ອີກ 1 ແມ່ນການຜັນນ້ຳ (Thakho) ໃນສ ປປ ລາວ.

ບັນດາປະເທດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມຍັງມີແຜນການທີ່ຈະພັດທະນາການປາມົງ, ປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງ ການປະມົງ, ການເດີນເຮືອ, ການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງໄພນ້ຳຖ້ວມ . ການເຕີບໂຕຂອງການລ້ຽງປາ ມີການຄາດຄະເນວ່າຈະເພີ່ມຂຶ້ນເປັນສອງເທົ່າຮອດ 4 ລ້ານໂຕນ ໃນອີກຊາວປີຕໍ່ໜ້າ. ການພັດທະນາ ໃນລະດັບນີ້ແມ່ນມີທັງໂອກາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງສູງເຊັ່ນກັນ. ການຮ່ວມມືກັນຈຶ່ງເປັນສິ່ງຈຳເປັນ ເພື່ອລົດຄວາມສ່ຽງເຫລົ່ານັ້ນໃຫ້ມີໜ້ອຍທີ່ສຸດ ແລະ ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມໃຫ້ທົ່ວເຖິງປະຊາກອນໃນອ່າງ ທັງຫມົດ.

ການລົງທຶນຂອງພາກເອກກະຊົນ. ພາກເອກກະຊົນ ແລະ “ບໍລິສັດລັດວິສະຫະກິດ” ມີໂອກາດເຂົ້າມາມີສ່ວນໃນການພັດທະນານ້ຳ ແລະ ແຫລ່ງຊັບພະຍາກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນ: ພະລັງງານໄຟຟ້າ ນ້ຳຕົກ, ການເດີນເຮືອ, ຊົນລະປະທານຂະໜາດໃຫຍ່, ແລະ ອຸດສະຫະກຳ (ບໍ່ແຮ່, ປ່າໄມ້ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ). ໃນບັນດາຂົງເຂດເຫລົ່ານີ້ ປະຈຸບັນການລົງທຶນຂອງພາກເອກກະຊົນໄດ້ມີຫລາຍກວ່າພາກລັດເມື່ອປຽບທຽບກັບ ຮູບແບບເດີມໆທີ່ພາກລັດເປັນຜູ້ພັດທະນາໂດຍພາກເອກກະຊົນພັດທະນາໃຫ້ເກີດໂອກາດຫລາຍກວ່າ ໂດຍມີຂັ້ນຕອນການວາງແຜນ ແລະ ການຂະບວນການປະເມີນທີ່ມີໄລຍະເວລາສັ້ນກວ່າ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກເອກກະຊົນຈະເປັນສິ່ງທີ່ຍິນດີ ແຕ່ກໍຕ້ອງມີການເປີດເຜີຍເພື່ອການກວດສອບໂດຍສາທາລະນະຊົນ ແລະ ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ຄວາມເປັນຫວ່ງຂອງປະຊາສັງຄົມ. ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມີລະບຽບຂໍ້ບັງຄັບທີ່ມີປະສິດທິພາບລວມເຖິງກົດໝາຍຂໍ້ບັງຄັບ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການບັງຄັບໃຊ້ ລວມທັງການເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ໜ່ວຍງານຮັບຜິດຊອບດ້ານຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳອີກດ້ວຍ.

ແມ້ວ່າການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງເອກກະຊົນໄດ້ຮັບການຕ້ອນຮັບແຕ່ກໍຕ້ອງມີການເປີດເຜີຍເພື່ອການກວດສອບໂດຍສາທາລະນະຊົນ ແລະ ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ຄວາມເປັນຫວ່ງຂອງປະຊາສັງຄົມ

3. ໂອກາດການ ພັດທະນາ ແລະ ຄວາມສູງ

3.1 ການປະເມີນພື້ນຖານທີ່ຈຳເປັນ

ການປະເມີນທາງເລືອກໃນການພັດທະນາ ແລະ ການສຶກສາ. ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ສ້າງຂຶ້ນມາຈາກການປະເມີນທາງເລືອກໃນການພັດທະນາທີ່ກວມເອົາບັນດາແຜນພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫ່ງນັ້ນຂອງປະເທດ (ຫົວຂໍ້ 1.3) ແລະ ການສຶກສາອື່ນໆ⁴. ການປະເມີນທາງເລືອກໃນການພັດທະນາປະກອບດ້ວຍການປະເມີນຜົນກະທົບສະສົມທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ມີການປະເມີນການພັດທະນາໃນ 20 ແລະ 50 ປີຕໍ່ໜ້າ ກໍລະນີທີ່ໄດ້ຮັບ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບອິດທິພົນຈາກການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ. ການປະເມີນທາງເລືອກໃນການພັດທະນາໄດ້ພັດທະນາວິທີການແບບໃໝ່ຜ່ານການມີສ່ວນຮ່ວມໂດຍນຳໃຊ້ 42 ມາດຖານ ເພື່ອປະເມີນແຕ່ລະທາງເລືອກ ໃນ 13 ເປົ້າໝາຍທາງເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບ.

ການປະເມີນທາງເລືອກ
ໃນການພັດທະນາ
ໄດ້ພັດທະນາວິທີ
ການແບບໃໝ່ຜ່ານ
ການມີສ່ວນຮ່ວມ
ໂດຍນຳໃຊ້ 42
ມາດຖານ ເພື່ອປະເມີນ
ແຕ່ລະທາງເລືອກ
ໃນ 13 ເປົ້າໝາຍທາງ
ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ,
ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ
ຄວາມສະເໝີພາບ

ວິທີການນີ້ ໄດ້ພິຈາລະນາຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງກຳນົດເປົ້າໝາຍທາງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໃນທີ່ວ່າອ່າງ ແລະ ບັນດາຖານຕົວຊີ້ວັດຖານສຳຫລັບການປະເມີນທາງເລືອກໃນການພັດທະນາໃນອະນາຄົດ. ການພັດທະນາເປົ້າໝາຍເຫລົ່ານີ້ແມ່ນບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດ (ເບິ່ງ 4.3). ສິ່ງເຫລົ່ານີ້ຖືກເສີມດ້ວຍການວິເຄາະໃນທາງເລິກທາງດ້ານພະລັງງານ, ໂອກາດທຸກໆຂະແໜງການ ແລະ ຄວາມສູງຂອງບັນດາເຂື່ອນຕາມລຳນ້ຳຂອງ ແລະ ການສຶກສາອື່ນໆອີກ. ທັງໝົດນີ້ ເປັນການສະແດງໃຫ້ເຫັນພາບການວິເຄາະບັນຫາທີ່ວ່າອ່າງທີ່ຈະໄດ້ພິຈາລະນາໃນເວລາທີ່ມີໂຄງການພັດທະນາຕາມລຳນ້ຳຂອງໂດຍບັນດາປະເທດພາຄີຊຶ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງລະບຽບການແຈ້ງໃຫ້ກັນຊາບ, ປຶກສາຫາລືກັນກ່ອນ ແລະ ເຫັນດີເຫັນພ້ອມນຳກັນ.

⁴ ລາຍລະອຽດຂໍ້ມູນສະແດງໄວ້ໃນເວັບໄຊຂອງແຜນງານ ຄມສ ທີ່ www.mrcmekong.org

ຂໍ້​ມູນ ແລະ ສົມ​ມຸດ​ຕິ​ຖານ. ການ​ປະ​ເມີນ​ທາງ​ເລືອກ​ໃນ​ການ​ພັດ​ທະນາ​ໄດ້​ນຳ​ໃຊ້​ຂໍ້​ມູນ​ທີ່​ແຕກ​ຕ່າງ​ກັນ​ທີ່​ມາ​ຈາກ ຖານ​ຂໍ້​ມູນ​ຂອງ ກມສ ແລະ ທີ່​ສະ​ໜອງ​ໃຫ້​ໂດຍ​ບັນ​ດາ​ປະ​ເທດ​ສະ​ມາ​ຊິກ⁵. ເນື່ອງ​ຈາກ​ມີ​ຂໍ້​ມູນ​ທີ່​ຂ້ອນ​ຂ້າງ​ຈຳ​ກັດ ສະ​ນັ້ນ ຈຶ່ງ​ໄດ້​ມີ​ການ​ສ້າງ​ຂໍ້​ສົມ​ມຸດ​ຕິ​ຖານ​ຂຶ້ນ ເພື່ອ​ໃຊ້​ໃນ​ການ​ປະ​ເມີນ ຜົນ​ທາງ​ເລືອກ​ໃນ​ການ​ພັດ​ທະນາ ໂດຍ​ສະ​ເພາະ​ແລ້ວ​ແມ່ນ: (i) ບັນ​ດາ​ໂຄງ​ການ​ໄຟ​ຟ້າ​ນ້ຳ​ຕົກ​ຈະ​ດຳ​ເນີນ​ການ​ເພື່ອ​ໃຫ້​ໄດ້​ຮັບ​ພະ​ລັງ​ງານ​ສູງ​ສຸດ ພາຍ​ໃຕ້​ຄວາມ​ແປ​ຜັນ​ຂອງ​ຂໍ້​ມູນ​ກ່ຽວ​ກັບ​ປະ​ລິ​ມານ​ການ​ໄຫລ​ຂອງ​ນ້ຳ ແລະ ໂຄງ​ການ​ໄຟ​ຟ້າ​ນ້ຳ​ຕົກ​ຕາມ​ລຳ​ນ້ຳ​ຂອງ​ເປັນ​ເຂື່ອນ​ແບບ​ນ້ຳ​ລືນ ; (ii) ລັກ​ສະ​ນະ​ທາງ​ສັງ​ຄົມ​ຂອງ​ປະ​ຊາ​ກອນ​ທີ່​ອອນ​ໄຫວ​ຕໍ່​ຜົນ​ກະ​ທົບ​ໃນ​ປີ 2030 ແມ່ນ​ໄດ້​ສົມ​ມຸດ​ເອົາ​ຈາກ​ຊຸມ​ປ 2008 -2009; (iii) ຜົນ​ກະ​ທົບ​ຕໍ່​ກັບ​ຂະ​ແຫນງ​ການ​ອື່ນ​ທີ່​ບໍ່​ແມ່ນ​ນ້ຳ​ເຊັ່ນ: ຖະ​ຫນົນ, ການ​ຂະ​ຫຍາຍ​ຂອງ​ຕົວ​ເມືອງ​ແມ່ນ​ບໍ່​ໄດ້​ລວມ​ເຂົ້າ​ນຳ.

ຂໍ້​ຈຳ​ກັດ​ດ້ານ​ຂໍ້​ມູນ ແລະ ຂໍ້​ສົມ​ມຸດ​ຕິ​ຖານ​ນີ້ ບໍ່​ແມ່ນ​ສິ່ງ​ຜິດ​ປົກ​ກະ​ຕິ ໃນ​ການ​ສຶກ​ສາ​ການ​ວາງ​ແຜນ​ອ່າງ​ແມ່​ນ້ຳ​ທີ່ “ເບິ່ງ​ໄປ​ໃນ​ອະ​ນາ​ຄົດ” ໃນ​ຂະ​ນະ​ທີ່​ໃນ​ບາງ​ກໍລະ​ນີ​ແມ່ນ​ບໍ່​ສາ​ມາດ​ທີ່​ຈະ​ຄຳ​ນວນ​ຜົນ​ກະ​ທົບ, ທິດ​ທາງ ແລະ ລຳ​ດັບ​ຂັ້ນ​ຂອງ​ການ​ປ່ຽນ​ແປງ​ພຽງ​ພໍ ທີ່​ຈະ​ສາ​ມາດ​ໃຫ້​ຄວາມ​ສະ​ດວກ​ແກ່​ການ​ຈະ​ສົນ​ທະ​ນາ​ຄົ້ນ​ຄວ້າ​ລະ​ຫວ່າງ ຂະ​ແຫນງ​ການ ແລະ ລະ​ຫວ່າງ​ປະ​ເທດ​ວ່າ​ການ​ຄຸ້ມ​ຄອງ ແລະ ການ​ພັດ​ທະ​ນາ​ແຫລ່ງ​ນ້ຳ​ຄວນ​ຈະ​ດຳ​ເນີນ​ໄປ​ຄື​ແນວ​ໃດ.

3.2 ໂອ​ກາດ ແລະ ຄວາມ​ສ່ຽງ​ຂອງ​ການ​ພັດ​ທະ​ນາ ຊັບ​ພະ​ຍາ​ກອນ​ແຫລ່ງ​ນ້ຳ

ບັນ​ດາ​ປະ​ເທດ​ລຸ່ມ​ແມ່​ນ້ຳ​ຂອງ​ໄດ້​ມີ​ການ​ປຶກ​ສາ​ຫາ​ລື​ກັນ​ຢ່າງ​ກວ້າງ​ຂວາງ​ທັງ​ໃນ​ລະ​ດັບ​ປະ​ເທດ ແລະ ລະ​ດັບ​ພາກ​ພື້ນ ກ່ຽວ​ກັບ​ຜົນ​ໄດ້​ຮັບ​ຕ່າງ​ໆ​ຂອງ​ການ​ປະ​ເມີນ​ທາງ​ເລືອກ​ໃນ​ການ​ພັດ​ທະ​ນາ ແລະ ການ​ສຶກ​ສາ​ອື່ນໆ​ທີ່​ກ່ຽວ​ຂ້ອງ​ເພື່ອ​ໃຫ້​ມີ​ຄວາມ​ເຂົ້າ​ໃຈ​ຕໍ່​ລະ​ດັບ​ຜົນ​ກະ​ທົບ​ແບບ​ສະ​ສົມ​ທີ່​ຈະ​ເກີດ​ຂຶ້ນ​ຊຶ່ງ​ຈະ​ນຳ​ໄປ​ສູ່​ຄວາມ​ເຂົ້າ​ໃຈ​ຮ່ວມ​ກັນ​ກ່ຽວ​ກັບ​ໂອ​ກາດ ແລະ ຄວາມ​ສ່ຽງ​ຂອງ​ການ​ພັດ​ທະ​ນາ​ຊັບ​ພະ​ຍາ​ກອນ​ແຫລ່ງ​ນ້ຳ ແລະ ແນວ​ທາງ​ທີ່​ຈະ​ນຳ​ເອົາ​ໂອ​ກາດ​ຕ່າງໆ​ເຫລົ່າ​ນີ້​ໄປ​ຍັງ​ຂັ້ນ​ຕອນ​ຕໍ່​ໄປ ແລະ ແກ້​ໄຂ​ເພື່ອ​ຫລຸດ​ຄວາມ​ສ່ຽງ​ເຫລົ່າ​ນີ້​ລົງ.

ການ​ພັດ​ທະ​ນາ​ທີ່​ກຳ​ລັງ​ດຳ​ເນີນ​ຢູ່, ໂດຍ​ສະ​ເພາະ​ການ​ພັດ​ທະ​ນາ​ພະ​ລັງ​ງານ​ໄຟ​ຟ້າ​ນ້ຳ​ຕົກ (ພາຍ​ໃນ​ປີ 2015)

ບັນ​ດາ​ເຂື່ອນ​ທີ່​ສາ​ມາດ​ເກັບ​ກັກ​ນ້ຳ​ຂະ​ຫນາດ​ໃຫຍ່​ຢູ່​ໃນ​ແມ່​ນ້ຳ​ລ້ານ​ຊ້າງ ແລະ ອີກ​ຈຳ​ນວນ 26 ເຂື່ອນ​ທີ່​ຢູ່​ໃນ ແມ່​ນ້ຳ​ສາ​ຂາ​ໃນ​ລຸ່ມ​ແມ່​ນ້ຳ​ຂອງ, ຖ້າ​ຫາກ​ວ່າ​ໄດ້​ມີ​ການ​ດຳ​ເນີນ​ການ​ຕາມ​ຄາດ​ຄະ​ເນ​ເພື່ອ

ບັນ​ດາ​ປະ​ເທດ​ລຸ່ມ​ແມ່​ນ້ຳ​ຂອງ​ໄດ້​ມີ​ການ​ປຶກ​ສາ​ຫາ​ລື​ກັນ​ຢ່າງ​ກວ້າງ​ຂວາງ​ທັງ​ໃນ​ລະ​ດັບ​ປະ​ເທດ ແລະ ລະ​ດັບ​ພູ​ມິ​ພາກ​ກ່ຽວ​ກັບ​ຜົນ​ໄດ້​ຮັບ​ຕ່າງໆ​ຂອງ​ການ​ປະ​ເມີນ​ທາງ​ເລືອກ​ໃນ​ການ​ພັດ​ທະ​ນາ ແລະ ການ​ສຶກ​ສາ​ອື່ນໆ​ທີ່​ກ່ຽວ ຂ້ອງ​ເພື່ອ​ໃຫ້​ມີ​ຄວາມ​ເຂົ້າ​ໃຈ​ຕໍ່​ລະ​ດັບ​ຜົນ​ກະ​ທົບ​ແບບ​ສະ​ສົມ​ທີ່​ຈະ​ເກີດ​ຂຶ້ນ

⁵ ການ​ປະ​ເມີນ​ດ້ານ​ອຸ​ທິ​ກວິ​ທະ​ຍາ​ໃຊ້​ຂໍ້​ມູນ​ຖານ ຄມສ ທີ່​ໄດ້​ເຫັນ​ພ້ອມ ໃນ​ຊ່ວງ​ປີ 1986-2000; ຂໍ້​ມູນ​ການ​ໄຫລ​ຂອງ​ແມ່​ນ້ຳ​ຂອງ ຊ່ວງ​ປີ 2001-2009 ໃຊ້​ຂໍ້​ມູນ​ທີ່​ພິ​ສູດ​ເອົາ​ຈາກ​ຕົວ​ແບບ; ການ​ປະ​ເມີນ​ຜົນ​ກະ​ທົບ​ທາງ​ດ້ານ​ສິ່ງ​ແວດ​ລ້ອມ, ສັງ​ຄົມ ແລະ ເສດ​ຖະ​ກິດ​ແມ່ນ ໃຊ້​ຂໍ້​ມູນ​ສ່ວນ​ໃຫຍ່​ໃນ​ຊ່ວງ​ປີ 2008-2009.

ທີ່ຈະໃຫ້ໄດ້ພະລັງງານ ສູງສຸດນັ້ນ ຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານນໍ້າໃນລະດູຝົນຫລຸດລົງ ແລະ ປະລິມານນໍ້າໃນລະດູແລ້ງເພີ່ມຂຶ້ນ, ປ່ຽນແປງການໄຫລຂອງແມ່ນໍ້າຂອງຢ່າງຊັດເຈນ ໂດຍສະເພາະຢູ່ເຂດຕອນເທິງຂອງວຽງຈັນ. ການປ່ຽນແປງທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ ນີ້ອາດຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານການໄຫລຂອງນໍ້າໃນລະດູແລ້ງພຽງພໍເພື່ອຕອບສະໜອງກັບຄວາມຕ້ອງການໃນການຊົມໃຊ້ນໍ້າທັງໝົດໃນບັນດາປະເທດພາຄີສະມາຊິກທີ່ໄດ້ຄາດຄະເນໄວ້ໃນ 20 ປີ ຕໍ່ໜ້າ, ໂດຍທີ່ຈະບໍ່ກະທົບຕໍ່ລະບົບການໄຫລພື້ນຖານຂອງນໍ້າ. ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ ກໍຍັງມີຄວາມສ່ຽງຈຳນວນນຶ່ງຈາກການປ່ອຍນໍ້າອອກຈາກ ເຂື່ອນຊຶ່ງອາດຈະບໍ່ເປັນໄປຕາມຄວາມຄາດຫວັງ. ການປ່ອຍນໍ້າຈາກເຂື່ອນຕ່າງໆ ໃນກໍລະນີສຸກເສີນສາມາດເຮັດໃຫ້ເກີດນໍ້າຖ້ວມຮຸນແຮງ ແລະ ຫລຸດປະລິມານການໄຫລຂອງນໍ້າໃນລະດູແລ້ງ.

ຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດໄດ້ຄາດວ່າຈະໄດ້ຮັບຈາກການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກລວມເຖິງ ການຫລຸດຜ່ອນຜົນເສັຍຫາຍຈາກໄພພິບັດ, ການຫລຸດຜ່ອນການບຸກລຸກຂອງນໍ້າເຄັມ , ແລະ ເພີ່ມການປະມົງໃນອາງເກັບນໍ້າ. ສ້າງໂອກາດໃນການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ(ຄາດຄະເນວ່າມວຽກໃຫມ່ເຖິງ 370,000 ອັດຕາ) ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃນຂະແໜງການພັດທະນາໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແລະ ການປະມົງ.

ແຕ່ວ່າປ່ຽນແປງການໄຫລຂອງນໍ້າທີ່ຫລີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້ ແລະ ບໍ່ສາມາດກັບຄືນມາໄດ້ນັ້ນ ແມ່ນຈະມີຜົນກະທົບຢ່າງຊັດເຈນລວມໄປເຖິງການຫລຸດລົງຂອງດິນທາມ, ການຫລຸດລົງຂອງປະລິມານນໍ້າທີ່ໄຫລເຂົ້າສູ່ທະເລສາບ ແລະ ການຫລຸດລົງຂອງຕະກອນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດມີກະເຊາະຂອງພື້ນນໍ້າ ແລະ ເກີດຕາຝັ່ງເຈື່ອນ ຊຶ່ງຈະມີຜົນຕໍ່ດິນໃນເຂດປາກແມ່ນໍ້າ. ຕະກອນທີ່ຫລຸດລົງມີຈະເຮັດໃຫ້ເນື້ອທີ່ດິນທາມ ແລະ ຜົນຜະລິດດ້ານການກະສິກຳ ແລະ ຕະກອນ ແລະ ສານອາຫານທີ່ກ່ຽວພັນທີ່ໄຫລໄປສູ່ເຂດຊາຍຝັ່ງທະເລນັ້ນຫລຸດລົງຊຶ່ງຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປາໃນເຂດຊາຍຝັ່ງທະເລ. ປະລິມານປານໍ້າຈິດຈະຫລຸດລົງ 7% ເຊິ່ງມີຜົນມາຈາກເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າຕົກໃນແມ່ນໍ້າສາຂາ. ສອງເຂດທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຮຸນແຮງ ແລະ ເກີດຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວຈຳນວນ 1 ລ້ານຄົນ.

ຍຸດທະສາດໄດ້ຮັບຊາບວ່າ ການປ່ຽນແປງທັງໝົດເຫລົ່ານັ້ນ ແມ່ນຫລີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້ ຊຶ່ງເກີດມາຈາກການ ຕັດສິນໃຈໃນອະດີດ ແລະ ມີຄວາມຈຳເປັນອັນຮີບດ່ວນທີ່ຕ້ອງຮ່ວມມືກັນສ້າງໂອກາດ ແລະ ແກ້ໄຂຜົນ ກະທົບຕ່າງໆຂອງການພັດທະນາທີ່ກຳລັງດຳເນີນຢູ່. ຍຸດທະສາດໃຫ້ຄວາມສົນໃຈຕໍ່ການກຳໜົດລາຍລະອຽດ ຜົນກະທົບຕ່າງໆ ແລະ ມາດຕະການໃນການບັນເທົາ ແລະ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມເຖິງການປະສານງານລະຫວ່າງບັນດາປະເທດພາຄີໃນການບໍລິຫານເຂື່ອນ ແລະ ຮ່ວມມືກັບ ສປ ຈີນ ໃນການຄວບຄຸມ ເຂື່ອນໃນແມ່ນໍ້າລ້ານຊ້າງ ເພື່ອທີ່ຈະຮັບປະກັນເຖິງຄວາມແນ່ນອນ ແລະ ປອດໄພຂອງບັນດາປະເທດແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມຕໍ່ປະລິມານນໍ້າໄຫລໃນລະດູແລ້ງ, ຫລຸດຜ່ອນນໍ້າຖ້ວມຮຸນແຮງ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນການສູນເສັຍຕໍ່ພື້ນທີ່ ດິນທາມ, ຕະກອນ ແລະ ສານອາຫານ.

ການຂະຫຍາຍຊົນລະກະເສດ ແລະ ການພັດທະນາໄຟຟ້ານໍ້າຕົກໃນສາຂາຂອງ ແມ່ນໍ້າຂອງ (ພາຍໃນປີ 2030)

ແຜນການພັດທະນາໄຟຟ້ານໍ້າຕົກໃນສາຂາຂອງແມ່ນໍ້າຂອງ ແລະ ການຂະຫຍາຍຊົນລະກະເສດ ໃນບັນດາ ປະເທດສະມາຊິກແມ່ນໍ້າຂອງ ພາຍໃນອີກ 20 ປີຕໍ່ໜ້າ ລວມທັງການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ຊົນລະປະ ທານໃນເຂດສາມລຸ່ມປາກແມ່ນໍ້າຂອງໃນປະເທດກຳປູເຈຍ ແລະ ແຜນການຜັນນໍ້າໃນເຂດພາກຕາເວັນອອກ ສ່ຽງເໜືອຂອງປະເທດໄທ, ຈະມີການປ່ຽນແປງເລັກນ້ອຍຕໍ່ລະບົບການໄຫລຂອງນໍ້າທີ່ເປັນຜົນມາຈາກການ ພັດທະນາ ໃນປະຈຸບັນ, ຄວາມຕ້ອງການຊົມໃຊ້ນໍ້າຂະຫນາດໃຫຍ່ການເພີ່ມຂຶ້ນໃນຂະແໜງຊົນລະປະທານ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການນໍ້າເພື່ອອຸປະໂພກບໍລິໂພກຈະໄດ້ປະໂຫຍດຈາກການປ່ອຍນໍ້າໃນລະດູແລ້ງຈາກບັນດາ ເຂື່ອນໄຟຟ້າ ໃນແມ່ນໍ້າສາຂາ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນປະລິມານການໄຫລຂອງນໍ້າໃນລະດູແລ້ງໃນແມ່ນໍ້າຂອງຢູ່ທີ່ສະຖານີກະແຈະປະເທດກຳປູເຈຍຈະມີຄ່າສະເລ່ຍເພີ່ມຂຶ້ນປະມານ 28% ສູງກວ່າຂໍ້ມູນຖານ ມີພຽງແຕ່ 6% ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກການປ່ຽນແປງຊຶ່ງມີສາເຫດມາຈາກການພັດທະນາທີ່ກຳລັງດຳເນີນການຢູ່ໃນປະຈຸບັນ. ໂອກາດທາງເສດຖະກິດມູນຄ່າສູງ (ມູນຄ່າປະຈຸບັນສຸດທິປະມານ 8 ຕື້ ໂດລ່າສະຫະລັດ ທີ່ຈະໄດ້ເພີ່ມເຕີມຈາກການພັດທະນາທີ່ກຳລັງດຳເນີນ ຢູ່ໃນປະຈຸບັນ), ຜົນປະໂຫຍດໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມາຈາກໂຄງການຊົນລະປະທານ ແລະ ໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ໃນບັນດາແມ່ນໍ້າສາຂາ. ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ດຳເນີນງານຂອງເຂື່ອນໄຟຟ້າ, ຊົນລະປະທານ ແລະ ການປະມົງ ສາມາດສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃຫມ່ໃຫ້ 650,000 ຄົນ. ການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ຊົນລະປະທານຍັງໄດ້ສ້າງໂອກາດໃຫ້ແກ່ການລ້ຽງປາໃນນາເຂົ້າອີກດ້ວຍ.

ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນນັ້ນໂດຍຫລັກແມ່ນມາຈາກເຂື່ອນທີ່ຈະສ້າງຕື່ມອີກໃນແມ່ນໍ້າສາຂາ ຈຳນວນ 30 ແຫ່ງ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍ ຊຶ່ງຈະເປັນການກົດກັນການອົບພະຍົບຂອງປາ ແລະ ເຮັດໃຫ້ມີການເພີ່ມການເກັບກັກຕະກອນໄວ້ ຊຶ່ງມັນຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ຜົນຜະລິດຂອງດິນທາມ ແລະ ຂະບວນ ການທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດເປັນເກາະດອນຢູ່ເຂດສາມລຸ່ມປາກແມ່ນໍ້າ. ນອກນັ້ນຜົນກະທົບກໍຍັງຈະເຮັດໃຫ້ການຈັບປາທຳມະຊາດຫລຸດລົງ ຈາກ 7 % ເມື່ອມີການພັດທະນາທີ່ກຳລັງດຳເນີນການຢູ່ ເຖິງ 10 % ໃນອີກ 20 ປີ ຕໍ່ໜ້າ. ຈະມີການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບບັນດາຈຸດອ່ອນໄຫວທາງສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກ 2 ຈຸດ ເປັນ 5 ຈຸດ ແລະ ປະຊາກອນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານການດຳລົງຊີວິດຈະເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 400,000 ເປັນ 1,4 ລ້ານຄົນ.

ຍຸດທະສາດໄດ້ຮັບຮູ້ທ່າແຮງໃນການຂະຫຍາຍຊືນລະກະເສດ ແລະ ການນຳໃຊ້ນ້ຳດ້ານອື່ນໆ, ນອກຈາກ ການພັດທະນາໃນປະຈຸບັນ, ແລະ ມີຄວາມຈຳເປັນໃນການຮັກສາປະລິມານການໄຫລຂອງນ້ຳພື້ນຖານ ປະຈຸບັນ ໃນລະດູແລ້ງເພື່ອຮັກສາໄວ້ຈຸດປະສົງທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ການຮັກສາປະລິມານການໄຫລຂອງນ້ຳພື້ນຖານປະຈຸບັນໃນລະດູແລ້ງສາມາດທີ່ຈະບັນລຸ ໄດ້ໂດຍປະຕິບັດລະບຽບການ ຂອງ ຄມສ ໄດ້ແກ່ ລະບຽບການຮັກສາການໄຫລຂອງນ້ຳຕາມລຳນ້ຳຂອງ (PMFM); ລະບຽບການຕິດຕາມການນ້ຳໃຊ້ນ້ຳ (PWUM); ລະບຽບການຮັກສາຄຸນນະພາບນ້ຳ (PWQ); ແລະ ລບຽບການແຈ້ງໃຫ້ກັນຊາບ, ປຶກສາຫາລືກັນກ່ອນ ແລະ ການຕົກລົງກັນ (PNPCA) ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນສຳລັບການຜັນນ້ຳອອກຈາກແມ່ນ້ຳຂອງ.

ຍຸດທະສາດຍັງໄດ້ຮັບຮູ້ທ່າແຮງໃນການພັດທະນາໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ ໃນບັນດາແມ່ນ້ຳສາຂາ ຢູ່ໃນ ສປປລາວ ແລະ ກຳປູເຈຍ ຊຶ່ງເປັນທາງເລືອກໃຫ້ແກ່ການສ້າງເຂື່ອນຕາມລຳນ້ຳຂອງໃນປະເທດ ກຳປູເຈຍ ເພື່ອຮັບປະກັນທາງດ້ານພະລັງງານຂອງປະເທດ ຊຶ່ງຕ້ອງມີການແຈ້ງໃຫ້ກັນຊາບລ່ວງໜ້າ ເພື່ອໃຫ້ມີການວິເຄາະມາດຕະການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕ່າງໆ, ການຈັດການຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ ການພິຈາ ລະນາຕໍ່ລອງ ເຈລະຈາ ແລກປ່ຽນຜົນປະໂຫຍດ.

ຍຸດທະສາດນີ້ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບການສຶກສາ ແລະ ການດຳເນີນການຕ່າງໆທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດແນວທາງ ແລະ ໃຫ້ການສະນັບສະໜູນການຂະຫຍາຍຊືນລະປະທານແບບຍືນຍົງ, ການພັດທະນາໂຄງການໄຟຟ້ານ້ຳຕົກແບບ ຍືນຍົງໃນແມ່ນ້ຳສາຂາ, ແລະ ການຕຽມການຊົດເຊີຍທີ່ເໝາະສົມ.

ການພັດທະນາເຂື່ອນຕາມລຳນ້ຳຂອງ

12 ໂຄງການໄຟຟ້ານ້ຳຕົກຕາມລຳນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ມີລັກຊະນະເປັນເຂື່ອນນ້ຳລື້ນ ມີການເກັບກັກນ້ຳໜ້ອຍ ເຮັດໃຫ້ມີຜົນກະທົບຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນຕໍ່ປະລິມານການໄຫລຂອງນ້ຳໜ້ອຍ. ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ ຜົນປະໂຫຍດທາງເສດຖະກິດໂດຍລວມ ຍັງບໍ່ທັນແນ່ນອນເນື່ອງຈາກຂາດຂໍ້ມູນ ແລະ ການວິເຄາະອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງທີ່ພຽງພໍ, ໂຄງການໄຟຟ້ານ້ຳຕົກຕາມລຳນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມຈຳນວນ 11 ເຂື່ອນ (ບໍ່ນັບໂຄງການຜັນນ້ຳທ່າຄໍ້) ກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດເປັນມູນຄ່າປະຈຸບັນສຸດທິຈຳນວນເຖິງ 15 ຕື້ໂດລ່າສະຫະລັດ (NPV), ຊຶ່ງເພີ່ມຂຶ້ນ 2.5 ເທົ່າ ທຽບໃສ່ຜົນປະໂຫຍດທີ່ຈະໄດ້ຮັບຈາກບັນດາໂຄງການ ໃນແມ່ນ້ຳສາຂາ 30 ໂຄງການ. ຈະມີການວ່າຈ້າງແຮງງານ ຈຳນວນ 400,000 ຕຳແໜ່ງງານ ໃໝ່ໃນລະຫວ່າງການກໍ່ສ້າງ ແລະ ໄລຍະການ ດຳເນີນງານໂຄງການຂອງບັນດາເຂື່ອນເຫຼົ່ານີ້. ອີກປະການໜຶ່ງ, ການປ່ອຍອາຍແກສ ເຮືອນກະຈົກ ອາດຈະຫຼຸດລົງເຖິງ 50 ລ້ານໂຕນ CO2/ປີ ພາຍໃນປີ 2030.

ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມກໍອາດຍັງຮ້າຍແຮງ: ຊ່ອງທາງນໍ້າຈຳນວນ 60% ທີ່ມີຄຸນຄ່າ ທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາ (ລວມ ທັງວັງນໍ້າເລິກ, ແກ້ງ, ຫາດຊາຍ) ລະຫວ່າງເຂດກະແຈະ ແລະ ເຂດຫ້ວຍຊາຍຈະສູນເສັງໄປ ເນື່ອງຈາກຂາດຄວາມຕໍ່ເນື່ອງຂອງແມ່ນໍ້າ; ຈຸດສຳຄັນທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຈຳນວນ 9 ຈຸດແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງສູງ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຢູ່ໃນປະເທດ ກຳປູເຈຍ (ເຂດທະເລສາບ, ເຂດເຊກອງ ເຊສານ ແລະ ເຊປົກ ແລະ ຕາມລຳແມ່ນໍ້າຂອງ); 2 ໃນ 4 ຂອງສາຍພັນສັດນໍ້າທີ່ສຳຄັນມີຄວາມສ່ຽງສູງທີ່ຈະສູນພັນ (ປາບົກ ແລະ ປາຂ່າ); ແລະ ເກີດສິ່ງກົດຂວາງທັງໝົດຕໍ່ການອົບພະຍົບຂອງປາຕາມລຳນໍ້າຂອງ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີການສ້າງທາງຜ່ານຂັ້ນໄດປາແຕ່ຊ່ອງທາງດັ່ງກ່າວເປັນການກໍ່ສ້າງຂຶ້ນໃໝ່ທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການທົດສອບ ຊຶ່ງຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ການປະມົງທາງທຳມະຊາດຫລຸດລົງ 15% ແລະ ເຮັດໃຫ້ປະລິມານການຈັບປາທັງໝົດໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຫລຸດລົງຈາກເມື່ອກ່ອນ 25% ທຽບໃສ່ຂໍ້ມູນຖານ. ບັນດາເຂື່ອນດັ່ງກ່າວ ຍັງກັກຕະກອນ ແລະ ສານອາຫານໄວ້ເໜືອເຂື່ອນ.

ຜົນກະທົບຈະເພີ່ມຂຶ້ນທັງໃນເຂດ ທີ່ຢູ່ໃຕ້ເຂື່ອນຍ້ອນນໍ້າບໍ່ໄຫລ, ການໄຫລຍ້ອນກັບ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ມີສິ່ງກົດຂວາງ.

ຍຸດທະສາດຍັງໄດ້ຮັບຮູ້ຜົນຕອບແທນທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ເສດຖະກິດທີ່ສູງຈາກ ບັນດາໂຄງການໄປພ້າມນໍ້າຕົກທີ່ສະເໜີຕາມລຳແມ່ນໍ້າຂອງທາງດ້ານການຕອບສະໜອງຕາມຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານພະລັງງານ ແລະ ການສ້າງລາຍໄດ້ຈາກການພັດທະນາ. ໃນຂະນະດຽວກັນກໍຮັບຮູ້ເຖິງສິ່ງທີ່ບໍ່ແນ່ນອນຈາກບັນດາ 12 ໂຄງການທີ່ສະເໜີໃນລຳແມ່ນໍ້າຂອງໃນອ່າງແມ່ນໍ້າຂອງຕອນລຸ່ມແມ່ນຍັງມີສູງ ແລະ ບັນດາຜົນກະທົບທາງລົບແບບສະສົມຂອງພວກມັນຍັງຈະຮຸນແຮງ.

ຍຸດທະສາດນີ້ຍັງໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການພັດທະນາຖານຄວາມຮູ້ ລວມທັງຂະໜາດ ແລະ ການກະຈາຍ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການຫລີກລ້ຽງ, ການບັນເທົາຜົນກະທົບ, ທາງເລືອກໃນການແບ່ງປັນ ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆ. ກອບການເຮັດວຽກທີ່ຈຳເປັນຈະຕ້ອງມີເພື່ອຮັບປະກັນວ່າຄວາມສ່ຽງຈະຖືກລົດລົງໃຫ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດ ແລະ ມີການປະເມີນຜົນກະທົບຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນຜ່ານການປະຕິບັດລະບຽບການແຈ້ງໃຫ້ກັນຊາບ, ບົກສາທາລິກັນກ່ອນ ແລະ ການຕັກລົງກັນ (PNPCA) ກ່ອນການຕັດສິນໃຈລົງທຶນ ໃນໂຄງການ.

ຍຸດທະສາດນີ້ຍັງໄດ້ຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຂອງບັນດາເຂື່ອນຕາມລຳແມ່ນໍ້າຂອງທີ່ໄດ້ສະເໜີ ແລະ ຈະຕ້ອງມີຄວາມລະມັດລະວັງສູງກ່ອນທີ່ຈະພິຈາລະນາດຳເນີນໂຄງການ.

ການພັດທະນາໃນໄລຍະຍາວ (ພາຍໃນປີ 2060)

ການປະເມີນທາງເລືອກໃນການພັດທະນາໄດ້ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບໂອກາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຂອງ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນໍ້າໃນອີກ 50 ປີຕໍ່ໜ້າ (ພາຍໃນປີ 2060). ຜົນຂອງການປະເມີນທາງເລືອກໃນການພັດທະນາສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຈະມີການກັກເກັບນໍ້າຢ່າງພຽງພໍໃນບັນດາແມ່ນໍ້າສາຂາທີ່ ຈະສະໜອງໃຫ້ແກ່ການຊົມໃຊ້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນສູງສຸດ ໂດຍທີ່ບໍ່ທຸລະດັບການໄຫລຂອງນໍ້າພື້ນຖານໃນລະດູແລ້ງ.

ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ການປະເມີນດັ່ງກ່າວຍັງເນັ້ນໃຫ້ເຫັນຜົນກະທົບຫລັກຂອງການພັດທະນາທີ່ອາດຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ລະບົບນິເວດ ແລະ ໂຄງສ້າງສັງຄົມໃນອ່າງ, ຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ພັດທະນາໂຄງການໃຫ້ດຳເນີນການຕໍ່ໄປຢ່າງຮອບຄອບ ແລະ ຫາຂໍ້ມູນຄວາມຮູ້ກ່ອນການລົງມືປະຕິບັດ. ໃນຂະນະທີ່ມາດຕະການໃນການປ້ອງກັນນໍ້າຖ້ວມໃນເຂດ ສາມລ່ຽມປາກແມ່ນໍ້າຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນທີ່ບໍ່ຮຸນແຮງໃນປະຈຸບັນກໍຕາມ ແຕ່ໃນໄລຍະຍາວ ຈະມີຜົນກະທົບທີ່ຮຸນແຮງຖ້າຫາກວ່າບັນດາພື້ນທີ່ນໍ້າຖ້ວມທີ່ມີຢູ່ນີ້ຖືກປ້ອງກັນຈາກນໍ້າຖ້ວມ ຕະຫລອດປີ.

ສິ່ງເຫລົ່ານີ້ຈະກາຍເປັນສິ່ງທ້າທາຍໃນການຈັດການກັບນໍ້າຖ້ວມທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ການບຸກລຸກຂອງນໍ້າເຕັມ, ເຊັ່ນດຽວກັບການພັດທະນາທີ່ດິນພາຍໃນເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນໍ້າໃນປະເທດກຳປູເຈຍ ແລະ ຫວຽດນາມ, ລວມທັງເຂດທີ່ນໍ້າຖ້ວມຂອງທະເລສາບ. ເຖິງແມ່ນວ່າບັນດາປະເດັນເຫລົ່ານີ້ແມ່ນຍັງຢູ່ ນອກຂອບເຂດຂອງ ໄລຍະການວາງແຜນໃນປະຈຸບັນ, ໄດ້ມີການວາງແຜນທີ່ຈະສຶກສາ ບັນດາທາງເລືອກໃນການຄຸ້ມຄອງນໍ້າຖ້ວມ ໃນໄລຍະຍາວສຳຫລັບເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນໍ້າຂອງແລ້ວ.

ຍຸດທະສາດນີ້ລວມເອົາການສຶກສາທາງເລືອກການຄຸ້ມຄອງອຸທິກກະໄພໃນໄລຍະຍາວໃນລະດັບອ່າງ ແລະ ກວມເອົາຫລາຍຂະແໜງການສຳລັບເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນໍ້າຂອງເພື່ອຕອບ ສະໜອງກັບຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກບັນດາແຜນພັດທະນາໃນຕອນເທິງ, ການພັດທະນາທີ່ດິນໃນເຂດສາມລ່ຽມປາກແມ່ນໍ້າ, ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານລັກສະນະພື້ນນໍ້າ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (ໂດຍສະເພາະແມ່ນການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງລະດັບນໍ້າທະເລ).

ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ

ການປະເມີນຜົນກະທົບຈາກການແປນແປງສະພາບອາກາດແມ່ນປະຕິບັດ ບົນພື້ນຖານການຄາດຄະເນຄ່າສະເລັ່ງສະພາບຈຳລອງ (B2 scenario) ຂອງຄະນະກຳມາທິການສາກົນວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ (IPCC). ການຄາດຄະເນການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລະດັບນໍ້າທະເລຢູ່ທີ່ 17 ເຊັນຕີແມັດ ໃນປີ 2030 ແລະ 30 ເຊັນຕີແມັດ ໃນປີ 2060 ແມ່ນໄດ້ເອົາມາຈາກສະພາບການຈຳ

ລອງການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການເພີ່ມຂຶ້ນລະດັບນ້ຳທະເລສຳຫລັບປະເທດ ສສ ຫວຽດນາມ, ສະໜອງໂດຍກະຊວງຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (MONRE). ການປະເມີນ ຜົນໄດ້ຊື້ໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມແປປວນຂອງສະພາບອາກາດພາຍໃນອ່າງ ແລະ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງປະລິ ມານນ້ຳໃນໄລຍະຍາວ.

ໃນອີກ 20 ປີຕໍ່ໜ້າ, ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດອາດຈະມີຜົນຕໍ່ການ ເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຄວາມ ແປປວນຂອງປະລິມານການໄຫລຂອງນ້ຳໃນລະດູແລ້ງ ແລະ ລະດູຝົນປີຕໍ່ປີ ເຊິ່ງດຽວກັນກັບຄວາມ ຖີ່ ແລະ ຄວາມຮຸນແຮງຂອງນ້ຳຖ້ວມ, ເຮັດໃຫ້ປະລິມານນ້ຳຖ້ວມຫລຸດລົງ (ແລະ ເນື້ອທີ່ດິນທາມ) ທີ່ມີສາເຫດມາຈາກການ ພັດທະນາທີ່ກຳລັງດຳເນີນຢູ່. ໃນໄລຍະຍາວ, ນ້ຳຖ້ວມສະເລ່ຍທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຈະ ຫລຸດລົງ ຍ້ອນການເກັບກັກນ້ຳໂດຍເຂື່ອນໄຟຟ້າໃນແມ່ນ້ຳສາຂາ. ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ການຄາດຄະ ເນການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດທົ່ວໂລກຍັງມີຄວາມບໍ່ແນ່ນອນສູງ.

ການສຶກສາຢ່າງຮອບຄອບຄຸມຍັງມີຄວາມຈຳເປັນທາງດ້ານແນວໂນ້ມ ແລະ ຂະໜາດການປ່ຽນແປງ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ລວມທັງສະຖານະການຮຸນແຮງ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງພວກມັນຕໍ່ກັບລະ ບົບນິເວດວິທະຍາ ແລະ ການປະຕິບັດການທາງດ້ານກະສິກຳ, ມາດຕະການຕໍ່ສູ້ກັບໄພແລ້ງ ແລະ ໄພນ້ຳຖ້ວມຮຸນແຮງ, ແລະ ຄວາມເປັນອັນຕະລາຍຂອງການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລະດັບນ້ຳທະເລສົມທົບກັບ ນ້ຳຖ້ວມທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ, ການປ່ຽນແປງສະພາບປາກແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ຄວາມກົດດັນຕ່າງໆຂອງການພັດ ທະນາໃນປະເທດຫວຽດນາມ ແລະ ກຳປູເຈຍ.

ຍຸດທະສາດຮວມເອົາການວິເຄາະຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ, ການຕອບສະ ຫນອງຕໍ່ຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ແລະ ທາງເລືອກເພື່ອ ແກ້ໄຂຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຈາກລະດັບນ້ຳທະເລທີ່ສູງຂຶ້ນໃນເຂດສາມລ່ຽມປາກນ້ຳຂອງຊຶ່ງ ເປັນສ່ວນນຶ່ງຂອງ ບັນດາທາງເລືອກໃນການຄຸ້ມຄອງເຂດສາມລ່ຽມໃນໄລຍະຍາວ.

ການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ

ໂດຍພາບລວມແລ້ວ, ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຂອງການພັດທະນາທີ່ກຳລັງດຳເນີນການຢູ່ ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນໄດ້ຖືກກຳນົດໂດຍການປ່ຽນແປງການໄຫລຂອງນ້ຳທີ່ເກີດຈາກການພັດທະນາໂຄງ ການໄຟຟ້ານ້ຳຕົກໃນ ແມ່ນ້ຳລ້ານຊ້າງໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເທິງ. ບັນດາປະເທດໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ຕອນລຸ່ມລ້ວນແຕ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

ໃນອີກ 20 ປີຕໍ່ໜ້າ, ໂດຍບໍ່ລວມເອົາບັນດາໂຄງການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນຕາມລຳນ້ຳຂອງ ທີ່ໄດ້ສະເໜີໃນ ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ, ບັນດາປະເທດສະມາຊິກກໍຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການຄ້າຂາຍພະ ລັງງານ, ການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ຊົນລະປະທານ, ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຜົນເສັ້ນຫາຍຈາກອຸທົກກະໄພ. ຜົນກະທົບທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ເມື່ອທຽບໃສ່ກັບບັນດາການພັດທະນາທີ່ກຳລັງດຳເນີນຢູ່ນັ້ນ ແມ່ນສ່ວນໃຫຍ່ ຕິດພັນກັບເຂື່ອນຈຳນວນ 30 ແຫ່ງ ໃນແມ່ນ້ຳສາຂາໃນ ສປປ ລາວ ກຳປູເຈຍ ແລະ ຫວຽດນາມ ແລະ ຜົນກະທົບເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນອນກຳຕ້ອງຕົກຢູ່ໃນປະເທດເຫຼົ່ານີ້ທັງຫມົດເຊັ່ນກັນ.

ທາງມີການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນຢູ່ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງທັງໝົດ ທຸກປະເທດຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການ ແບ່ງປັນໄຟຟ້າ. ຜົນກະທົບທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນໃນແຕ່ລະປະເທດກໍຈະບໍ່ເທົ່າທຽມກັນ. ປະເທດກຳປູເຈຍ ແລະ ຫວຽດນາມສ່ຽງທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເຊັ່ນການປະມົງທຳມະຊາດຫຼຸດລົງ ແລະ ການເຄື່ອນ ຍ້າຍຂອງຕະກອນມີການປ່ຽນແປງ.

ບັນດາປະເທດສະມາຊິກຈະໄດ້ຮັບປະໂຫຍດເທົ່າທຽມກັນຈາກໂອກາດທາງດ້ານຊົນລະປະທານການ ກະເສດ, ການພັດທະນາປະມົງແລະຫຼຸດຜ່ອນຜົນເສັ້ນຫາຍອຸທົກກະໄພ, ເພີ່ມການຄ້າຂາຍທາງແມ່ນ້ຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ.

ການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ໂດຍໄປຕາມຫຼັກການການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນ້ຳແບບຄົບ ວົງຈອນນັ້ນ ປະເທດສະມາຊິກຈຳເປັນຕ້ອງຮ່ວມມືແກ້ໄຂບັນຫາຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນຊຶ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີ ການປະສານງານ ແລະ ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງບັນດາປະເທດພາຄີທັງໝົດ.

ຍຸດທະສາດນີ້ໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າ ການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງທີ່ບໍ່ສະເໝີສະເໜີ ຂອງການພັດ ທະນາຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນ້ຳທີ່ມີໃນປະຈຸບັນ ແລະ ອະນາຄົດນັ້ນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ບັນດາປະເທດສະມາຊິກ ພັດທະນາບັນດາທາງເລືອກທີ່ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຮ່ວມ ກັນສຳຫລັບການພັດທະນາອ່າງ ທີ່ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດທຸກຝ່າຍ.

4. ຍຸດທະສາດ

ການພັດທະນາອ່າງ

ຍຸດທະສາດເພື່ອການພັດທະນາໄດ້: ກຳນົດເບື້ອງຕົ້ນຂອບເຂດຂອງໂອກາດໃນການພັດທະນາ (ໃນພາກ 4.1); ບັນດາບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດສຳຫລັບການພັດທະນາອ່າງ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງ (ພາກ 4.2 ແລະ 4.3); ແລະ ບັນດາການສຶກສາທີ່ເປັນບຸລິມະສິດຂອງຍຸດທະສາດທີ່ສຳຄັນ ແລະ ບົດແນະນຳຕ່າງໆສຳລັບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ບັນດາຂະແໜງການທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການປະຕິບັດບັນດາບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດ (ພາກທີ 4.4).

ບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດການພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງອ່າງ ຜັນຂະຫຍາຍໂອກາດການພັດທະນາໄປສູ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການພັດທະນາອ່າງທີ່ຍືນຍົງ. ມັນຍັງຊ່ວຍເພີ່ມຂອບເຂດໂອກາດໃນການພັດທະນາຕື່ມອີກ (ພາກ 1.3). ບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດສິ່ງເສີມຊຶ່ງກັນແລະກັນ ຊຶ່ງບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດຄຸ້ມຄອງອ່າງຈະໃຫ້ທິດ ແລະ ສະໜັບສະໜູນບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດພັດທະນາ ໂດຍຜ່ານການປົກປັກຮັກສາຖານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ປັບປຸງຂະບວນການຄຸ້ມຄອງອ່າງ ແລະ ການພັດທະນາສະຖາບັນ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ.

ຂອບເຂດຂອງໂອກາດໃນການພັດທະນາ ແລະ ບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດຈະຖືກປັບປຸງພາຍໃນປີ 2015.

4.1 ກຳນົດຂອບເຂດຂອງໂອກາດການພັດທະນາ

ຍຸດທະສາດຮັບຮູ້ເຖິງທ່າແຮງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນທີ່ຍັງມີໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງແຕ່ຄຽງຄູ່ກັນນັ້ນກໍຮັບຊາບເຖິງຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆ ຈາກການພັດທະນາ

ຍຸດທະສາດນີ້ ຮັບຮູ້ເຖິງທ່າແຮງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນທີ່ຍັງມີ. ໂດຍສະເພາະບັນດາປະເທດສະມາຊິກຮັບຮູ້ເຖິງໂອກາດການພັດທະນາສາມດ້ານທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຊຶ່ງມີລັກຊະນະສະເພາະຂອງມັນ ແລະ ມີລະດັບຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ບັນເທົາທັງໃນລະດັບຊາດ ແລະ ຜ່ານການຮ່ວມມືກັນໃນລະດັບພາກພື້ນ.

ການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກໃນແມ່ນ້ຳສາຂາ ຍັງມີທ່າແຮງທີ່ເປັນໄປໄດ້ໃນການພັດທະນາໄຟຟ້ານ້ຳຕົກໃນແມ່ນ້ຳສາຂາໃນອ່າງຂອງຕອນລຸ່ມ, ໂດຍສະເພາະໃນ ສປປ ລາວ

ແລະ ກຳປູເຈຍ ເຊັ່ນດຽວກັບການປັບປຸງການດຳເນີນງານຂອງບັນດາໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າທີ່ມີຢູ່. ເພື່ອຈະນຳໃຊ້ໂອກາດດັ່ງກ່າວນີ້ ມັນຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ເອົາໃຈໃສ່ບັນຫາຄວາມຍືນຍົງທັງໃນລະດັບໂຄງການ ແລະ ການຮ່ວມມືຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ແລະ ຜົນກະທົບຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນທີ່ເປັນໄປໄດ້ນັ້ນ ເຊິ່ງຖືກກຳນົດ ແລະ ບັນເທົາຮ່ວມກັນ ຜ່ານການນຳໃຊ້ ການປະເມີນຜົນກະທົບທາງສິ່ງແວດລ້ອມຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນຂອງ ຄມສ (TbEIA).

ການຂະຫຍາຍຊົນລະກະເສດ ຂຶ້ນກັບການປະສານງານຂອງການດຳເນີນການຂອງເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳຕົກໃນແມ່ນ້ຳລ້ານຊ້າງ-ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເທິງ ແລະ ຕອນລຸ່ມ ສ້າງໂອກາດໃນການໃຊ້ນ້ຳທີ່ຈະເພີ່ມຂຶ້ນໃນລະດູແລ້ງ ໂດຍບໍ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ການໄຫລທີ່ເປັນຖານ, ຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ຊົນລະປະທານລວມທັງເຂດສາມລຽມປາກແມ່ນ້ຳ ຂອງ ກຳປູເຈຍ ແລະ ການຜັນນ້ຳໄປສູ່ພາກຕາເວັນອອກສຽງເໜືອຂອງໄທ ແລະ ການຕ້ານຢັນກັບການບຸກລຸກ ຂອງນ້ຳເຄັມໃນເຂດສາມລຽມປາກແມ່ນ້ຳ. ທັງຫມົດນີ້ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການຮ່ວມມືກັບ ສປ ຈີນ ແລະ ການປະຕິບັດລະບຽບຫລັກການຕິດຕາມການນຳໃຊ້ນ້ຳ (PWUM) ຂອງ ຄມສ ຢ່າງເຂັ້ມງວດ, ຮັກສາປະລິມານການໄຫລພື້ນຖານ (PMFM), ຮັກສາຄຸນນະພາບຂອງນ້ຳ (PWQ) ແລະ ຮັບປະກັນການປະເມີນການນຳໃຊ້ນ້ຳລະຫວ່າງປະເທດ (ຜ່ານ PNPCA ຕາມຄວາມເໝາະສົມ).

ການພັດທະນາໄຟຟ້ານ້ຳຕົກຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ. ມີໂອກາດທີ່ຈະພິຈາລະນາໂຄງການໄຟຟ້ານ້ຳຕົກຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ກໍຕໍ່ເມື່ອຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ແລະ ເປັນໂອກາດໃຫ້ປະເທດສະມາຊິກພິຈາລະນາ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນຂອງໂຄງການພັດທະນາ (ໂດຍຜ່ານ PNPCA).

ໂອກາດພັດທະນາອື່ນໆ. ບັນດາໂອກາດອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຊັບພະຍາກອນແຫ່ງນ້ຳ ເຊັ່ນ: ການປະມົງ, ການເດີນເຮືອ, ການຄຸ້ມຄອງໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ງ, ການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຮວມທັງລະບົບນິເວດວິທະຍາ ເຊັ່ນດຽວກັບ ໂອກາດຕ່າງໆນອກເໜືອຈາກ ຂະແໜງການນ້ຳ (ເຊັ່ນ: ທາງເລືອກໃນການພັດທະນາພະລັງງານ) ທີ່ມີຢູ່ນັ້ນ ກໍມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະຖືກກຳນົດຂຶ້ນ ເພື່ອຈະກ້າວໄປສູ່ການພັດທະນາອ່າງທີ່ຍືນຍົງ. ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວເນັ້ນໃຫ້ເຫັນວ່າມີຄວາມຈຳເປັນໃນການນຳເອົາຂໍ້ມູນພາກສ່ວນການພັດທະນາອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບນ້ຳມາກະກຽມຍຸດທະສາດທີ່ວ່າອ່າງ ແລະ ການກຳນົດໂອກາດທາງເລືອກທີ່ມີ ນອກເໜືອຈາກຂະແໜງການນ້ຳ.

ຍຸດທະສາດເນັ້ນໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນໃນການນຳເອົາຂໍ້ມູນພາກສ່ວນການພັດທະນາອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບນ້ຳມາກະກຽມຍຸດທະສາດທີ່ວ່າອ່າງ ແລະ ການກຳນົດໂອກາດທາງເລືອກທີ່ມີນອກເໜືອຈາກຂະແໜງການນ້ຳ

4.2 ບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດ ສຳຫລັບການພັດທະນາອ່າງ

ບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດສຳຫລັບການພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງອ່າງຈະນຳເອົາໂອກາດການພັດທະນາໄປສູ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ

1. ພິຈາລະນາໂອກາດການພັດທະນາ ແລະ ແກ້ໄຂຜົນສະທ້ອນຂອງການພັດທະນາທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ ຮວມທັງການພັດທະນາໄຟຟ້ານຳຕົກໃນແມ່ນ້ຳລ້ານຊ້າງ-ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເທິງ.

ຈະໄດ້ມີການປະຕິບັດໃນສີ່ຂົງເຂດ ເພື່ອໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດ ແລະ ຈັດການກັບຄວາມສ່ຽງຂອງບັນດາໂຄງການທີ່ໄດ້ອະນຸມັດໄປແລ້ວ:

- **ປັບປຸງການຮ່ວມມືກັບ ສປ ຈີນ ເພື່ອການປະສານງານ ໃນການຄວບຄຸມ ເຂື່ອນໄຟຟ້ານຳຕົກໃນແມ່ນ້ຳລ້ານຊ້າງ ໃນການຮັບປະກັນຜົນປະໂຫຍດຂອງການໄຫລຂອງນ້ຳໃນລະດູແລ້ງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງຕະກອນ ແລະ ການແຈ້ງເຕືອນລ່ວງຫນ້າ.**
ໃນອະນາຄົດ ການນຳໃຊ້ນ້ຳໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມຈະເປັນການໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກການໄຫລຂອງນ້ຳໃນລະດູ ແລ້ງ ຈາກເຂື່ອນໃນແມ່ນ້ຳລ້ານຊ້າງ. ຂໍ້ມູນການປ່ອຍນ້ຳໃນຮອບປີ ແລະ ແຜນການພັດທະນາແມ່ນ້ຳລ້ານຊ້າງໃນໄລຍະຍາວ ຕະຫລອດຮອດຂໍ້ມູນການປະຕິບັດການຂອງເຂື່ອນຈະເປັນຂໍ້ມູນສຳຄັນທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນຕໍ່ການວາງແຜນໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ. ການດຳເນີນການນີ້ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຂໍ້ຕົກລົງ ອີງໃສ່ບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈ ລະຫວ່າງ ສປ ຈີນ ແລະ ຄມສ ທີ່ມີຢູ່ ຮວມທັງການຄຸ້ມຄອງລະບົບຕິດຕາມດ້ານອຸທິກວິທະຍາ. ການມີຂໍ້ຕົກລົງດັ່ງກ່າວນີ້ຈະຊ່ວຍຍືນຍັນເຖິງຄຳຫມັ້ນທີ່ມີຕໍ່ການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ, ສົ່ງເສີມການມີຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂະນະທີ່ຄຳ ນຶງເຖິງສິດອຳນາດອະທິປະໄຕຂອງກັນ ແລະ ກັນ.
- **ເສີມສ້າງການປະສານງານລະຫວ່າງປະເທດສະມາຊິກໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ໃນການບໍລິຫານເຂື່ອນໄຟຟ້າ ໃນແມ່ນ້ຳສາຂາ. ຄວາມຮ່ວມມືຂອງການຄຸ້ມຄອງເຂື່ອນໃນແມ່ນ້ຳສາຂາ ຊ່ວຍໃຫ້ປະລິມານການໄຫລຂອງນ້ຳໃນລະດູແລ້ງ ມີປະລິມານທີ່ແນ່ນອນ ໂດຍການປັບປຸງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບຽບການຂອງຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ.**
- **ບັນລຸຂໍ້ຕົກລົງ ເພື່ອຮັກສາການໄຫລຂອງນ້ຳໃນລະດູແລ້ງທີ່ເປັນຖານ ໃນລຳແມ່ນ້ຳຂອງ.** ການໄຫລຂອງນ້ຳທີ່ເປັນຖານໃນຊຸມປີ 1986-2000 ຊຶ່ງມີການນຳໃຊ້ໃນກອບການສະໜັບສະໜູນການຕັດສິນໃຈຂອງ ຄມສ, ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາວ່າໃກ້ຄຽງກັບສະພາບທຳມະຊາດຂອງການໄຫລ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ. ການປົກປ້ອງການໄຫລດັ່ງກ່າວແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອທີ່ຈະບັນລຸຄວາມຕ້ອງການພື້ນຖານທີ່ຈຳເປັນຕ່າງໆທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງການໄຫລຂອງນ້ຳໄດ້ໃຫ້ມີກົນໄກເພື່ອຮັບປະກັນການໄຫລ

ລະບົບການໄຫລຂອງນ້ຳທຳມະຊາດໃນລະດູແລ້ງຈະຖືກປົກປ້ອງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງພາບນ້ຳຈະຖືກຮັກສາໄວ້

ຂອງນ້ຳທີ່ເປັນຖານຖືກຮັກສາໄວ້ຕາມ 12 ສະຖານີຫລັກ ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ມັນຈະເປັນ ພື້ນຖານທີ່ຈະໃຊ້ໃນການເຫັນພ້ອມນຳກັນຕໍ່ການນຳໃຊ້ນ້ຳຂຶ້ນ ຕໍ່ໄປ. ໂດຍດຳເນີນການຮ່ວມກັບ ການຮັກສາມາດຕະຖານຄຸນນະພາບນ້ຳຕາມລະບຽບການຮັກສາຄຸນນະພາບນ້ຳ (PWQ) ຊຶ່ງ ການດຳເນີນການນີ້ຈະຊ່ວຍຮັກສາລະບົບທຳມະຊາດຂອງແມ່ນ້ຳໄວ້ໄດ້.

■ **ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຈາກໂຄງການທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸມັດໄປແລ້ວ**

ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງແຫ່ງຊາດ, ບັນດາອົງການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນ້ຳ, ບັນດາຊຸມຊົນ ແລະ ນັກພັດທະນາໂຄງການ ຈຳເປັນຈະຕ້ອງ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນໃນການອອກແບບບໍລິຫານ ແລະ ຄຸ້ມຄອງບັນດາເຂື່ອນໃນແມ່ນ້ຳສາຂາເພື່ອຫລຸດການກັກເກັບຕະກອນ ແລະ ສານອາຫານຕ່າງໆ ແລະ ສະກັດກັ້ນການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ ແລະ ຮ່ວມກັນກຳນົດຂໍ້ຕົກລົງວ່າດ້ວຍມາດຕະການ ການຄຸ້ມຄອງດິນທາມ (ຈາກມຸມມອງຂອງລະບົບນິເວດ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ). ຊອກຫາທິນ ທາງແກ້ໄຂຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ ຂອງການພັດທະນາແຫລ່ງນ້ຳ ຜ່ານກິດຈະກຳການຫລຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກໃນລະດັບປະເທດ ແລະ ກິດຈະກຳພັດທະນາອື່ນໆ.

2. ຂະຫຍາຍ ແລະ ເພີ່ມຊົນລະກະເສດ ເພື່ອຮັບປະກັນທາງດ້ານ ສະບຽງອາຫານ ແລະ ລິບລ້າງຄວາມທຸກຍາກອນ

ການຂະຫຍາຍຊົນລະປະທານ ແລະ ການເພີ່ມຊົນລະກະເສດ ທີ່ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ ນີ້ຈະເພີ່ມຜົນຜະລິດດ້ານກະສິກຳ, ຮັບປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ລາຍຮັບຈາກຟາມແລະການ ຈ້າງງານ. ການກຳໜົດໂຄງການທີ່ດີແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນໃນການດຶງດູດການລົງທຶນ. ໃນຫລາຍພາກ ມີໂອກາດ ໃນການເພີ່ມຜົນຜະລິດ ແລະ ເພີ່ມລາຍຮັບຈາກຟາມທີ່ສູງຂຶ້ນຜ່ານການປັບປຸງວິທີການ ປະຕິບັດທີ່ຫລາກຫລາຍ. ຜົນການເກັບກຽວຜົນຜະລິດປ່ຽນແປງ ລະຫວ່າງ 200-400% ຊື່ໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ສຳຫລັບການເລັ່ງລັດທາງດ້ານການກະເສດ.

ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ ການຂະຫຍາຍຊົນລະປະທານຈະບໍ່ແມ່ນວິທີການແກ້ໄຂຕໍ່ໄພແລ້ງທີ່ມີຄວາມ ຖີ່ ແລະ ເພີ່ມຂຶ້ນນີ້ ຍ້ອນເປົ້າໝາຍຂອງດິນທີ່ທົດດ້ວຍນ້ຳຝົນ ບໍ່ສາມາດເປັນເນື້ອທີ່ຊົນລະປະທານໄດ້. ຈຳເປັນຕ້ອງມີຍຸດທະສາດ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນໄພແລ້ງໃນພື້ນທີ່ກະສິກຳທີ່ອາໄສນ້ຳຝົນ ຊຶ່ງບາງເຂດນ້ຳບາ ດານ ກໍເປັນວິທີທາງແກ້ໄຂອັນນຶ່ງ. ບົດແນະນຳຕ່າງໆ ຈະຖືກກະກຽມສຳຫລັບການພັດທະນາຊົນລະ ປະທານແບບເປັນມິດກັບປາ (ການປະມົງໃນຮູບແບບແມ່ນ້ຳ-ຄອງເຫມືອງ-ນາເຂົ້າ-ສະປາເພື່ອສະ ຫນັບສະຫນູນ ການປະມົງແບບທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງເສີມລາຍຮັບຂອງຊາວນາ), ເພື່ອສົ່ງເສີມການ ຄວບຄຸມສັດຕູພືດ ແບບປະສົມປະສານ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງດ້ານຄຸນນະພາບນ້ຳ ແລະ ເພື່ອປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງຊົນລະ ປະທານ.

3. ປັບປຸງຄວາມຍືນຍົງຂອງການພັດທະນາໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ

ຍຸດທະສາດເນັ້ນຄວາມຈຳເປັນສຳຫລັບການປະເມີນທາງເລືອກສຳຫລັບການພັດທະນາໄຟຟ້ານໍ້າຕົກແບບຍືນຍົງໃນບັນດາແມ່ນໍ້າຂອງຂາ, ແກ້ໄຂຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆຂອງການພັດທະນາໂຄງການໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຕາມລຳແມ່ນໍ້າຂອງ ແລະ ປະເມີນທາງເລືອກຂອງການຜະລິດພະລັງງານກັບການພັດທະນາໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຕາມລຳແມ່ນໍ້າຂອງ

ຍຸດທະສາດນີ້ ເນັ້ນເຖິງຄວາມຈຳເປັນສຳຫລັບການປະເມີນທາງເລືອກ ເພື່ອພັດທະນາໄຟຟ້ານໍ້າຕົກແບບ ຍືນຍົງໃນບັນດາແມ່ນໍ້າຂອງ ເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆຂອງການພັດທະນາໂຄງການໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ຕາມລຳແມ່ນໍ້າຂອງ ແລະ ປະເມີນທາງເລືອກຂອງການຜະລິດພະລັງງານກັບການພັດທະນາໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ຕາມລຳແມ່ນໍ້າຂອງ.

- **ກ້າວໄປສູ່ການພັດທະນາໄຟຟ້ານໍ້າຕົກທີ່ຍືນຍົງໃນແມ່ນໍ້າຂອງ.** ຊຶ່ງລວມມີ:
 - ການກຳໜົດອ່າງຍ່ອຍທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງດ້ານນິເວດວິທະຍາທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ ແລະ ບັນດາອ່າງຍ່ອຍທີ່ສາມາດພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ທີ່ມີຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຫນ້ອຍ.
 - ປະເມີນໂຄງການໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ໂດຍອາໄສມຸມມອງທີ່ຫລາກຫລາຍ ເພື່ອເພີ່ມຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ຜູ້ນຳໃຊ້ນໍ້າອື່ນໆ.
 - ການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າຕົກເຊັ່ນ: ການຄຸ້ມຄອງອ່າງເກັບນໍ້າໃນການປ່ອຍນໍ້າລົງສູ່ເຂດໃຕ້ເຂື່ອນ, ຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງລະດັບນໍ້າທີ່ສົ່ງມາຍັງອ່າງເກັບນໍ້າ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງຄຸນນະພາບ/ອຸນນະພູມ, ຂັ້ນໄດປາ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນການເກັບກັກຕະກອນ.
 - ການພັດທະນາແຜນຄຸ້ມຄອງ ສຳລັບຈຸດທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຈະຖືກກະທົບຈາກລະບົບການໄຫລຂອງກະແສນໍ້າທີ່ປ່ຽນແປງ.
 - ການປະເມີນທາງເລືອກການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດເຊັ່ນ: ການພັດທະນາອ່າງໂຕ່ງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຜົນປະໂຫຍດຈາກການພັດທະນາພະລັງງານ ແລະ ລາຍຮັບຈາກໂຄງການໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ.
- **ແກ້ໄຂຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຂອງບັນດາເຂື່ອນໃນລຳແມ່ນໍ້າຂອງ.** ໃນນີ້ລວມມີ: ການຊອກຫາຄວາມຮູ້ພື້ນຖານ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ; ການກຳໜົດທາງເລືອກເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ; ປັບປຸງຂະບວນການແຈ້ງໃຫ້ກັນຊາບລ່ວງໜ້າ (PNPCA process); ນຳໃຊ້ບົດຊື້ນຳ ໃນການອອກແບບສຳຫລັບເຂື່ອນຕາມລຳແມ່ນໍ້າຂອງ ແລະ ພັດທະນາບົດຊື້ນຳສະເພາະ ສຳຫລັບດິນທາມໃຫມ່ ແລະ ດິນທາມທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ການຂຶ້ນລົງຂອງກະແສນໍ້າ ແລະ ຜົນກະທົບ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບດິນເຈື່ອນ ແລະ ການປັບປຸງເງື່ອນໄຂທາງສັງຄົມ, ທັງໝົດນັ້ນເພື່ອເສີມໃຫ້ການສຶກສາ ໂຄງການເຊັ່ນ: ການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້, ການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ (EIAs) ແລະ ການປະເມີນຜົນກະທົບທາງສັງຄົມ (SIAs).
- **ປະເມີນບັນດາທາງເລືອກຂອງການຜະລິດພະລັງງານ ຮວມທັງທາງເລືອກຕໍ່ການພັດທະນາໂຄງ**

ການໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຕາມລຳນໍ້າຂອງ. ສິ່ງເສີມການປະເມີນຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງບັນດາເຂື່ອນໄຟຟ້ານໍ້າຕົກໃນລຳແມ່ນໍ້າຂອງ ດ້ວຍການປະເມີນທາງເລືອກ ກທາງດ້ານພະລັງງານ ແລະ ຍຸດທະສາດພັດທະນາພະລັງງານໃນລະດັບຊາດ ແລະ ພາກພື້ນ.

4. ຊອກຫາຄວາມຮູ້ພື້ນຖານ ເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຂອງໂອກາດການພັດທະນາທີ່ໄດ້ກຳນົດ ຂຶ້ນມາ.

ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບໂອກາດການພັດທະນາ ລວມທັງຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ຂອງການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດເປັນປັດໃຈທີ່ເຮັດໃຫ້ຕ້ອງມີການສຶກສາຄວາມສຳຄັນ ຂອງຍຸດ ທະສາດ ເພື່ອເສີມຄວາມຮູ້ສ່ວນທີ່ຍັງຂາດ ແລະ ພັດທະນາມາດຕະການເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ເກີດການສຶກສາໂອກາດຕ່າງໆໃນອັນດັບຕໍ່ໄປຫລືເພື່ອນຳໄປສູ່ຂັ້ນຕອນການປະເມີນຜົນ ກະທົບຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ.ບັນຊີການສຶກສາສະແດງໄວ້ໃນຫົວຂໍ້ 4.4 ຂ້າງລຸ່ມນີ້. ການວິເຄາະຈະທີ່ ຈະຕ້ອງປະຕິບັດທັນທີມີດັ່ງລຸ່ມນີ້

ຈະໄດ້ມີການສຶກສາ ໃນປະເດັນຕ່າງໆ ເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມ ບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຂອງ ການພັດທະນາອ່າງ

- **ການເກັບກຳຕະກອນ ແລະ ສານອາຫານ ແລະ ຄວາມສ່ຽງທີ່ຕາມມາ.** ຄາດຄະເນການປ່ຽນແປງ ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງຕະກອນທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນທັງຈາກການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນໍ້າ ທີ່ກຳລັງດຳເນີນ ແລະ ໄດ້ວາງແຜນໄວ້. ວິເຄາະຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງ ຕ່າງໆນີ້ຈາກ: ການປ່ຽນແລວຄອງສາຍນໍ້າ, ຕາຝັ່ງເຈື່ອນ, ຄຸນນະພາບນໍ້າ, ການເປັນຕະກອນໃນເຂດນໍ້າຖ້ວມ, ຜົນຜະລິດຈາກການປະມົງ, ຜົນຜະລິດການກະສິກຳຂອງດິນ ແລະ ດິນທາມ, ຂະບວນການ ເປັນ ເກາະດອນໃນເຂດສາມຫລ່ຽມປາກແມ່ນໍ້າ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍຕະກອນ ໄປສູ່ຊາຍຝັ່ງທະເລ. ກຳໜົດການຫລີກຫລ່ຽງ, ການບັນເທົາ ແລະ ເພີ່ມມາດຕະການປ້ອງກັນ.
- **ການຫລຸດລົງຂອງປາທຳມະຊາດ ແລະ ຜົນສະທ້ອນທາງດ້ານສັງຄົມຂອງມັນ.** ກຳນົດ: ເສັ້ນທາງ ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປາ, ຜົນກະທົບຈາກອຸປະສັກຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນຕາມທຳມະຊາດ ແລະ ທີ່ ມະນຸດສ້າງຂຶ້ນ ຜົນຜະລິດຂອງສັດນໍ້າ ແລະ ປະເດັນດ້ານສຸກຂະພາບ ພາຍໃຕ້ແຮງກົດດັນຈາກ ຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງມີການພັດທະນາ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບທາງເລືອກ ຕ່າງໆ; ທາງເລືອກຂອງເທັກໂນໂລຊີ ການກໍ່ສ້າງທາງຜ່ານຂອງປາ ແລະ ບົດບາດທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຂອງຜົນຜະລິດທາງດ້ານປະມົງ (ນາ, ບຶງ, ຫນອງ, ການລ້ຽງປາ, ອ່າງເກັບນໍ້າ) ໃນການທົດແທນ ຄວາມເສຍຫາຍຈາກການປະມົງ (ລວມເຖິງສັດນໍ້າພັນສຳຄັນ) ອັນເນື່ອງມາຈາກການພັດທະນາ ຊັບພະຍາກອນນໍ້າ.
- **ການປ່ຽນແປງຄວາມຫລາກຫລາຍທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ:** ກຳນົດຜົນກະທົບທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ ທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ ຂອງການພັດທະນາ ພ້ອມລະບຸຕົວຊີ້ວັດທີ່ເໝາະສົມ ຕະຫລອດຮອດ ຄຳມາດຖານຕ່າງໆ ສຳລັບການຕິດຕາມການສູນເສື່ງດ້ານຊີວະນາໆພັນ. ວິທີການຫນຶ່ງ ກໍແມ່ນ

ເພື່ອທີ່ຈະ ພິຈາລະນາຊະນິດພັນທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ ແຕ່ເບິ່ງໃນພາບລວມແລ້ວຈຳເປັນປົກປ້ອງ ສາຍພັນທີ່ເປັນສ່ວນນຶ່ງໃນລະບົບດິນທາມ ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີການສ້າງແຜນທີ່ສະແດງກຸ່ມຂອງ ລະບົບນິເວດວິທະຍາ ແລະ ແຫລ່ງທີ່ຢູ່ຂອງສິ່ງມີຊີວິດຕ່າງໆ ຕະຫລອດເຖິງບົດບາດຂອງນ້ຳ, ຕະກອນ ແລະ ສານອາຫານ.

- **ຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ການທຳມາຫາກິນ ໃນແນວພື້ນທີ່ຂອງແມ່ນ້ຳສາຂາ, ທະເລສາບ ແລະ ລະບົບ 3S.** ການສຳຫລວດບັນດາຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງ ການພັດທະນາ ທີ່ກຳລັງດຳເນີນຢູ່ ແລະ ແຜນທີ່ໄດ້ວາງໄວ້ຕໍ່ຊີວິດຂອງປະຊາຊົນເຂດ ເຫລົ່ານັ້ນ ແລະ ກຳນົດວິທີການແກ້ໄຂຜົນກະທົບ ແລະ ຄວາມສ່ຽງດັ່ງກ່າວ.

5. ຊອກຫາທາງເລືອກໃນການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຂອງບັນດາໂອກາດໃນ ການພັດທະນາ

ປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຈາກໂອກາດການພັດທະນາທີ່ໄດ້ກຳໜົດສາມາດແບ່ງປັນເພື່ອນຳມາຊົດເຊີຍ, ແລະ/ຫລືຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມແລະ ຕໍ່ຂະແໜງການອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ

ປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ໂອກາດການພັດທະນາ (ເຊັ່ນ: ຈາກການມີນ້ຳເພີ່ມຂຶ້ນໃນລະດູແລ້ງສຳຫລັບການສະໜອງນ້ຳປະປາ, ການເດີນເຮືອ, ຊົນລະປະທານ ແລະ ການນຳໃຊ້ປະໂຫຍດດ້ານອື່ນໆ ແລະ ຈາກການ ພັດທະນາໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ) ສາມາດແບ່ງປັນເພື່ອນຳມາຊົດເຊີຍ, ແລະ/ຫລື ຫລຸດຄວາມສ່ຽງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຂະແໜງການອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ. ທາງເລືອກຕ່າງໆ ຈະໄດ້ຖືກກຳນົດ ແລະ ກມສ ຈະສະໜັບສະໜູນ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການເຈລະຈາ ແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງທີ່ສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບຂົງເຂດໂດຍຍຶດຖືລະບຽບການຂອງ ຄມສ, ເປັນໄປຕາມບັນດາຍຸດທະສາດການພັດທະນາ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການໃຫ້ເກີດການຮ່ວມມືໃນລະດັບຂົງເຂດລະຫວ່າງປະເທດສະມາຊິກ.

6. ປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດ

ການຫລຸດຜ່ອນການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດແມ່ນກ່ຽວກັບພະລັງງານເປັນສຳຄັນ ສ່ວນການປັບຕົວໃຫ້ເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດແມ່ນກ່ຽວກັບນ້ຳ; ການຄາດຄະເນເຫດການໃນອະນາຄົດນັ້ນ ມີຄວາມບໍ່ແນ່ນອນໃນລະດັບສູງ ແຕ່ຜົນກະທົບທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນນັ້ນກັບຮຸນແຮງເປັນຢ່າງຍິ່ງ. ຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດສິ່ງຜົນຕໍ່ນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ ໃນໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ຈະຖືກປະເມີນໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການປະເມີນໃນການກຳນົດ ໂອກາດການພັດທະນາທີ່ໄດ້ອ້າງອີງໃນຍຸດທະສາດສະບັບນີ້. ຜົນຂອງການປະເມີນຈະຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອກະກຽມ ແລະ ເຈລະຈາຍຸດທະສາດປັບຕົວຕໍ່ການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດສຳລັບອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ. ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວຈະຖືກປະສົມປະສານເຂົ້າກັບລະບົບວາງແຜນ 5 ປີຂອງອ່າງ ແລະ

ລະບົບການວາງແຜນແຫ່ງຊາດ.

ມາດຕະການປັບຕົວທີ່ຖືກຂັດເລືອກ ຈະນຳໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອທົດລອງໂດຍຊອກຫາມາດຕະການ ທີ່ປະສິດທິພາບສຳເລັດມາປັບໃຊ້ໃນພື້ນທີ່ຂະຫນາດໃຫຍ່ ຈະໃຫ້ບູລິມະສິດແກ່ຈະກຳການປັບຕົວທີ່ ແກ້ໄຂ: ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພແລ້ງ ລວມທັງການປັບປຸງການພະຍາກອນ ແລະ ລະບົບການແຈ້ງເຕືອນໄພລ່ວງຫນ້າ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຜົນເສັງຫາຍ; ການພັດທະນາໄພພ້ຳ ນ້ຳຕົກແບບຍືນຍົງ; ການຮັບປະກັນສະບຽບອາຫານລວມທັງການລ້ຽງປາ ແລະ ການປະມົງ; ດິນທາມ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ; ການດຳລົງຊີວິດຂອງກຸ່ມປະຊາຊົນທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວ; ແລະ ການເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ຂອງລະດັບນ້ຳທະເລໃນເຂດປາກແມ່ນ້ຳຂອງ.

7. ການພິຈາລະນາການວາງແຜນພັດທະນາອ່າງແບບປະສົມປະສານ ເຂົ້າສູ່ລະບົບການວາງແຜນແຫ່ງຊາດ.

ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ຈະປະສົບຜົນສຳເລັດຖ້າຫາກວ່າມັນມີຄວາມກົມກຽວກັບຂະບວນການວາງແຜນ ແລະ ຂະບວນການຕັດສິນຕົກລົງໃນລະດັບຊາດ ຊຶ່ງແຕ່ລະປະເທດມີການພັດທະນາບັນດາຫລັກການ ສະເພາະ, ບັນດາຂະບວນການ ແລະ ການດຳເນີນການຕ່າງໆ. ການລົງທຶນຂອງພາກເອກກະຊົນໃນ ຂະ ແຫນງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳກຳລັງເຕີບໂຕຂຶ້ນຢ່າງໄວວານັ້ນ ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ບົດບາດຂອງ ຫນ່ວຍງານ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນ້ຳແຫ່ງຊາດ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນນ້ຳ ແລະ ອຸທິກກະສາດ 'MOWRAM' ຂອງ ກຳປູເຈຍ, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ MONRE ຂອງລາວ, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ 'MONRE' ຂອງໄທແລະ ກະຊວງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ 'MONRE' ຂອງຫວຽດນາມ) ໃນການປະສານ ງານ ວິທີການແບບປະສົມປະສານຂອງການວາງແຜນຂະແຫນງການ, ທັງລະຫວ່າງຂະແຫນງການ ແຫ່ງຊາດ ແລະ ລະຫວ່າງການວາງແຜນແຫ່ງຊາດ ແລະ ການວາງແຜນລະດັບພາກພື້ນ. ຍຸດທະສາດນີ້ ສຸມໃສ່ ຄວາມ ສຳຄັນຂອງການປັບປຸງຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບຽບການຂອງ ຄມສ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດ ທະສາດນີ້ຈຳເປັນໃຫ້ມີການດຳເນີນການດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ການລົງທຶນຂອງພາກເອກ ກະຊົນໃນຂະແຫນງຊັບພະ ຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳທີ່ກຳ ລັງເຕີບໂຕຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ ໄດ້ເນັ້ນໃຫ້ເຫັນຄວາມສຳ ຄັນຕໍ່ບົດບາດຂອງຫນ່ວຍ ງານຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາ ກອນນ້ຳແຫ່ງຊາດໃນ ການ ປະສານງານວິທີການແບບ ປະສົມປະສານຂອງການ ວາງແຜນຂະແຫນງການ ທັງທີ່ວຂະແຫນງການແຫ່ງ ຊາດ ແລະ ລະຫວ່າງການ ວາງແຜນແຫ່ງຊາດ ແລະ ການວາງແຜນຂົງເຂດ

- **ປັບຄວາມສອດຄ່ອງຂອງການວາງແຜນຊັບພະຍາກອນນ້ຳແຫ່ງຊາດ ແລະ ການກຳໜົດໂຄງການ** ກັບບັນດາໂອກາດໃນການພັດທະນາທີ່ໄດ້ກຳໜົດເພື່ອກ້າວໄປສູ່ການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ
- **ແກ້ໄຂຄວາມສ່ຽງທີ່ຊອກເຫັນ ໃນເວລາກຳໜົດ ແລະ ການກະກຽມໂຄງການ,** ຊຶ່ງຈະຊ່ວຍໃຫ້ໂຄງການສາມາດຕອບສະໜອງຕໍ່ລະບຽບຂໍ້ຍັງຄັບຕ່າງໆ ໃນລະດັບປະເທດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການປະເມີນຜົນນະທົບຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ ໂດຍຜ່ານຂະບວນການ PNPCA.
- **ເກັບກຳການຂຶ້ນທະບຽນຂອງໂຄງການການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ທີ່ມີຢູ່ ແລະ ໄດ້ວາງແຜນໄວ້ທີ່ ກຄມຂ ແລະ ກຄມສ** ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການຕິດຕາມການພັດທະນາໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ຄຳແນະນຳໃນແກ້ໄຂຄວາມສ່ຽງທີ່ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ. ສິ່ງນີ້ມັນຈະເຮັດໃຫ້ມີຄວາມອາດສາມາດໃນການພັດທະນາ ແລະ ສິ່ງເສີມບັນຊີບັນດາໂຄງການບູລິມະສິດ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການປະສານງານໃນການຄຸ້ມຄອງອ່າງ.

4.3 ບູລິມະສິດຍຸດທະສາດ ສຳຫລັບການຄຸ້ມຄອງອ່າງ

ຍຸດທະສາດຄຸ້ມຄອງສຳລັບຂະແໜງການ“ປະມົງ, ການເດີນເຮືອ, ການຄຸ້ມຄອງໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ທ່ອງທ່ຽວ, ລະບົບນິເວດ, ດິນທາມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ງ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນອັນໃຫຍ່ຫລວງສຳຫລັບການວາງແຜນອ່າງ

1. ກຳໜົດຈຸດປະສົງຂອງການພັດທະນາອ່າງ ແລະ ຍຸດທະສາດຄຸ້ມຄອງສຳລັບຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບນ້ຳ

ການປະສານກົມກຽວກັນຂອງຍຸດທະສາດຄຸ້ມຄອງສຳລັບຂະແໜງການປະມົງ, ການເດີນເຮືອ, ການຄຸ້ມຄອງໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ທ່ອງທ່ຽວ, ລະບົບນິເວດ, ດິນທາມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ງແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນອັນໃຫຍ່ຫລວງສຳຫລັບການວາງແຜນອ່າງ. ບູລິມະສິດເບື້ອງຕົ້ນຕ້ອງຈັດໃຫ້ແກ່:

- **ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ.** ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການສຶກສາເພື່ອປັບປຸງຄວາມຮູ້ທາງດ້ານການປະມົງ (ບູລິມະ ສິດຍຸດທະສາດ ທີ 1 ໃນພາກ 4.2) ແລະ ການພັດທະນາຍຸດທະສາດຄຸ້ມຄອງການປະມົງທີ່ວ່າອ່າງ ຊຶ່ງສ້າງຂຶ້ນບົນພື້ນຖານຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການແຫ່ງຊາດ, ການສຶກສາໃນທີ່ວ່າອ່າງຂອງ ຄມສ ທີ່ຈັດທຳຫລ້າສຸດ ແລະ ການປະຕິບັດຕົວຈິງທີ່ດີທີ່ສຸດຂອງສາກົນ. ສິ່ງເຫລົ່ານີ້ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອກຳໜົດທິດທາງໃຫ້ການພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງອ່າງໃນອີກ 5 ປີຕໍ່ໜ້າ.
- **ການເດີນເຮືອ.** ແຜນການເດີນເຮືອຂອງ ຄມສ ຈະໄດ້ກະກຽມແຜນແມ່ບົດສຳຫລັບຂົນສົ່ງທາງນ້ຳໃນພາກພື້ນ ແລະ ການພັດທະນາການຂົນສົ່ງທາງນ້ຳໃນເຂດຊົນນະບົດ, ແຜນແມ່ບົດສຳຫລັບ ການເດີນເຮືອ ໃນປະເທດກຳປູເຈຍ ແລະ ແຜນການປັບປຸງການເດີນເຮືອ ຊຶ່ງຈະໄດ້

ກຳໜົດຄືນ ໂອກາດໃນການພັດທະນາສຳຫລັບການເດີນເຮືອ (ເບິ່ງພາກ 4.1). ບັນດາແຜນການເຫລົ່ານີ້ຍັງຈະໄດ້ກຳໜົດ ຍຸດທະສາດເພື່ອທີ່ຈະຈັດການກັບບັນດາຄວາມສ່ຽງຈາກປະລິມານການເດີນເຮືອທີ່ ເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ອຸບັດຕິເຫດ ແລະ ຜົນເສັຽຫາຍທາງສິ່ງແວດລ້ອມ.

- **ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງຈາກນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ.** ລະບົບການໄຫລຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ບັນດາແມ່ນ້ຳສາຂາຈຳນວນຫລາຍກຳລັງປ່ຽນແປງ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ໄດ້ຖືກຄາດຄະເນວ່າຈະມີການເພີ່ມຂຶ້ນ ພ້ອມທັງຄວາມຖີ່ ແລະ ຄວາມຮຸນແຮງຂອງນ້ຳຖ້ວມ. ການວິເຄາະລະອຽດຈະໄດ້ດຳເນີນການໃນສ່ວນຂອງກະແສການໄຫລ, ການປ່ຽນແປງຂອງນ້ຳຖ້ວມ ຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ເລີ່ມແຕ່ຕອນເໜືອຂອງປະເທດໄທ ຈົນເຖິງສາມລຸ່ມປາກແມ່ນ້ຳຂອງ, ຊຶ່ງຈະໄດ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນ ການວາງແຜນແບບປະສົມປະສານ.
- **ການຄຸ້ມຄອງດິນທາມ** ການປ່ຽນແປງໃນການໄຫລຂອງນ້ຳຈະເປັນຜົນໃນການປ່ຽນແປງຂອງດິນທາມ, ເປັນເຫດໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງຂຶ້ນລົງປະຈຳປີ ແລະ ການແບ່ງເປັນສ່ວນຕ່າງໆຂອງດິນທາມ. ດິນທາມໄດ້ມີບົດບາດອັນສຳຄັນໃນການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍາກຫລາຍຈຳນວນຫລວງຫລາຍ. ບູລິມະສິດຕົ້ນຕໍທີ່ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ກ່ອນອື່ນໝົດແມ່ນບັນດາເຂດດິນ ທາມທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທາງນິເວດວິທະຍາ ແລະ ເຊິ່ງເປັນບ່ອນທີ່ປະຊາຊົນໄດ້ເພິ່ງພາອາໄສທຳມາຫາກິນ ເຊັ່ນ: ທະເລສາບ. ການດຳເນີນການລວມທັງການຕິດຕາມການສູນເສັຽທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ, ສິ່ງເສີມການຄຸ້ມຄອງ ດິນທາມແບບປະສົມປະສານ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການປະຕິບັດສິນທິສັນຍາ Ramsar.

2. ປັບປຸງຂະບວນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳໃນລະດັບຊາດ

ຍຸດທະສາດນີ້ ແມ່ນຂຶ້ນກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງມີປະສິດທິພາບໃນປະເທດສະມາຊິກທັງໝົດໃນຂະບວນການຕິດຕາມນ້ຳໃຕ້ດິນ ແລະ ນ້ຳຫນ້າດິນ, ການຂໍອະນຸຍາດນຳໃຊ້ນ້ຳ (ຂອງ ການດູດນ້ຳອອກໄປໃຊ້ ແລະ ປ່ອຍສິ່ງເສດເຫຼືອລົງສູ່ແມ່ນ້ຳ), ການຍຶດຖືເງື່ອນໄຂ ແລະ ກົດລະບຽບຂໍ້ບັງຄັບ ແລະ ການຮັກສາລະບົບຂໍ້ມູນນ້ຳໃນຄອມພິວເຕີ. ສິ່ງເຫລົ່ານີ້ຈະສະໜອງພື້ນຖານທີ່ເຂັ້ມແຂງສຳຫລັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳໃນອ່າງ. ການປັບປຸງ ແລະ ຮັກສາພາລະກິດຕ່າງໆ ເຫລົ່ານີ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີເງິນທຶນສະໜັບສະໜູນ.

ຍຸດທະສາດນີ້ແມ່ນຂຶ້ນກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງມີປະສິດທິພາບໃນປະເທດສະມາຊິກທັງໝົດໃນຂະບວນການຕິດຕາມນ້ຳໃຕ້ດິນແລະນ້ຳຫນ້າດິນ, ການຂໍອະນຸຍາດນຳໃຊ້ນ້ຳການຍຶດຖືຕາມເງື່ອນໄຂ “ແລະກົດລະບຽບຂໍ້ບັງຄັບ ແລະ ການຮັກສາລະບົບຂໍ້ມູນນ້ຳໃນຄອມພິວເຕີ

3. ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ຂະບວນການຄຸ້ມຄອງອ່າງ

- **ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບຽບການຂອງ ຄມສ (ຕາຕະລາງທີ່ 2)** ຍຸດທະສາດໄດ້ຍ້າຄືນຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຄວາມສອດຄ່ອງຂອງລະບຽບການຂອງ ຄມສ ແລະ ບົດແນະນຳຕ່າງໆ, ເສີມສ້າງການປະຕິບັດ ບັນດາລະບຽບການເຫຼົ່ານັ້ນ ແລະ ຄວາມມີປະສິດທິພາບຂອງລະບຽບການດັ່ງກ່າວ ຈະສ້າງ ບັນດາເງື່ອນໄຂ ສຳຫລັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.
- **ປະສົມປະສານວິທີການ ແລະ ເຄື່ອງມືຕ່າງໆເຂົ້າດ້ວຍກັນ.** ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ປະສົມປະສານສານວິທີການ, ມາດຕະຖານ, ເຄື່ອງມື ແລະ ບັນດາລະບົບປະກັນຄຸນນະພາບ ທີ່ກ່ຽວພັນ ກັບການ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫ່ງນີ້ເຂົ້າດ້ວຍກັນ. ໃນກໍລະນີມີຄວາມແຕກ

ຕາຕະລາງທີ່ 2- ລະບຽບການຕ່າງໆ ຂອງ ຄມສ ແລະ ບັນດາບົດແນະນຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ລະບຽບການຕ່າງໆ ແລະ ບົດແນະນຳດ້ານເຕັກນິກ	ສະຖານະພາບ
ລະບຽບການວ່າດ້ວຍການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ (PDIES) ບັນດາບົດແນະນຳທາງດ້ານເຕັກນິກສຳຫລັບການປະຕິບັດ ລະບຽບການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ (PDIES)	ຮັບຮອງໂດຍສະພາມິນຕິຄະນະກຳມາທິການ ແມ່ນ້ຳຂອງໃນວັນທີ 1 ພະຈິກ 2001 ເຫັນພ້ອມ ໂດຍຄະນະກຳມະການຮ່ວມ ໃນວັນທີ ກໍລະກົດ 2002
ລະບຽບການວ່າດ້ວຍການແຈ້ງໃຫ້ກັນຊາບ, ປຶກສາຫາລືກັນລ່ວງໜ້າ ແລະ ເຫັນດີເຫັນພ້ອມ (PNPCA) ບັນດາບົດແນະນຳທາງດ້ານເຕັກນິກສຳຫລັບ ການປະຕິບັດລະບຽບການວ່າດ້ວຍການແຈ້ງໃຫ້ກັນຊາບ, ປຶກສາຫາລືກັນ ລ່ວງໜ້າ ແລະ ເຫັນດີເຫັນພ້ອມ (PNPCA)	ຮັບຮອງໂດຍສະພາມິນຕິຄະນະກຳມາທິການ ແມ່ນ້ຳຂອງໃນວັນທີ 13 ພະຈິກ 2003 ໃນວັນທີ 31 ສິງຫາ 2005
ລະບຽບການວ່າດ້ວຍການຕິດຕາມການນຳໃຊ້ນ້ຳ (PWUM) ບັນດາບົດແນະນຳທາງດ້ານເຕັກນິກສຳຫລັບການປະຕິບັດລະບຽບການວ່າດ້ວຍ ການຕິດຕາມການນຳໃຊ້ນ້ຳ (PWUM)	ຮັບຮອງໂດຍສະພາມິນຕິຄະນະກຳມາທິການ ແມ່ນ້ຳຂອງໃນວັນທີ 13 ພະຈິກ 2003 ເຫັນພ້ອມ ໂດຍຄະນະກຳມະການຮ່ວມ ໃນວັນທີ 5 ເມສາ 2006
ລະບຽບການວ່າດ້ວຍການຮັກສາການໄຫລຂອງນ້ຳຕາມລຳ ແມ່ນ້ຳຂອງ (PMFM) ບັນດາບົດແນະນຳທາງດ້ານເຕັກນິກສຳຫລັບການປະຕິບັດ ລະບຽບການວ່າດ້ວຍການຮັກສາການໄຫລຂອງນ້ຳຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ (PMFM)	ຮັບຮອງໂດຍສະພາມິນຕິຄະນະກຳມາທິການ ແມ່ນ້ຳຂອງໃນວັນທີ 22 ມີນາ 2006 ກຳລັງກະກຽມ
ລະບຽບການວ່າດ້ວຍການຮັກສາຄຸນນະພາບນ້ຳ (PWQ) ບັນດາບົດແນະນຳທາງດ້ານເຕັກນິກສຳຫລັບການປະຕິບັດລະບຽບການວ່າດ້ວຍການຮັກ ສາຄຸນນະພາບນ້ຳ (PWQ)	ຮັບຮອງໂດຍສະພາມິນຕິຄະນະກຳມາທິ ການແມ່ນ້ຳຂອງໃນວັນທີ 25 ມັງກອນ 2011 ກຳລັງກະກຽມ

ຕ່າງຢ່າງຫລວງຫລາຍ ລະ ຫວ່າງບັນດາປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ, ມັນກໍຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ ເຊື່ອຖືໄດ້, ການເຈລະຈາຂໍ້ຕົກລົງຕ່າງໆທີ່ມີເຫດມີຜົນ ແລະ ຮັກສາການຮ່ວມມືທີ່ມີປະສິດທິຜົນນັ້ນໄວ້ໄດ້.

- **ການຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານສະພາບຂອງອ່າງ.** ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ລະບົບການຕິດຕາມໃນລະດັບຊາດສູ່ລະດັບອ່າງຊຶ່ງກວມເອົາບັນດາປັດໃຈຕ່າງໆຂອງນ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບນ້ຳ ແລະ ການຕິດຕາມຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໂດຍຄະນະຜູ້ຊ່ຽວຊານແມ່ນ້ຳຂອງໃນດ້ານການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ(ທີ່ກຳລັງໄດ້ ຮັບການສ້າງຕັ້ງໂດຍ ຄມສ). ຜົນໄດ້ຮັບຕ່າງໆ ເຫລົ່ານີ້ຈະສັງລວມໄວ້ໃນການລາຍງານ”ສະພາບຂອງອ່າງ” ໃນທຸກໆຫ້າປີ.
- **ການຕິດຕາມວົງຈອນໂຄງການເພື່ອສະໜັບສະໜູນການວາງແຜນອ່າງ.** ພັດທະນາ ແລະ ປະຕິບັດລະບົບການຕິດຕາມແບບຄົບຊຸດຂອງໂຄງການພັດທະນາໃນອ່າງ, ນຳໃຊ້ບັນດາລະບຽບການຂອງ ຄມສ (ເຊັ່ນລະບຽບການວ່າດ້ວຍການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ (PDIES) ແລະ ລະບຽບການວ່າດ້ວຍການຕິດຕາມການນຳໃຊ້ນ້ຳ (PWUM) ແລະ ເຄື່ອງມືອື່ນໆ.

ຂໍ້ມູນໂຄງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນ້ຳທີ່ກຳລັງດຳເນີນການຢູ່ ແລະ ທີ່ໄດ້ວາງແຜນໄປແລ້ວນັ້ນຈະຖືກເກັບໄວ້ໃນຖານຂໍ້ມູນໂຄງການ

ການດຳເນີນການເຊັ່ນນີ້ ຈະຊ່ວຍບັນຈຸໂຄງການແຫ່ງຊາດສະເພາະປະເທດໜຶ່ງໆທີ່ມີບັນຫາຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນໃນຖານຂໍ້ມູນແມ່ບົດ ແລະ ຕິດຕາມສະຖານະພາບ ແລະ ລັກສະນະຂອງພວກມັນ ເພື່ອທີ່ຈະ: ດຳເນີນການປະເມີນຜົນກະທົບແບບສະສົມໃນທົ່ວອ່າງ, ຕິດຕາມ

ການໃຊ້ຂອບເຂດ ກາລະ ໂອກາດຂອງການພັດທະນາ (DOS); ລິເລີ່ມການປຶກສາຫາລືໃນເບື້ອງຕົ້ນກ່ຽວກັບບັນດາໂຄງການທີ່ມີຂັ້ນຕອນແຍ່ງ; ເພີ່ມບັນດາໂຄງການຊຶ່ງໄດ້ຮັບການອະນຸມັດໃນລະດັບຊາດເຂົ້າໃນບັນຊີໂຄງການບູລິມະສິດສຳຫລັບການສົ່ງເສີມ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດອັນເປັນສ່ວນໜຶ່ງໃນການປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດ.

ການສ້າງເຄືອຄ່າຍຂອງບັນດາໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ອົງການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນ້ຳແມ່ນວິທີໜຶ່ງທີ່ມີປະສິດທິພາບໃນການສ້າງຄວາມສາມາດໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ ແຫລ່ງນ້ຳແບບປະສົມປະສານ

■ **ເຄືອຄ່າຍຂອງບັນດາໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ແລະ ອົງການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນ້ຳ.** ຈຸດປະສານງານສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດແມ່ນໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳແຫ່ງຊາດຜູ້ມີອຳນາດໜ້າທີ່ໂດຍກົງໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳຂອງແຕ່ລະປະເທດຮ່ວມກັບຄະນະກຳມະການແມ່ນ້ຳຂອງແຫ່ງຊາດສື່ປະເທດ ແລະ ອົງການຄຸ້ມຄອງອ່າງແມ່ນ້ຳທີ່ກຳລັງຈະໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ. ພາກສ່ວນດັ່ງກ່າວຈະຕິດຕໍ່ປະສານງານກັນຢ່າງເປັນປະຈຳ ໂດຍຜ່ານ ເຄືອຄ່າຍແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ໂດຍ ກຄມສ ຊຶ່ງມີເປົ້າໝາຍໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການວາງແຜນ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳແບບປະສົມປະສານ, ມີບົດບາດໃນການປະສານງານ ແລະ ການຕິດຕາມ ແລະ ການພັດທະນາການສະໜັບສະໜູນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ.

■ **ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ.** ການຊຸກຍູ້ການມີສ່ວນຮ່ວມຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບພາກພື້ນຈະປະຕິບັດ ຕາມຂະບວນການທີ່ໄດ້ພັດທະນາໃນຊ່ວງເວລາທີ່ກະກຽມຍຸດທະສາດ, ໂດຍຄຳນຶງເຖິງການເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ບັນດາວິທິການ ການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ເປັນທີ່ນິຍົມໃນແຕ່ລະປະເທດ. ຈະຮັບປະກັນ ການເຂົ້າເຖິງ ຂໍ້ ມູນຂ່າວສານຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃຫ້ຫລາຍຂຶ້ນ ຜ່ານການປະຕິບັດຍຸດທະສາດການສື່ສານ ແລະ ນະໂຍບາຍການເປີດເຜີຍ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງ ຄມສ.

■ **ການຄຸ້ມຄອງບັນດາຄວາມແຕກຕ່າງ.** ສັນຍາແມ່ນ້ຳຂອງ ປີ 1995 (ມາດຕາ 34 ແລະ 35) ໄດ້ລະບຸເງື່ອນໄຂຕ່າງໆສຳລັບແກ້ໄຂຂັ້ນຕອນແຍ່ງ. ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ມັກຈະມີປະເດັນສະເພາະທີ່ກ່ຽວພັນກັບການພັດທະນາອ່າງ ເຊັ່ນ: ການເລັ່ງລັດໃນການພັດທະນາໂຄງການໄຟຟ້ານ້ຳຕົກຊຶ່ງຈະ ນຳໄປສູ່ ຂັ້ນຕອນແຍ່ງລະຫວ່າງຂະແໜງການ ຫລື ລະຫວ່າງປະເທດ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ມັນເປັນວິທີການທີ່ເໝາະສົມແລ້ວທີ່ໃຫ້ປະເດັນຂັ້ນຕອນແຍ່ງທີ່ບໍ່ມີວິທີແກ້ນັ້ນເປັນໄປຕາມແຕ່ລະຂັ້ນຕອນທີ່ລະບຸໄວ້ໃນສັນຍາ ແຕ່ກໍຄວນເຫັນວ່າວິທີການດັ່ງກ່າວນັ້ນເປັນ “ມາດຕະການສຸດທ້າຍ”.

ຄວນມີການພິຈາລະນາໃຫ້ມີການພັດທະນາບັນດາຂໍ້ແນະນຳຕ່າງໆ ຫລື ບັນດາກົນໄກທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ ພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງປຶກສາຫາລືກັນ ແລະ ເຈລະຈາກັນໃນລະດັບວິຊາການໃນຫລາຍໆລະດັບ ແລະ ຖ້າຈຳເປັນ ໃນລະດັບນະໂຍບາຍ.

4. ກຳໜົດຈຸດປະສົງທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ແລະ “ຕົວຊີ້ວັດຖານ”

ຍຸດທະສາດນີ້ ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການໃຫ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການກຳໜົດບັນດາຈຸດປະສົງ ການພັດທະນາໃນທົ່ວ ອ່າງ ແລະ “ຕົວຊີ້ວັດຖານ” ທີ່ຄອບຄຸມບັນດາປະເດັນ ທາງເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ໂດຍຄຳນຶງເຖິງ ແລະ ເຄົາລົບອຳນາດອະທິປະໄຕ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ຂະບວນການ ຕ່າງໆ. ສິ່ງນີ້ຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມີ ເພື່ອຊີ້ແນະການປະຕິບັດ ແລະ ການປັບປຸງຍຸດທະສາດ ແລະ ໃຊ້ເປັນພື້ນຖານໃນການປະເມີນບັນດາຜົນກະທົບຂອງທາງເລືອກໃນການພັດທະນາ.

ຈຸດປະສົງຈຳນວນນຶ່ງຢູ່ລະຫວ່າງການພັດທະນາໂດຍເປັນສ່ວນນຶ່ງຂອງການພັດທະນາບົດແນະນຳທາງດ້ານເຕັກນິກສຳຫລັບການປະຕິບັດລະບຽບການຂອງຄມສ ເຊັ່ນ: ກອບການກຳນົດການໄຫລຂອງນ້ຳຕາມລຳ ແມ່ນ້ຳຂອງ (PMFM), ແລະ ບັນດາຄ່າທາດຕະຖານຄຸນນະພາບນ້ຳສຳຫລັບສຸກຂະພາບຂອງມະນຸດ, ຊີວິດຂອງສັດນ້ຳ ແລະ ສະຖານະການສຸກເສີນທາງຄຸນນະພາບນ້ຳ (PWQ). ສ່ວນອື່ນໆ ແມ່ນໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຄຳພັນສັນຍາເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຫະສະວັດທີ 7 ກ່ຽວກັບຄວາມຍືນຍົງທາງຊັບພະຍາກອນສິ່ງແວດລ້ອມ ເລັ່ງໃສ່ການຫລຸດຜ່ອນການສູນເສັງທາງຊີວະນາໆພັນ.

ຍຸດທະສາດນີ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການເອື້ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການກຳໜົດບັນດາຈຸດປະສົງທາງທົ່ວອ່າງ ແລະ “ຕົວຊີ້ວັດຖານ” ທີ່ຄອບຄຸມບັນດາປະເດັນທາງເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ໂດຍຄຳນຶງເຖິງ ແລະ ເຄົາລົບອຳນາດອະທິປະໄຕ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ຂະບວນການ ຕ່າງໆ

5. ປະຕິບັດເປົ້າໝາຍແຜນງານການສ້າງຄວາມສາມາດ

ໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ແບບປະສົມປະສານ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ຈະຮຽກຮ້ອງໃຫ້: ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງສະຖາບັນ; ຄວາມສາມາດຂອງພະນັກງານວິຊາການທັງຍິງ ແລະ ຊາຍໃນບັນດາປະເທດພາຄີສະມາຊິກ; ມີຂະບວນການ ວາງແຜນ ແລະ ຂະບວນ ການຕັດສິນໃຈບັນຫາທີ່ມີປະສິດທິພາບໃນລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບພາກພື້ນ. ການສື່ສານ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ມີປະສິດທິພາບເພື່ອຮັບປະກັນການປະກອບສ່ວນຈາກບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທັງຫມົດໃນອ່າງ. ຍຸດທະສາດນີ້ໄດ້ລວມເອົາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເປົ້າໝາຍແຜນງານການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ ຊຶ່ງເຊື່ອມໂຍງກັບບັນດາກິດຈະກຳລວມຂອງ ຄມສ ແລະ ເປັນການເສີມໃຫ້ແກ່ບັນດາກິດຈະກຳ ການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃນລະດັບຊາດ.

4.4 ການສຶກສາ ແລະ ບົດຊີ້ແນະ

ການສຶກສາ. ຍຸດທະສາດ (ຫົວຂໍ້ 4.2.1) ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນການສຶກສາອັນຮີບດ່ວນ ເພື່ອທີ່ຈະໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການສຳຫລັບການຕັດສິນໃຈບັນຫາກ່ຽວກັບການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ໃຫ້ທ່ວງທັນກັບເວລາ. ຕາຕະລາງທີ 3 ໄດ້ລວມເອົາບັນດາບົດສຶກສາທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທາງຍຸດທະສາດ ເພື່ອເຕີມຄວາມຮູ້ ທີ່ຍັງຂາດ ໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບ ແລະ ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ແກ່ການປະຕິບັດບັນດາບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດ.

ບົດຊີ້ແນະການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳແລະຂະແໜງການ

ບົດຊີ້ແນະການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳທີ່ເປັນພື້ນຖານ ແລະ ບົດຊີ້ແນະທີ່ຈຳເປັນສຳຫລັບການແກ້ໄຂບັນຫາໃນທີ່ວ່າອ່າງ ໃນການພັດທະນາຂະແໜງການ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງໄດ້ຖືກກຳໜົດໄວ້.

ໄດ້ມີການກະກຽມບົດຊີ້ແນະຈຳນວນນຶ່ງ ແລະ ພວມກະກຽມ ໂດຍ ຄມສ ເຊັ່ນ ກອບການປະເມີນຜົນຜົນກະທົບທາງສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຂ້າມຜ່ານຊາຍແດນ (TbEIA), ບົດແນະນຳການອອກແບບເບື້ອງຕົ້ນສຳຫລັບ ເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳຕົກຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ບົດແນະນຳສຳຫລັບການການຄຸ້ມຄອງນ້ຳຖ້ວມແບບປະສົມປະສານ.

ບັນຊີບົດຊີ້ແນະເຫລົ່ານີ້ໄດ້ຖືກຈັດໄວ້ໃນເອກກະສານສະໜັບສະໜູນ “ການເຮັດວຽກເພື່ອກ້າວໄປສູ່ຍຸດທະສາດການພັດທະນາອ່າງອົງຕາມຫລັກການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນ້ຳແບບປະສົມປະສານ” ແລະ ຈະຖືກຈັດລຽງບຸລິມະສິດໂດຍໜ່ວຍງານແຫ່ງຊາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນລະດັບຊາດ ແລະ ແຜນງານຂະແໜງການ ຂອງ ຄມສ ເພື່ອທີ່ຈະບັນລຸຄວາມຕ້ອງການຂອງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ.

ບົດຊີ້ແນະຕ່າງໆກຳລັງຖືກສ້າງຂຶ້ນເພື່ອຊ່ວຍໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງນ້ຳໃນການນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມ ຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຫລັກການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳແບບປະສົມປະສານ ແລະ ການປະຕິບັດສາກົນທີ່ດີທີ່ສຸດທີ່ປັບໃຫ້ໃຊ້ໄດ້ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ

ຕາຕະລາງທີ 3 - ບັນຊີລາຍການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າອື່ນໆທີ່ເປັນບຸລິມະສິດ

ການສຶກສາ	
1	ການກຳໜົດເຂດແຫລ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ເປັນບຸລິມະສິດ ແລະ ຈຸດເຄັ່ງຮ້ອນທາງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາແຜນຄຸ້ມຄອງ ສຳຫລັບເຂດທີ່ອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບສູງ ຫລື ປານກາງ ຈາກການປ່ຽນແປງທີ່ເປັນໄປໄດ້ຂອງສະພາບການໄຫລຂອງນ້ຳ ແລະ ບັນດາເຂື່ອນຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງທີ່ໄດ້ສະເໜີ
2	ການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕ່າງໆຂອງການປ່ຽນລຳນ້ຳຂອງສ່ວນໃຫຍ່ໃຫ້ເປັນບັນດາອ່າງນ້ຳທີ່ເຄື່ອນຕົວຢ່າງຊ້າໆ ລະຫວ່າງບັນດາ ເຂື່ອນຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ
3	ການປະເມີນທ່າແຮງຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງໂຄງການໄຟຟ້ານ້ຳຕົກໃນບັນດາແມ່ນ້ຳສາຂາແລະ ໃນແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ທາງເລືອກ ພະລັງງານອື່ນ ລວມທັງບັນດາໂຄງການໄຟຟ້ານ້ຳຕົກແບບໃຫມ່ ຊຶ່ງບໍ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ການເຊື່ອມຕໍ່ໃນອ່າງຕອນລຸ່ມ.
4	ຕົວແບບຈຳລອງລະອຽດຂອງຜົນກະທົບທີ່ກ່ຽວພັນກັບນ້ຳຖ້ວມໃນຕອນເທິງເຂດກະແຈະ ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈເຖິງຜົນກະທົບທີ່ເກີດຈາກ ການປ່ຽນແປງການໄຫລຂອງນ້ຳໃນແຕ່ລະຊ່ວງທີ່ແຕກຕ່າງຂອງແມ່ນ້ຳ ແລະ ຈະມີຜົນກະທົບແນວໃດຈາກບັນດາເຂື່ອນ ໃນລຳນ້ຳຂອງ
5	ການສຶກສາໃນທົ່ວອ່າງ ແລະ ຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງຂະແໜງການ ກ່ຽວກັບທາງເລືອກໃນການຄຸ້ມຄອງນ້ຳຖ້ວມ ໃນໄລຍະຍາວສຳຫລັບເຂດ ສາມລຽມປາກແມ່ນ້ຳຂອງເພື່ອທີ່ຈະຕອບສະຫນອງກັບຄວາມກົດດັນຕ່າງໆທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກການ ພັດທະນາດິນ, ການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງລະດັບນ້ຳທະເລ, ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ບັນດາແຜນພັດທະນາຕອນເທິງ
6	ການສຶກສາກ່ຽວກັບການປັບຕົວຈາກປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໃນເຂດອ່າງຍ່ອຍ, ເພື່ອກຳໜົດບັນດາແນວໂນ້ມຂອງການປ່ຽນແປງ, ລວມທັງເຫດການທີ່ຮຸນແຮງ ເພື່ອໃຫ້ຮວມເຂົ້າກັບແຜນຂະແໜງການຕ່າງໆ ລວມທັງຂະແໜງໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ.
7	ແຜນງານການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນ ເພື່ອວິເຄາະແນວໂນ້ມການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຕໍ່ກັບ: ອຸທິກກະສາດຂອງອ່າງໃນໄລຍະຍາວ; ການກະເສດ ແລະ ການຮັບປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ; ບັນດາເງື່ອນໄຂທາງນິເວດວິທະຍາ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ.
8	ການປັບປຸງຂໍ້ມູນນ້ຳໃຕ້ດິນທົ່ວທັງອ່າງ ເພື່ອຈັດບຸລິມະສິດຕ່າງໆສຳຫລັບການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ

5. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດ

5.1 ແຜນດຳເນີນການ

ການດຳເນີນງານ, ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ. ບຸລິມະສິດການດຳເນີນການຕ່າງໆ ທີ່ຈຳເປັນສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດແມ່ນໄດ້ວາງໄວ້ໃນແຜນດຳເນີນການໃນເອກກະສານຊ້ອນທ້າຍ. ແຜນດຳເນີນການສະແດງໃຫ້ເຫັນການດຳເນີນງານທີ່ເປັນບຸລິມະສິດທີ່ຈຳເປັນກັບກອບໄລຍະເວລາ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບໂດຍສະເພາະບັນດາຂະບວນການອັນໃໝ່ ຫລື ຂະບວນການທີ່ໄດ້ປັບປຸງສຳລັບການພັດທະນາບັນດາໂຄງການຈາກ “ໂອກາດ ການພັດທະນາ” ໄປສູ່ຂັ້ນຕອນທີ່ເປັນຮູບປະທຳ ໃນຈຸດທີ່ໂຄງການຈະໄດ້ຖືກບັນຈຸໄວ້ຢູ່ໃນບັນຊີໂຄງການບຸລິມະສິດ ທີ່ສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດສະບັບນີ້.

ການປຶກສາຫາລືກັນລ່ວງໜ້າ ສຳຫລັບໂຄງການທຳອິດຕາມລຳແມ່ນ້ຳຂອງ (ໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າໄຊຍະບູລີ) ຊຶ່ງ ຂະບວນການປຶກສາຫາລືມີຄາດວ່າຈະສຳເລັດ ໃນເດືອນ ມີນາ 2011. ສິ່ງເຫລົ່ານີ້ຈະໄດ້ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງເລິກເຊິ່ງກ່ຽວກັບການປະຕິບັດຕົວຈິງຂອງບັນດາບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດ.

ແຜນດຳເນີນງານລະດັບອ່າງ. ຈະມີການກະກຽມ ແຜນດຳເນີນງານລະດັບອ່າງ, ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍແຜນດຳເນີນງານລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ສີ່ແຜນດຳເນີນງານລະດັບຊາດ ໜຶ່ງແຜນຕໍ່ໜຶ່ງປະເທດ, ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດໃນປີ 2011. ແຕ່ລະແຜນດຳເນີນງານຈະລວມເອົາລາຍລະອຽດຂອງບັນດາກິດຈະກຳ, ບັນດາ ວິທີການ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການປະຕິບັດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ, ຈຸດໝາຍຕ່າງໆ, ຜົນໄດ້ຮັບ, ມູນຄ່າ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນໃນການປະສານງານ. ການກະກຽມແຜນປະຕິບັດງານລະດັບຊືງເຂດຈະໄດ້ຖືກນຳພາໂດຍ ຄມສ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຜ່ານແຜນຍຸດທະສາດ ຂອງ ຄມສ ສຳລັບ 2011-2015.

ແຜນດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດ ຈະພິຈາລະນາສັງລວມເອົາ ບັນຫາລວມຂອງອ່າງທີ່ລະ ບຸ່ນໃນຍຸດທະສາດເຂົ້າໃນ ການວາງແຜນແຫ່ງຊາດ, ຂະບວນການຕັດສິນໃຈ ແລະ ຂະບວນການຄຸ້ມຄອງອື່ນໆ, ປະສານສົມທົບເຂົ້າກັບແຜນ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ 5 ປີ ແລະ ການວາງແຜນຂະແໜງການ ແລະ ການວາງແຜນວຽກປະ ຈຳປີຂອງພາກສ່ວນຂະແໜງ ການແຫ່ງຊາດ

ແຜນປະຕິບັດງານລະດັບຊາດຈະເປັນອັນເພີ່ມເຕີມໃສ່ ຂະບວນການວາງແຜນໃນລະດັບຊາດໂດຍ ສະໜອງການປະຕິບັດທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດພາຍໃນແຕ່ລະປະ ເທດ. ການປະຕິບັດເພີ່ມເຕີມນີ້ ຈະແຕກຕ່າງກັນໃນແຕ່ລະປະເທດສະມາຊິກ ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນບັນ ດາຂົງເຂດການພັດທະນາ ແລະ ບູລິມະສິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ການກະກຽມແຜນປະຕິບັດງານລະດັບ ຊາດແມ່ນພາຍໃຕ້ການນຳພາ ຂອງກອງເລຂາຄະນະກຳມະການແມ່ນຳຂອງແຫ່ງຊາດໂດຍການປຶກ ສາຫາລືໂດຍບັນດາຂະແໜງການຮັບຜິດຊອບຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ແຜນດຳເນີນງານລະດັບຊາດ ຈະ ພິຈາລະນາສັງລວມເອົາບັນຫາລວມຂອງອ່າງທີ່ລະບຸໃນຍຸດທະສາດເຂົ້າໃນການວາງແຜນແຫ່ງຊາດ, ຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາ ແລະ ຂະບວນການຄຸ້ມຄອງອື່ນໆ, ປະສານສົມທົບເຂົ້າກັບແຜນພັດທະ ນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ 5 ປີ ແລະ ການວາງແຜນຂະແໜງການ ແລະ ການວາງແຜນວຽກປະຈຳປີຂອງ ພາກສ່ວນຂະແໜງການແຫ່ງຊາດ.

ຂະບວນການປະສານສານກັນນີ້ ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ເຄືອຄ່າຍຕ່າງໆ ມີການຫຍາຍຕົວ ດ້ວຍຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ເປັນເຈົ້າການຂອງບັນຫາລວມໃນຂົງເຂດຂອງຍຸດທະສາດສະບັບນີ້. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຈະເພີ່ມປະສິດ ທິພາບຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ນຳເອົາບັນຫາທັດສະນະແຫ່ງຊາດເຂົ້າໄປໃນ ການປັບປຸງ ຍຸດທະສາດໃນອະນາຄົດຊຶ່ງເປັນການສ້າງ “ຮອບວຽນຄວາມເປັນເຈົ້າການ” ລະຫວ່າງ ຄມສ ແລະ ບັນດາປະເທດສະມາຊິກ ແລະ ກາຍເປັນໂອກາດເພື່ອກ້າວໄປສູ່ໜ້າທີ່ການຄຸ້ມຄອງອ່າງ ແມ່ນຳຫຼັກຂອງ ຄມສ. ແຜນພັດທະນາອ່າງ ແມ່ນຳຂອງ 2011-2015 ໄດ້ໃຫ້ຄຳແນະນຳໂດຍລວມ, ການປະສານງານ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດສະບັບນີ້.

ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ ແມ່ນເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ຈະຖືກປະຕິບັດໂດຍບັນ ດາປະເທດພາຄີແມ່ນຳ ຂອງຕອນລຸ່ມ ໂດຍໃຫ້ ການສະນັບສະໜູນ ແລະ ການຕິດຕາມໂດຍ ກຄມສ. ມັນມີຄວາມຈຳ ເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມີການເຂົ້າ ຮ່ວມໂດຍກົງຂອງບັນດາ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນທົ່ວທັງ ອ່າງ

5.2 ບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ຄວາມເປັນເຈົ້າການຂອງປະເທດ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ຍຸດທະສາດສະບັບນີ້ແມ່ນ ປະເທດ ພາຄີ ແມ່ນຳຂອງຕອນລຸ່ມ ເປັນເຈົ້າການ ແລະ ເປັນຜູ້ປະຕິບັດ ໂດຍໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ການຕິດຕາມໂດຍ ກຄມສ. ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມີການ ເຂົ້າຮ່ວມໂດຍກົງຂອງບັນດາ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ທົ່ວທັງອ່າງ ເຊັ່ນດຽວກັບບັນດາສະຖາບັນການເງິນ ສາກົນ ແລະ ບັນດາອົງການຜູ້ໃຫ້ທຶນ ທັງຫລາຍ. ການເປັນຄູ່ຮ່ວມງານມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງຂະ ຫຍາຍ, ຕ້ອງສ້າງບັນດາ ເຄືອຂ່າຍ, ການປຶກສາຫາລື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມແບບໂປ່ງໃສ ແລະ ມີຜົນປະໂຫຍດ.

ນັກພັດທະນາຈາກພາກເອກກະຊົນ ແລະ ບັນດານັກລົງທຶນ ຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການປະຕິບັດ ຕາມ ຄຳແນະນຳຂອງຍຸດທະສາດ; ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ແລະ ອົງການບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານຈະສາ ມາດເຮັດວຽກຢ່າງໂກ່ຊິດກັບ ຄມສ ແລະ ໜ່ວຍງານຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງລັດ. ສ້າງຕັ້ງເຄືອຄ່າຍຕ່າງໆ ລະຫວ່າງ ບັນດາອົງການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນຳຂອງບັນດາປະເທດ

ສະມາຊິກ ແລະ ພາກສ່ວນອົງການຄຸ້ມຄອງອ່າງ ແມ່ນ້ຳຕ່າງໆພາຍໃນປະເທດ, ຈະເປັນຫົນທາງອັນ ສຳຄັນສຳຫລັບການຄຸ້ມຄອງຂະບວນການຂອງຍຸດທະສາດ.

ການສະໜັບສະໜູນຈາກແຜນງານຂອງ ຄມສ. ແຜນພັດທະນາອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ 2011-2015 ຈະສະໜັບສະໜູນການກະກຽມແຜນປະຕິບັດງານອ່າງ. ອົງປະກອບຫລັກຂອງແຜນປະຕິບັດງານ ຈະຖືກປະຕິບັດໂດຍການ ສະໜັບສະໜູນຂອງບັນດາແຜນງານ ຄມສ ພາຍໃຕ້ກອບຂອງແຜນຍຸດ ທະສາດ ຄມສ 2011-2015. ບັນດາກິດຈະກຳທີ່ມີຢູ່ ແລະ ໄດ້ວາງແຜນໄວ້ຂອງບັນດາແຜນງານຂອງ ຄມສ ຈະຖືກປັບໃຫ້ເຂົ້າກັບບູລິມະສິດຍຸດທະສາດເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ມີການຕອບສະໜອງທີ່ຄົບຊຸດຕໍ່ ກັບບັນດາບູລິມະສິດຍຸດທະສາດໃນລະດັບພາກພື້ນ. ຖ້າມີຄວາມຈຳເປັນ, ເອກກະສານແຜນງານຈະ ຖືກປັບປຸງຄືນໃນຊ່ວງກະກຽມເພື່ອໃຫ້ບັນລຸການປັບໃຫ້ເຂົ້າກັນດັ່ງກ່າວ.

ການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງກ້ວາງຂວາງ. ລະຫວ່າງການກະກຽມແຜນປະຕິບັດງານອ່າງເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດນັ້ນ, ຈະຈັດການປຶກສາຫາລືຢ່າງກ້ວາງຂວາງກັບບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ, ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ຕ່າງໆ ແລະ ພາກສ່ວນສະຖາບັນອື່ນໆພາຍໃນອ່າງ ເພື່ອທີ່ຈະຕົກລົງເຫັນດີຕໍ່ບັນດາວິທີການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ທົບທວນໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ, ລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ກຳໜົດພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງກຸ່ມທັງໝົດ. ໃນລະຫວ່າງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດ, ກອງປະຊຸມເປີດກ້ວາງຕ່າງໆຈະໄດ້ຮັບການຈັດຂຶ້ນ ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບພາກພື້ນ ເພື່ອທີ່ຈະໄດ້ດຳເນີນການທົບທວນຄືນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດ ຮ່ວມກັບຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ. ມີພຽງຄວາມກະຕືລືລົ້ນ, ການເປີດເຜີຍ, ການເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງໂປ່ງ ໃສຂອງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທັງໝົດ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງເທົ່ານັ້ນຈຶ່ງຈະສາມາດວາງກອບຂອງຍຸດທະ ສາດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ພາລະໜ້າທີ່ ທີ່ຫຍຸ້ງ ຍາກນັ້ນໃຫ້ປະກົດເປັນຈິງ, ນຳໄປສູ່ການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ, ການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະການ ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂຶ້ນ.

ບັນດາກິດຈະກຳທີ່ມີຢູ່ ແລະ ໄດ້ວາງແຜນໄວ້ ຂອງບັນດາແຜນງານ ຂອງ ຄມສ ຈະຖືກປັບ ໃຫ້ເຂົ້າກັບບູລິມະສິດ ຍຸດທະສາດເພື່ອຮັບ ປະກັນໃຫ້ມີການຕອບ ສະໜອງທີ່ຄົບຖ້ວນຕໍ່ ກັບບັນດາບູລິມະສິດ ຍຸດທະສາດໃນລະດັບ ຂົງເຂດ

5.3 ການຕິດຕາມ, ການປະເມີນຜົນ ແລະ ການລາຍງານ

ການຕິດຕາມຢ່າງຄົບຊຸດຂອງບັນດາກິດຈະກຳ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ. ແຜນງານການ ຕິດຕາມຢ່າງຄົບຊຸດ ຂອງການປະຕິບັດຍຸດທະສາດລວມທັງບັນດາກິດຈະກຳ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຕ່າງໆ ຈະໄດ້ພັດທະນາຂຶ້ນໃນ ປີ 2011. ໃຫ້ບັນດານັກວາງແຜນ, ຜູ້ຕັດສິນບັນຫາ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ເປັນຜູ້ຕິດຕາມ ແລະລາຍງານບັນດາ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ຈຳເປັນໃນການຕັດສິນວ່າ ບັນດາແຜນການ ແລະ ຂະບວນການຕ່າງໆໃນຍຸດທະສາດ ຈະໄດ້ຖືກປະຕິບັດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ຫລື ບໍ່ ແລະ ມີການບັນລຸບັນດາຜົນໄດ້ຮັບຕ່າງໆ ໄດ້ ຫລື ຍັງ.

ແຜນງານການຕິດຕາມນີ້ກໍຈະໄດ້ສະໜອງຂໍ້ມູນໃຫ້ແກ່ການລາຍງານ ແລະ ການຕິດຕາມສະພາບການຂອງອ່າງ ຂອງ ຄະນະຜູ້ຊ່ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຂອງ ຄມສ (ເບິ່ງໃນຫົວຂໍ້ 4.3.4 ຂ້າງເທິງ) ຊຶ່ງເປັນການຕິດຕາມຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ສິ່ງກ່ຽວພັນຂອງຍຸດທະສາດທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນໃນອ່າງ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

ແຜນດຳເນີນການ

ແຜນດຳເນີນງານບຸລິມະສິດ	ເປົ້າໝາຍ	ຜົນໄດ້ຮັບ
ແຜນປະຕິບັດງານອ່າງສຳຫລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ		
1) ແຜນປະຕິບັດງານຂົງເຂດ	ກະກຽມ ແລະ ຮັບຮອງ ໂດຍຄະນະກຳມະການ ຮ່ວມ ໃນປີ 2011	ຈຸດປະສົງທີ່ຈະແຈ້ງ, ຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ບັນດາກິດຈະກຳໃນລະ ດັບຂົງເຂດ, ເພື່ອທີ່ຈະປະຕິບັດຜ່ານແຜນຍຸດທະສາດ ຄມສ ເປັນ ຫລັກ ແຕ່ຜ່ານການຮ່ວມງານ ກັບບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ບັນດາ ແຜນງານຕ່າງໆໃນລະດັບຂົງເຂດ ລະບົບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ ລະດັບຂົງເຂດ, ນຳພາໂດຍ ກຄມສ
2) ບັນດາແຜນປະຕິບັດງານ ລະດັບຊາດ	ກະກຽມ ແລະ ຮັບຮອງ ໂດຍຄມຂ/ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແຫ່ງຊາດ ໃນປີ 2011	ຈຸດປະສົງແຫ່ງຊາດຈະແຈ້ງ, ບັນດາຫລັກ ການ ແລະ ກິດຈະກຳ ຕ່າງໆ ສຳຫລັບ ການປະສານ ແລະ ການປະຕິບັດບັນດາ ບຸລິ ມະສິດຍຸດທະສາດໃນລະບົບແຫ່ງຊາດ ແລະ ເຂດຈຸດສູມ; ລະບົບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນລະດັບຊາດ, ປະສານງານໂດຍ ກຄມຂ
ບຸລິມະສິດສຳຫລັບການພັດທະນາອ່າງ		
1) ແກ້ໄຂກັບຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ຄວາມສູງຂອງການພັດທະນາທີ່ກຳລັງ ດຳເນີນການ	ມາດຕະການ ທີ່ຈະຕ້ອງ ເຫັນພ້ອມ ພາຍໃນ ປີ 2011 ແຜນປະຕິບັດ ໂດຍປີ 2013	ການຮ່ວມມືຂົງເຂດໃຫ້ມູນຄ່າເພີ່ມຕໍ່ໂອກາດ ການພັດທະນາ ແລະ ແຜນປະຕິບັດທຸລຸດ ຜ່ອນໂດຍປະເທດສະມາຊິກ.
2) ຂະຫຍາຍ ແລະ ເພີ່ມຊົນລະກະເສດ	ບັນດາບົດແນະນຳຕ່າງໆ ໄດ້ກະກຽມພາຍໃນປີ 2013 ແລະ ນຳໃຊ້ ພາຍໃນປີ 2015	ເພີ່ມການຮັບປະກັນທາງດ້ານສະບຽງ ອາຫານ ແລະ ໂອກາດ ສຳຫລັບການ ເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການຫລຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກໃນບັນດາ ປະເທດລຸ່ມນ້ຳຂອງ ແລະ ຂົງເຂດ
3) ສົ່ງເສີມຄວາມຍືນຍົງຂອງການພັດ ທະນາໄຟຟ້ານຳຕົກ	ກະກຽມພາຍໃນປີ 2013 ແລະ ນຳໃຊ້ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ	ເງື່ອນໄຂອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ບັນດາບົດຊີ້ແນະ “ປະກອບເຂົ້າ” ໃນລະບົບການວາງແຜນ ແລະ ກິດໝາຍແຫ່ງຊາດ ແລະ ນຳໃຊ້ ໂດຍນັກພັດທະນາໂຄງການ, ຜູ້ຄຸມລະບຽບ, ແລະ ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

4) ຊອກຫາຄວາມຮູ້ເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ	ຂໍ້ມູນທີ່ຈຳເປັນທີ່ສຸດ ແລະ ນຳໃຊ້ພາຍໃນປີ 2013	ລະບົບການຕິດຕາມ (ຕະກອນ, ປາ ແລະ ບັນຫາທາງສັງຄົມ) ແລະ ມີຂໍ້ມູນສຳລັບວິເຄາະ ແລະ ການຕັດສິນໃຈ
5) ຊອກຫາທາງເລືອກໃນການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງ	ທາງເລືອກກະກຽມ ພາຍໃນປີ 2014 ແລະ ນຳໃຊ້ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ	ທາງເລືອກທີ່ຍືນຍົງກວ່າສຳຫລັບການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນ ແຫລ່ງນ້ຳທີ່ສົ່ງເສີມການຮ່ວມມືລະຫວ່າງປະເທດ
6) ການປັບຕົວຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາກາດ	ຍຸດທະສາດການປັບຕົວກະກຽມພາຍໃນປີ 2013	ຍຸດທະສາດການປັບຕົວເຊື່ອມເຂົ້າກັບການວາງແຜນອ່າງ ແລະ ແຫ່ງຊາດ; ປັບປຸງ ການຄຸ້ມຄອງໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງການວາງແຜນແບບປັບຕົວຖືກທົດລອງໃນຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ; ລະບົບທຳມະຊາດ ແລະ ກຸ່ມທີ່ອອນແອ
7) ປະສົມປະສານບັນຫາໃນລະດັບອ່າງເຂົ້າໃນລະບົບການວາງແຜນແຫ່ງຊາດ	ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ	ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນນ້ຳ, ແຜນ ແລະ ໂຄງການແຫ່ງຊາດດຳເນີນການພາຍໃຕ້ຂອບເຂດການພັດທະນາທີ່ໄດ້ກຳນົດໂດຍສອດຄ່ອງກັບບູລິມະສິດຍຸດທະສາດ ແລະ ບົດຊີ້ແນະ
ບູລິມະສິດຍຸດທະສາດສຳຫລັບການຄຸ້ມຄອງອ່າງ		
1) ພັດທະນາວິໄສທັດ ແລະ ບັນດາຈຸດປະສົງຄຸ້ມຄອງອ່າງຂອງບັນດາຂະແໜງ ການທີ່ກ່ຽວກັບນ້ຳ	ວິໄສທັດກະກຽມພາຍໃນປີ 2012 ບັນດາຈຸດປະສົງຄຸ້ມຄອງອ່າງກະກຽມພາຍໃນປີ 2014	ບັນດາຍຸດທະສາດທີ່ໄດ້ເຫັນດີສຳຫລັບການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມ ຄອງບັນດາຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວພັນກັບນ້ຳ (ການປະມົງ, ການເດີນເຮືອ, ການທ່ອງທ່ຽວ, ການຄຸ້ມຄອງນ້ຳຖ້ວມ, ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ລະບົບນິເວດ, ການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ງ)
2) ປັບປຸງຂະບວນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳແບບປະສົມປະສານ ແຫ່ງຊາດ	ສືບຕໍ່	ຂໍ້ມູນພື້ນຖານ ທີ່ກ່ຽວກັບສະຖານະ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳແມ່ນມີໄວ້ພ້ອມ ແລະ ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້
3) ປັບປຸງຂະບວນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ ແຫ່ງຊາດ	ສືບຕໍ່	ລະບຽບການໃນລະດັບຊາດ ແລະ ຂົງເຂດ; ວິທີການ; ເຄື່ອງມື ແລະ ຂະບວນການໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ກົມກຽວນຳໄປສູ່ການຮ່ວມມືທີ່ວ່າງສຳລັບການພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງອ່າງທີ່ຍືນຍົງ

4) ສ້າງບັນດາຕົວຊີ້ວັດທີ່ເປັນພື້ນຖານທາງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງອ່າງ	ກະກຽມພາຍໃນປີ 2013	ຕົວຊີ້ວັດທາງສັງຄົມ ແລະ ຊີວະກາຍຍະພາບຂອງອ່າງ ຈະຖືກນຳໃຊ້ປະເມີນບັນດາການພັດທະນາໃນອະນາຄົດ.
5) ການສ້າງຄວາມສາມາດກ່ຽວກັບການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນນ້ຳແບບຄົບວົງຈອນໃນລະດັບອ່າງ	ສືບຕໍ່	ປັບປຸງການປະສານງານ ແລະ ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ-ຂ່າວສານ ລະຫວ່າງໜ່ວຍງານລະດັບຊາດຄວາມສາມາດລະດັບຊາດທີ່ຈະກຳໜົດ, ປຶກສາຫາລື, ເຈລະຈາຕ່າງຝ່າຍຕ່າງໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ໂອກາດໃນການຄຸ້ມຄອງ
ການສຶກສາ ແລະ ບົດຊີ້ແນະທີ່ເປັນບຸລິມະສິດ		
1) ບັນດາການສຶກສາທີ່ ເປັນບຸລິມະສິດ	ສຳເລັດໃນປີ 2015	ບັນດາຊ່ອງຫວ່າງຄວາມຮູ້ທີ່ສຳຄັນສຳຫລັບການຕັດສິນໃຈໃນການພັດທະນາໃນອະນາຄົດແມ່ນໄດ້ຖືກ “ເຕີມ” ໃນສ່ວນທີ່ຈຳເປັນ
2) ບົດຊີ້ແນະຕ່າງໆ	ບົດຊີ້ແນະຈຳນວນ 5 ບົດໃນພາຍໃນປີ 2015 ບົດຊີ້ແນະໜີດພາຍໃນປີ 2020	ການຊ່ວຍເຫລືອໃນການວາງແຜນ, ນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳ
ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ		
1) ການຕິດຕາມ	ພັດທະນາພາຍໃນປີ 2011 ດຳເນີນການ ໃນປີ 2012	ນັກວາງແຜນ ແລະ ຜູ້ຕັດສິນໃຈໄດ້ມີ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕະຫລອດ ເວລາກ່ຽວກັບສະຖານະ ແລະ ຜົນ ກະທົບຂອງແຜນການຕ່າງໆຂອງເຂົາເຈົ້າ
2) ການປະເມີນ	ໃນປີ 2015	ຂໍ້ມູນທີ່ຈຳເປັນສຳລັບການປັບປຸງຍຸດທະສາດ
3) ການປັບປຸງ	ໃນປີ 2015	ຍຸດທະສາດການພັດທະນາອ່າງໄດ້ປັບປຸງອີງຕາມຂໍ້ມູນໃໝ່ ຕາມຄວາມຕ້ອງການຕ່າງໆ, ບັນດາໂອກາດ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດ ຕ່າງໆ

Mekong River Commission

Cambodia • Lao PDR • Thailand • Viet Nam

For more information, visit
www.mrcmekong.org

Office of the Secretariat in Phnom Penh (OSP)

576 National Road, #2, Chak Angre Krom,
P.O. Box 623, Phnom Penh, Cambodia
Tel: (855-23) 425 353.
Fax: (855-23) 425 363

Office of the Secretariat in Vientiane (OSV)

Office of the Chief Executive Officer
184 Fa Ngoum Road,
P.O. Box 6101, Vientiane, Lao PDR
Tel: (856-21) 263 263.
Fax: (856-21) 263 264

2013

